UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Bene Meditandi

Berzetti, Nicola

Coloniae Agrippinae, 1658

Nutzungsbedingungen

urn:nbn:de:hbz:466:1-56496

Visual Library

L. I Th. 4449.

1.

u. d. Namen
J. Alb. Baronzi.

PRAXIS BENE MEDITANDI

EX LIBELLO EXERCITIORVM SPIRITVALIUM S. P. IGNATII.

Collegij Societ. Jesu Paderborna.

Quam

R. P. NICOLAVS BERZETTUS Italice, alius ejusdem Soc. Jesu Sacerdos latinè interpretabatur.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud JOANNEM KINCHIUM sub Monocerote Veteri MDC.LVIII.
Cum Privil. S. Cæs. Ma.

Domus Probat. S. J. Paderborn. 1658.

EPISTOLA DEDICATORIA.

REVERENDISSIMO IN Christo Patri

P. GOSWINO NICKEL

SOCIETATIS IESU

PRÆPOSITO GENERALI, Domino Patrono suo Colendissimo.

ANnus jam sextus volvitur, quando incredibili, & meo, & bonorum omnium gaudio, intellexi-mus, Reverendissimam Paternitatem Vestram, post varia in Societate JESU obita cum laude, & communi fructu munia, Comitiis Romanis, die 12. Maii Anno post Christum natum M. DC. LII.

ad suprema ejusdem gubernacula promotam feliciter, & assumptam, neque interim mihi vel cogitatio vel animus defuit, inter plurima gratulantium studia, saltem aliquod levidense manusculum gratum notis pridem manibus offerendi; sed ut veram fatear, defuit materia inprimis apta, & sacro novæ Dignitatis apice digna. Moræ quinquennalis, causa nõ una fuit, ambo senes sumus, & provectæ jam ætatis, propemodum æqualis, conterranei: quis verò nescit senectam per se lentam, & cochleæ, seu testudinis instar esse tardigradam? ut deinde sileam profanas illas, de

quibus ait Comicus: dum co-
muntur, dum moliuntur, an-
nus est; ut fileam vel elephan-
tos decimo demum, ut ferunt,
anno parientes, vel ursos fœ-
tum informem diu, multum-
que lambendo efformantes;
vulgatissimum sanè est illud E-
vangelistæ Joannis 20. (ut in
materia sacra sacros intra limites
me contineam) ad Christi tu-
mulum S. Joannem Apostolum
citius præcurrisse Petro, seniore
videlicet atque tardiore. Præ-
currerunt quidem hactenus a
lii quamplurimi, Librosque
doctissimos summo Ingenio &
lucubratos, plenis manibus, a-
nimisque, summo honori Vestro

substraverunt; ego verò ne tandem omnino Asymbolus veniam, Volâ, Vel Pugillo Unico comprehensibilem offero Libellum, qualem diu hactenus desideravi, pium, sacrum, & verè Asceticum, non vestris modò, sed & omnium Ordinum Religiosis, immò & secularibus magno usui futurum, bonâ tandem fortunâ opportunissimè mihi oblatum à Reverendo in Christo P. JOANNE ZVVENBRUGGEN, Vuchto Juliacensi, Amicorum meorum intimo, iisdem mecum patrii soli finibus oriundo, tum temporis Provinciæ Rheni inferioris (quam & Reverendissima Vestra Pa-

ternitas, post Rectoratum Aquisgranensem, Dusseldorpiensem, Coloniensem semel iterumque rexit) Præposito Provinciale, nunc Collegii Trevirensis Rectore, à Reverendo primum P. Nicolao Berzetto, de PRAXI BENE MEDITANDI Italicè conscriptum, dein à Sacerdote quodam hujusmet Provinciæ Latinè versum. Tantæ molis erat, molis parvæ, Libellus! ante annum scilicet juxta votum meum, & aliorum, typo absolutus esse debuit; sed quid miramur tardi grados esse senes, cum ipsi quoque Typographi, quamvis vegeti, negligentes, tardigradi esse & testudinei, si non ament,

saltem non prorsus fugiant, caveantque. Id quod mihi non exiguâ cum mea, tum Amicorum anhelantium, & identidem urgentium indignatione, doleo quidem accidisse; absit verò, ut credam, me post festum, quod in proverbio est, venturum, adeoque minus gratum fore, dum in senio meo ultimum quasi gradum figens, Patrono Optimo, Reverendissimo, si liceat dicere, Amico meo quondam familiari, munusculum quantulumcumque grato, memoriséque pectoris arrham offero. Præcurrerint per me licet, præcurrantque hodie dum alii plurimi, quâ Religiosi,

quâ

seculares cum S. JOANNE ad manus Vestras; mihi profectò abundè sufficiet cum S. PETRO prius & citius intimum animi vestri tumulum penetrare, locumque gratiæ aliquem reperire, ita prorsus spero, utque divina bonitas, vel de meis annis ad vestros addendo, vel optimi D. Parentis vestri fere centenarii p. m. viri omnibus numeris absolutissimi ætatem adæquando vel etiam superando, Reverendissimam Paternit. Vest. ã ad cõmune Socitatis Bonum, & ad Germaniæ Inferioris, Juliæque comprimis nostræ gloriam diu servet incolumem, animitus Voveo! non solum ego & Fa-

milia mea tota, sed & Amici OMNES Coloniæ Agrippinæ, Anno Christi M. DC. LVII. pridie Præsentationis B. VIRGINIS MARIÆ.

REVERENDISSIMÆ PATERNITATIS VESTRÆ

Devotus Cliens.

JOANNES KINCKIUS, *Senator & Bibliopola Lib. Imp. Civitatis Colonienſis.*

PROOEMIUM AUTORIS.

RErum spiritualium & divinarum meditationem unam esse ex præcipuis functionibus, quibus homo in hac vitâ occupari potest, nemo est qui dubitet, per illam enim intellectu, supernò lumine adiuto, inquirimus, & invenimus sanctissimam ipsius Dei voluntatem, quæ est sanctificatio nostra; voluntate eandem desideramus atque amamus; memoriâ illius recordamur; imaginatione apprehendimus, imo quasi ipsis corporeis sensibus ac membris amplectimur, ut exequamur. Ita ut verè dici possit, nullam esse in homine sive exteriorem sive interiorem potentiam, quæ me-

diante meditatione non se totam Exercitio divinæ laudis, propter quam partialiter creatus est homo, impendat. Nec solum illam partem finis, quæ huius vitæ propria est, assequitur; verum certâ quâdam participatione, & proportione ad illam etiam, quæ est propria futuræ pertingit: cùm enim illa in continuâ visione, amore, & fruitione divinæ maiestatis, pro diverso meritorum gradu, nullius alterius rei desiderio interruptâ, consistat; sine dubio dum quis se perfectissimæ cognitioni, ardentissimo amori, & suavissimæ fruitioni divinæ (quæ quidem in misera hac vita haberi potest) per meditationem dedit, proportione quadam ad ipsam fœlicitatem beatorum, quæ est summa ac perfectissima pars finis

mana creationis, participandam accedit.

Verum quidem est, quod ob infelicem huius mundi conditionem homo variis cogitationibus distractus, atque aliis desideriis præoccupatus, absque violentia quadam, felicitate hac continuò frui non possit, nihilominus adiuvante Deo, à quo omnis meditatio, ut donum perfectum procedit, circa quem meditando occupatur, cum quo conversatur, & loquitur, accedente etiam diligentia, atque industria propria, potest ad eam cum Deo unionem pervenire, ut si non continuò, certo saltem tempore eadem etiam cum perfectione aliqua fruatur. Itaque magna est adhibenda diligentia (sicut in aliis quoque præcipuis & delicatis Exer-

citiis fieri consuevit) ut bene fiat, non solùm ob iam dicta, quæ illam desiderant; sed etiam ob naturam ipsius meditationis, à Doctoribus iis verbis explicatam, quæ singularem diligentiã, ac studium exigunt; Modò enim studiosa mentis intentio, diligenter rei alicujus investigationi insistens; *modò* providus quidam obtutus veritati investigandæ fortiter infixus, definitur; *Modò* curiosa & lagax mentis violentia, obscuratum rerum investigatrix, & implicatarum, ac perplexarum enodatrix; *Modò* fortis & vehemens animi ad inquirendum, cognoscendum, gustandum divinum aliquid applicatio *dicitur, Modò alia sortitur nomina &*

descri-

descriptiones, quæ omnes magnum conatum ex parte eius, qui vult meditari, postulant. Vnde absre non erit, modum aliquem practicum in sancto hoc Exercitio, ne aut negligenter, aut sine desiderato fructu tractetur, usurpandum proponere. Pro maiori ergo facilitate, & claritate dicam primò, quid ante Meditationem *deinde* Quid tempore ipsius Meditationis, *denique*, quid post absolutam Meditationem, *faciendum.*

MEDITATIONIS *partes quatuor.*

MEDITATIO quatuor partibus constat; *oratione* præparatoriâ, *Præludijs*, *Punctis*, & *colloquijs*. ORATIO præparatoria ferè eadem est in omnibus meditationibus; & fit petendo gratiam à Deo, ut omnes vires & operationes nostræ sincerè ad eius gloriam & cultum dirigantur.

Præludia aliquando *duo* tantum, aliquando *tria* sunt; in meditationibus historiam aliquam, aut mysterium vitæ *Christi*, aut *B. Virginis*, & *Sanctorum* conti-

nentibus,

nentibus, *tria* sunt, in alijs *duo* tantum.

Primum Præludium, cum duo tantum adhibentur, est expressio quædam & constitutio loci, vi potentiæ imaginativæ formata, quâ repræsentatur res aliqua, aut necessaria ad intelligendum, deindè clariùs puncta, aut saltem aliquo modo connexa, & proportionata materiæ meditationis, ut hac ratione ipsa etiam phantasia divino servitio mancipetur, & certo alicui objecto affigatur, ne vaga hac & illac per plura & varia exerret.

Secundum fit, postulando à Deo id, quod quis exoptat, iuxta materiam & scopum

præpo-

præpositæ meditationis.

Cum verò tria adhibentur, *Primum* Præludium est narratio brevis historiæ illius, quæ meditanda suscipitur sine aliquo discursu.

Secundum, imaginaria constitutio locorum, ubi peracta est historia, sive mysterium propositum.

Tertium, postulatio illius, quod pro diversitate materiæ consequi desideramus, velut finem meditationis. Puncta solent esse tria, aut quinque, plura aut pauciora, pro capacitate materiæ, & sunt velut præcipua capita, ad quæ omnia reducuntur, quæ meditanda occurrunt.

In punctis exerceri debet *memoria*, *intellectus* & *voluntas*; quæ potentiæ ſubinde, dum opus eſt adjuvantur à phantaſiâ.

Memoria ſuggerit, & repræſentat materiam pro meditatione præparatam, & neceſſitate exigente alia ſive lecta, ſive audita, quæ ad rem faciunt, & meditationem fœcundiorem reddunt. *Intellectus* diſcurrit circa materiam à memoriâ propoſitam, apprehendendo, iudicando, concludendo, unum ex alio deducendo. Res deinde circa quas intellectus occupatur, ubi non agitur de myſterijs vitæ Chriſti, aut Sanctorum, variæ ſunt, pro varietate punctorum; in myſterijs

autem vitæ Christi, aut Sanctorum, sunt personæ, verba, & opera in genere loquendo: in particulari vero magis cogitationes, affectus interni, qualitas, conditio, sive status, dignitas, & virtus personarum; modus & finis operationum; imo etiam causæ, effectus, tempus, & aliæ circumstantiæ, quæ ad meliorem mysterij cognitionem momentum afferunt.

Modus porro, quo Intellectus ordinariè utitur in quavis meditatione cuiusvis materiæ, est, in suis discursibus adhibere rationes & similitudines, à seipso excogitatas; vel similitudines, exempla, & rationes ex sacris lit-

teris, sive alijs bonis auctoribus petitas. & postquam veritatem rei benè intellexerit, ac penetrarit, voluntati varia motiva, necessitatis, utilitatis, delectabilitatis, honestatis, facilitatis propo nat; donec eam ad amplectendum vel fugiendum id, quod proponitur permoveat.

Voluntas movetur rebus sibi ab intellectu propositis, excitando in seipsâ amorem, vel odium, desiderium, vel horrorem; spem, vel desperationem; audaciam vel timorem; gaudium vel tristitiam; compassionem vel iram; pro diversitate materiæ, & motivorum ab intellectu propositorum. possunt deinde dilatari, aut

excitari

excitari de novo, similes affectus multis modis: Exempli gratia, per modum admirationis, humiliationis, imitationis, laudationis, obsecrationis, petitionis, Prosopopœiæ, repræsentationis, oblationis, gratiarum actionis, & similes.

Phantasia proponit loca, vultus personarum, motus, situs, magnitudines earundem rerum, prout exigunt aliæ potentiæ, quò facilius, efficaciùs, & vivacius operentur.

Colloquia possunt fieri plura aut pauciora, consistunt in hoc, ut qui meditatur, quoties affectu adhoc impellitur, tam in progressu meditationis, quàm in fine

eiusdem loquatur cum Deo, B. Virgine, Angelis, aut Sanctis, nunc gratias agendo, ut iam dictum est; nunc seipsum offerendo, nunc petendo, nunc detestando, nunc consultando, seu deliberando, nunc aliud agendo, prout meditatio ipsa, aut propria cujusvis necessitas id postularit; subinde personam filij loquentis cum Patre, aliàs sponsæ conversantis cum sponso; aliàs amici cum amico agentis; aliàs servi cum Domino; aliàs Rei Iudicem deprecantis, prout Spiritus S. dictaverit, assumendo.

Colloquia, porrò, quæ in fine fiunt, cõcludi solent aliquâ oratione vocali ad eas personas dire-

cta, cum quibus ipsa colloquia instituta fuerunt.

Praxis Meditandi.

PRIMÒ qui mane meditaturus est, pridie bis terve attentè legat materiam meditationis: prævideat diligenter qualia debeant esse præludia, unum aut plures sibi scopos, pro materiæ capacitate statuat, advertat quid circa puncta considerari possit, in particulari in materijs vitæ Christi, & Sanctorum observet, Personas, Verba, Opera, quæ in quolibet illorum continentur.

Secundò post cubitum ante somnum, modico temporis spatio,

quo

quo semel Salutatio Angelica recitari posset, cogitet de horâ, quâ surgendum erit, &, breviter materiam meditationis recolat, idemq; faciet, quoties de nocte evigilare contigerit.

Tertiò manè expergefactus statim proponat diligenter servare additiones, quæ ad bene meditandum plurimùm conferunt, deinde exclusis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicet, quod paulò post meditaturus est, excitando in seipso affectum aliquem meditationi faciendæ conformem, & hoc mediante aliquâ similitudine, quam mente secum pertractet, vel versiculo aliquos: Scripturæ

aut alicuius S. Patris Sententiâ. *Quod hic & suprà §. primo dictum est de præparatione, cum proportione faciendum est, per quartam circiter horæ partem, ante quamlibet meditationem etiam interdiu faciendam.*

Quartò, meditationem aggressurus, imaginetur se ab Angelo suo Custode, aut S. aliquo tutelari invitari, ut sese divino conspectui sistat, & aquâ lustrali acceptâ signet se signo Crucis, cum intentione Dœmonem procul ab eo loco arcendi, ne impediat: deinde cum magnâ aviditate spirituali pascendi & saziandi animam suam in conspectu Dei ad locum meditationis accedet.

Quintò, uno vel gemino adhuc passu à loco meditationis distans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum elevato consideret Dominum nostrum IESUM præsentem ut Deum & hominem, vel Sanctissimam Trinitatem, aut ne imaginatione erret, eliciat actum fidei quàm potest vivacissimum, credendo Deum præsentem esse, & spectare quidnam acturus sit: illique humili gestu reverentiam exhibeat.

Sextò, genu flectens adoret Deum, illique benedicat his aut similibus verbis. *Benedicta sit Sancta & Individua Trinitas, nunc & semper, & per infinita sæcula sæculo-*

rum, Amen. Adoro te Christe, & benedico tibi, quia per crucem tuam redemisti mundum.

Septimò, deinceps in genua provolutus, quamvis divino conspectu indignum se reputare debeat, ac proinde de propriâ indignitate & defectibus dolere; nihilominus audeat se, suaque omnia Deo offerre: itaque faciet orationem præparatoriam modo supradicto.

Octavò, duo aut tria Præludia meditationi præmittat, ut suprà dictum est.

Nonò: propositam meditationem aggrediatur, incipiens à primo puncto, in quo si optatam devotionem consequatur, con

quieſcat ſine tranſcurrendi anxietate donec ſibi ſatisfecerit.

Modus meditandi erit, ut memoria partem materiæ ſuggerat; intellectus eandem benè examinet, donec voluntas moveatur ad amplectendum aut fugiendum, quod intellectus proponit. Ad quod plurimùm conferet, conſiderare an perſonæ in meditatione occurrentes operentur conformiter naturæ, proprietatibus, & conditioni ſuæ, vel non: & omnia ad propriam inſtructionem trahere; his ita circa unum punctum peractis, paulatim eodem modo ad alia procedat.

Decimò, circa finem meditatio

nis, instituat unum aut plura colloquia, ut supra dictum, pro devotione, & concludat oratione aliquâ vocali.

Vndecimò. Horâ meditationis completâ, sedens vel deambulans &c. per quartam circiter horæ partem secum dispiciet, quonam modo meditatio successerit; & siquidem malè, inquiret causas, cum pœnitudine & emendationis proposito, sin vero benè, gratias aget Deo, eundem deinde modum servaturus.

Examinet itaque *Primò*, quem modum servaverit in præparatione, in præsentiâ Dei formandâ, in oratione præparatoriâ, præludijs, exercitio memoriæ, in-

tellectus, Voluntatis, & phantasiæ, toto meditationis decursu: & denique in colloquijs.

Secundò, an habuerit distractiones, & quem in ijs depellendis modum adhibuerit.

Tertiò, an consolationes affluxerint, vel potiùs desolationes, earumque qualitates, & causas.

Quartò, Ariduſne fuerit in discursu, an fœcundus, & causas similiter inquirat.

Quintò, Lumina intellectus colligat, quæ habuerit, sive nova illa sint, sive antiqua melius cognita.

Sextò, similiter colligat affectus voluntatis, examinetque

quales fuerint, amoriſne, an odij.

Septimò, propoſita facta colligat, ut executioni mandentur, eaque renovet.

Octavò, in libello ad hoc parato lumina omnia, dein affectus, & propoſita, quam poterit breviſſimè, & clariſſimè adnotet.

Praxis applicandi ſenſus.

Primò, procuret ſive per meditationem modo ſupra dicto factam, ſive per attentam & diligentem lectionem, ut materiam myſterij, cui ſenſus applicare vult, bene intelligat.

Secundò, diligenter exequatur, quidquid de meditatione dictum eſt, circa præparationem,

præſen-

præsentiam Dei, orationem præparatoriam, & præludia.

Tertiò, incipiat applicationem sensuum à visu, & sibi imaginetur se videre personas, actiones & alia, quæ possunt esse objectum hujus sensus: deinde applicet auditum, gustum, odoratum & tactum, singulos sensus proprio objecto suo; & si fortè non fuerint objecta propria & corporalia, proponat objecta quædam metaphorica & spiritualia; si tamen phantasiæ priùs objectum unius sensûs, quàm alterius repræsentaretur, v.g priùs objectum odoratus, quàm visûs, aut gustûs, in eodem sistat (ordo enim suprà positus tam necessa-

rius non est, ut immutari non possit) & conetur quàm optimè potest illud penetrare. postquam verò objectum unius potentiæ, sive sensûs bene pertraverit, mox brevem aliqué discursum circa idem faciet, & moralem aliquam doctrinam inde eliciet opera intellectûs ad proprios mores reformandos, deinde mediâ voluntate amplectatur aut fugiat, quod intellectus proposuit, affectus exciret, & dilatet modis supradictis.

Quartò, concludat applicationem colloquio aliquo ut supra dictum, & oratione aliqua vocali absoluat.

Quintò, successum applicationis examinet, ut de Meditatione dictum, & fructus similiter adnotet.

FINIS.

BREVIS INSTRUCTIO
MEDITANDI
EX LIBELLO EXERCITIO-rum Spiritualium S. P. IGNATII decerpta.

Romæ impressa, cum Licentia Superiorum.

ANNO M. DC. XLI.

Ad Illustrissimam Congregationem Visitationis B. M. V. in Seminario Romano erectam.

AD

AD LECTOREM.

BEnè orare, aut meditare singulariter à Spiritu Sancto, *qui verus est huius Sancti* EXERCITII *Magister, dependet: sed quia divina Maiestas cooperationem aliquam hominum exigit, hac aut aliâ quavis meliori* Instructione *uti proderit.*

PRAXIS BENE MEDITANDI.

Quid ante Meditationem faciendum.

CAPUT I.

Præparationes remotæ.

QUi benè & fructuosè divina mysteria meditari desiderat, magnam conscientiæ puritatem habere procuret; ita ut nihil in seipso agnoscat, quod graviter cor ejus reprehendat. Affectus animi & passiones ità domitas habere conetur, ut neque per excessum, neque per defectum ipsum turbent: Potentias & sensus suos ità collectos habeat, ut

voluntariè non cogitet, nec videat, nec dicat, nec sentiat quicquam, quod ipsum distrahat. Summa, quod monet Cassianus, ità se ante orationem disponat, qualis ipso orationis tempore inveniri desiderat.

Præparationes propinquæ.

QVãdoquidem exemplo Davidis, Deo diceretis: *In matutinis meditabor in te*: aptissimum meditandi tempus est; quo quis lecto consurgit, ut ergo magis promptum se & expeditum ad hoc exercitium inveniat, pridie bis vel ter attentè perlegat scriptum, sive librum, ex quo meditandi materiam sumit, deinde h-

storiam sive materiam totam in tria, plura, aut pauciora puncta dividat, prout plura aut pauciora fuerint capita ad quæ præcipuæ partes mysterii reduci poterunt; nisi fortè in scripto ipso, vel libro distincta sint. Deinde proportionatum materiæ præparatæ finem sibi præponat, ad quē collimet dum meditatur, & hic finis vel communis esse potest, omnibus ejusdem rationis mysteriis, exempli causa, omnibus ad vitam aut passionem Christi pertinentibus; vel unicuique mysterio, vel etiam unicuique puncto mysterii particularis, & consequenter vel unico, vel multiplex pro conditione materię propositæ: exempli

gratiâ, finis omnibus vitæ Christi mysteriis communis esset, velle, penetrare, quid in illo mysterio pro nobis agat, velle amare ferventius quàm ante; velle imitari diligentius quam ante: Finis particularis mysterio Incarnationis esset, cognoscere magnam charitatem & humiliratem Dei, desiderare optimo, quo fieri potest modo, ipsum cognoscere & imitari totum se illi dedicando, atque infrà omnes homines ipsius amore humiliando: magis particularis uni puncto esset penetrare, quanam ratione Deus resolutiones nostro bono factas subitò exequatur, & velle ipsum imitari in executione propositorum ad

ſuæ Divinæ Majeſtatis honorem & gloriam factorum. Deinceps determinet diligenter, quænam debeant eſſe præludia, ne poſtea multo ad hoc tempore ſit opus, aut horâ meditationis de hac re debeat eſſe ſollicitum. Denique advertat, cujus generis perſonæ, quæ verba, quæ opera ſingulis punctis comprehendantur, abſque diſcurſu tamen, niſi fortè quaſi obiter prægustando, ad aperiendam aliquo modo ipſi meditationi ſecuturæ viam: & hoc facere poterit, vel formando ſibi ipſi hiſtoriam, prout probabiliter accidere potuit, rudi quo occurret modo, non adhibitâ ſingulari diligentiâ, & notando ſpecialiter

personas, verba, & opera, (quæ probabilitas historiæ requirit, ut accedãt (maximè personam, verba, & opera Dei, Angelorum, Dæmonum, quæ fere in omnes meditationes non parvo fructu introduci possunt; vel certè accipiendo historiam simpliciter, sicut ab authore narratur à quo meditanda sumitur, & summatim notando eas solum personas, verba & opera, quæ expressè historiæ inseruntur. Pridie post cubitum antequam indormiscat, tanto temporis spatio, quanto recitaretur semel salutatio Angelica aut paulo longiori, cogitet, qua sibi hora surgendum sit & præperata ante puncta bre-

viter

viter in memoriam revocet, idemque faciet, quoties de nocte evigilare continget.

Præparationes proximæ.

MAnè ut primum excitatus fuerit excluſis omnibus aliis cogitationibus breviter quidem, ſed magno affectu pro collatis beneficiis debitas Deo gratias agat, & efficaciter proponat, magna diligẽtia defectus omnes, præſertim illum, de quo examen particulare inſtituit, vitare. Deinde præguſtulum quendam meditationis capiat, & magnũ in animo ſuo deſideriũ excitet, brevi in cœlo coram divina Majeſtate comparendi, & cũ eâ de negotiis ad ejus gloriã, atq; animę proprię

& proximorum utilitatem ſpectantibus, tractandi. huc ſervient multi verſiculi pſalmorum exempli gratia. *Quam dilecta Tabernacula tua Domine virtutum : Concupiſcit & deficit anima mea in atria Domine. Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi, in domum Domini ibimus: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo? Quis dabit mihi pennas ſicut Columbæ & volabo & requieſcam? Deus Deus meus ad te de luce vigilo, Sitivit in te anima mea quam multipliciter tibi anima mea? Quemadmodum deſiderat Cervus ad fontes Aquarum ita deſiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad te fortem vivum, quando veniam & ap-*

parebo ante faciem Dei! & alii similes; aut ut ad meditationis materiam propiùs accedat, excitet in seipso dolorem, pudorem, confusionem, aliàs desiderium majori claritate cognoscẽdi mysterium verbi incarnati, ipsum studiosè imitandi, & ferventer amandi: interdum tristitiam ad compatiendum Christo Domino tantas pœnas pro se passo; quandoque lætitiam, & exultationem ad gratulandum eidem Domino de ipsius gloriâ & felicitate: aliàs alium affectum materiæ conformem. Vt verò hoc faciliùs fiat, juverit secum aliquam similitudinem mysterio proportionatam identidem mẽ-

te volvere, vel affectuosè versiculum aliquem psalmi cujusdam ruminare, illis similem qui infrà ponentur; aut sententiam quampiam ex sacra scriptura sive Sanctorum Patrum scriptis desumptam, quæ faciat ad propositum Si vero contingat plures de die meditationes instituì, minimum uno quadrante ante horam meditationis bene, attenteque leget puncta meditationis, menteque imprimet: deinde secum ipse cogitabit quonam sit iturus, & coram quo comparitus rus, aut aliquid faciet æquivalens illi, quod mane fecit.

QVID FACIENDVM TEMpore meditationis.

CAPUT II.

Modus coram Deo comparendi.

CUm tempus meditationem inchoandi advenerit, nisi quid melius occurrat, imaginari sibi quis poterit, tanquam ab Angelo suo Custode, sive alio quovis sancto tutelari invitetur, ut coram Deo compareat. Itaque aspergens se aqua benedicta, & signo crucis muniens, cum intentione Dæmonem (qui eo potissimum tempore Deo uniri volentes turbare conatur) procul inde arcendi, ad locum meditationis singulari qua-

dam aviditate se conferat, quæ quò erit major, eò etiam copiosior fructus erit, quem meditatio pariet, ipseque meditans collectior, & in meditando devotior.

Vno, vel gemino adhuc passu distans à loco meditationi destinato per spatium, quo recitari posset semel precatio Dominica, aut paulo amplius, animum ad Deum elevet, cogitetque, eum sibi præsentem, & attendentem quid sit facturus, hocque faciet, vel imaginando, se in cœlo ante altissimum Divinæ Majestatis Thronum à suo ductore constitui, vel benignissimum Dominum in eo ipso, ubi meditatur, loco pulcherrimum & omni ve-

neratione dignissimum vultum sibi spectandum exhibere.

Quinque modi formandi sibi Deum præsentem.

Divina porrò præsentia efformari solet, vel ab intellectu vel ab imaginatione. Si ab intellectu formetur, per fidem id fieri potest duobus modis. primò concipiendo, quod Deus ipsum omni ex parte circumdet, perinde ut aqua maris, aut fluvii cujuspiam intra se continet & circumdat pisces. Secundò credendo quod Deus in se aut aliâ quâvis re sibi propositâ, sit, sicut in omnibus aliis per essentiam, præsentiam & potentiam, cla-

rissimè vidēs quidquid ipse agit, & auxilium ad id necessariū subministrās; & consultum est; ut altero ex his modis utatur, qui debili est imaginatione, aut periculū subit, ne in repræsentationes perversas, dubia, aut errores in materia fidei incidat. Adjuvat etiam devotionem non parū si quis hæc aut similia verba ex intimo corde in animo dicat: *Deus hic ante me est. Deus attendit quid sim facturus: Deus ac si nihil aliud haberet quod ageret, ad dandam mihi optatissimam audientiam hic præsens est.* Si ab imaginatione formetur, per apprehensionem id fit pluribus modis. primò fingēdo sibi Deum præsentem, sicut

pictores

pictores sanctissimam Trinitatẽ depingere consueverunt. Secundò magnum quendam in accessibili luce fulgentem, & sacrũ horrorem incutientem globum apprehendẽdo, juxtà illud a S. Ioãnis; *Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt vllæ.* Tertiò repræsentãdo sibi Deum, ut illum describit Daniel: dum ait se vidisse Thronos positos, & antiquum dierũ, i. e. venerandũ quendã senẽ sedisse, ex cujus facie fluvius igneus egrediebatur, ita ut tota venerandi illius senis persona repræsenter æternũ patrẽ: facies verò ejus singulariter Filium Patri coæternũ: Fluvius igneus Spiritum sanctum ab utroq; ante sæcula procedentem.

a 1. *Ioan. 1. v. 5.* Quæ

Quæ in præsentia Dei formandâ observari debeant.

VErum ne dum præsētia Dei ad hunc modum concipitur & formatur, periculum in errorem Antropomorphitarum incidendi incurratur, qui, ut narrat Cassianus obstinatâ quâdam perversitate in mente suâ, nostra sibi lineamenta & sub humanâ specie immensam & simplicissimam Deitatis substantiam formabant; corrigenda est per intellectum imaginatio, & actus fidei si non expressè, saltem tacitè & virtualiter eliciendus, intra semetipsum protestando, Deum non esse talem, qualem illa sibi fingit, sed ità

repræsentari, vel quia quibusdam eâ formâ apparuit, vel quia in sacris litteris hominibus ità descriptus & repræsentatus fuit, vel denique quia res spirituales comprehendi non possunt, nisi ad similitudinem corporalium ab his, qui dependenter à phantasmatibus materialibus operantur. Præterea advertere debet qui bene meditari desiderat, plurimum huc conferre, si quam vivacissimè Deum sibi præsentem apprehendat, & cum Psalmistâ laboret, ut, quantum fragilitas humana patitur, omnis ejus meditatio in conspectu Dei firmetur, expedietque singularem diligentiam huic actui impendere,

donec habitu jam comparato facilitatem experiatur, neque tamen eodem semper vultu illum sibi proponet, verum pro varietate materiæ, modo benignũ atq; amabilem, modo austerum ac terribilem, modo facilem ac flexibilem, ut cum divina Majestate instituí possint colloquia diversimodè, & meditationi proportionata.

Actus post Constitutam Dei præsentiam exercendi.

FOrmata Dei præsentia uno ex prædictis modis reflectere animum ad suã indignitatem poterit, atque in seipso sanctum quendam ac reverentialem timorem, excitare, ad eũ finem aliquid

ex sa-

ex ſacra ſcriptura recitando: ut, *Loquar ad Dominum meum cum ſim pulvis & cinis*, aut quid ſimile; tũ facta humili geſtu Deo reverentia ſimul actum adorationis interdũ eliciet, & genua cordis ſui ante Dominum cũ Manaſſe Rege flectet priùs, deinde etiam corporis, proteſtãdo interim & agnoſcendo ſummæ & individuæ Trinitatis præſentiam, hiſce, aut ſimilibus verbis. *Benedicta ſit ſãcta & individua Trinitas*, &c. aut certè *Gloria Patri & Filio & Spiritui S.* &c. aut *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui eſt, & qui venturus eſt*, aut *benedictio & claritas, & ſapientia & gratiarũ actio, honor & virtus & Fortitudo*

Deo noſtro in ſæcula ſæculorum Amen. Genibus flexis, quia juſtus primus eſt accuſator ſuiipſius, maximo quo poteſt ſenſu ſeſe peccatorem profeſſus veniam delictorum ſuorum, niſi quid melius occurrat humiliter petat primis quatuor pſalmi miſerere verſibus, & in medio quinti ſi videbitur adjungat: *Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui*, neque diſconveniens putet, timorẽ in ſe reverentialem & dolorem peccatorũ, ut prædictum excitare, licet Deum ſibi vultu amabili ac propitio præſentẽ formaverit; quandoquidẽ Seraphini ipſi, licet Deum ſemper habeant benevolentiſsimum, ad noſtrum

tamen exemplum facies ſuas ante conſpectum ejus alis ſuis tegunt: præterquam quod, quantum eſt ex parte noſtrâ, timere ſemper, & dolere debemus propter imperfectiones multas, quibus nunquam non pleni ſumus: Neque è contrà minus fiducialiter mentem ad Deum elevare debet, qui ſibi ſeverum ac terribilem propoſuit, ſed memor illius Davidici. *Non in perpetuum iraſcetur*: ſufficiens ad fiduciam concipiendam motivum erit, exiſtimare, quod Deus illi ſit præſens, ut audientiam tribuat. Neceſſum tamen eſt hæc omnia breviter abſolvi, ne tempus meditationis decurreret; nec immorari diutius, quã

opus sit, ut melius disponamur ad agendum cum Deo, ante quẽ nemini temerè comparendum.

Oratio præparatoria.

HIsce peractis de impetrata peccatorum venia confidens, audeat oculos ad summam Dei Majestatem erigere, & obligationem suam, qua totum sese gloriæ Conditoris impendere tenetur; agnoscens, quãto potest devotionis sensu orationem præparatoriam subjiciet, qua gratiam ab eo petat, ut omnes vires atque operationes sincerè ad ejus gloriam & cultum dirigantur; sciat autem hanc orationem, quo ad verba debere esse eandem in meditationibus omnibus; quo

ad affectum verò, maximo quo potest semper sensu faciendum.

Primum Præludium.

ORationi præparatoriæ statim succedat primum præludium, quo breviter in memoriam revocatur historia mysterii meditandi, ac si alteri cuipiam recensetur, absque ullo discursu, & hoc ut incipiat sese illi materia applicare; & animam propinquius disponere, ut in singulis deinde ejus partibus maturè ponderandis, & bene penetrandis ipso meditationis tempore facilius consistere possit.

Præludium secundum.

SVbjunget mox secundū præludium, imaginando sibi ac si videret loca in quibus contigit mysterium, aut aliqua ejus pars; tam vivaciter ac si revera ante oculos haberet: advertatque tot esse formanda loca, quot ea sunt in quibus secundum aliquam sui partem mysterium accidit; licet duo tria, aut plura in unâ solâ meditatione concipienda forent: exempli gratia; cùm mysterium Incarnationis meditandum est, repræsentet sibi cœlum, ubi ut in aula regia Consistorium SS. Trinitatis habitum fuit; distantiam cœli à terra, per quam Archangelus Gabriel descendit, superficié

totius

totius terræ, quam omnis generis homines diversimodè occupati inhabitant, Domum Nazarethanam, in quâ B. Virgo degebat, & mysterium completum fuit. advertat etiam, cum semel imaginatio loci cujuspiam circa aliquod mysterium feliciter successit, ne unquam variet imaginariam illam loci compositionem, quantumvis frequenter ad idem meditandum mysterium rediret, nisi fortè necesse esset circumstantiam aliquam ad illam perficiendam adjungere.

Triplex modus formandi secundum Præludium.

MOdus concipiendi hujusmodi loca erit, vel imagi-

nando sibi, quod Deus illa in cœlo ipso, veluti in tabula quadam eleganti distincte omninò depicta exhibeat, si forte ab initio per imaginationem eò se transtulerit, ut suprà dictum vel si Deum sibi præsentem in terra constituit, imaginando quasi illa etiam loca ibidem præsentia habeat; vel denique quod ille ipse simul cum Deo eò transferatur, ubi mysterium accidit. Vt verò hoc facilius, & sine defatigatione capitis fiat, juverit plurimum diligenter inspexisse imaginem quampiam mysterii repræsentativam, aut legisse vel audivisse quæ authores de hujusmodi locis tradunt; & in particulari

ticulari obſervare diſtantiam unius loci ab altero atque altitudinem montium, in quibus res geſtæ; vel ſitæ civitates aut Caſtella fuerunt, ubi Chriſtus Dominus miraculum aliquod patravit: magni autem refert diligentias has omnes adhibere, quandoquidem ad hoc ſecundo præludio bene formato, non ſolum recta myſterii intelligentia dependet, verùm etiam attentio in meditationis decurſu, quæ eſt res ſummi momenti in hoc ſancto exercitio.

Tertium Præludium.

POſtea formandum eſt tertiũ præludium, petendo à Deo d, quod ſibi, ut finem & ſcopum meditationis propoſuit, ut ſupra

dictum: sive unus is fuerit, sive plures; sive communis omnibus ejusdem rationis materiis sive singulis materiis, vel etiam punctis particularis. hoc verò faciet maximo quo poterit affectu, humilitate, fiduciâ, instantiâ; quia totius meditationis fructus præcipuè in consecutione finis consistit & hic principaliter obtineri debet per auxilium divinæ gratiæ.

Exercitatio potentiarum circa puncta meditationis.

MEditationem ipsam auspicabitur à primo puncto quod præparavit, tres præcipuas animæ potentias circà illud exercendo: memoriam quidem ma-

teriam ipsam in principio & progressu meditationis opportunè suggerendò, prout discursus ipse postulabit; conditiones (de quibus infrà) circa personas, verba, & opera, aliaque in sacra scriptura vel bonis authoribus lecta, sive à viris sapientibus, & spiritualibus audita, dummodò ad rem, de qua meditatur accomodata, proponendo. Intellectum verò apprehendendo materiam à memoria propositam, & desuper discurrendo, & deducendo unum ex alio, & quod deductum fuerit, si opus sit, rationibus authoritatibus, similitudinibus, exemplis, &c. Confirmando; veritates, lumina, & stabiles conce-

ptus inde colligendo. Voluntatem denique, ſuſcitando in ſeipſo affectus illos, & propoſita faciendo, quæ objecta ab intellectu propoſita, tanquam bona exigent: præter tres haſce præcipuas animæ potentias exercebit etiam ſubinde, dum neceſſe fuerit phantaſiam, repræſentando intellectui ſitum, magnitudinem, motus perſonarum, altitudinem, & aſperitatem locorum, &c. renovando præſentiam Dei, itemque B. Virginis, Angelorum, & ſanctorum formando, quando cum illis inſtituenda, colloquia.

Modus intellectum exercendi prolixior.

MOdus has potentias exercendi (maximè loquendo de intellectu, cui magis propriũ est varietate uti in suo exercitiò) est duplex pro duplici modo sese præparandi superiùs insinuato, scilicet vel ruditer sibi juxta verisimilitudinem, prout geri potuit, historiam formãdo, & personas, verba, & opera, quæ in ea probabiliter interveniũt, determinãdo; vel certè eandé sumendò simpliciter, prout ab authore, qui meditandi argumentũ suggerit, exprimitur; & eas solũ personas, verba & opera cõcipiendo, quæ in ipso authoris textu recitantur absque

ulla cura de aliis tum quidem, quæ verisimilitudo & decorum historiæ postularet.

Cùm ergo primo præparationis modo usus fuerit potentias suas hac ratione exercebit. à principio inchoando memoria mysterium recensebit, donec verbum aliquod, vel actio illius personæ occurrat à quâ filum historiæ ducitur. exemp g Si quis mysterium Incarnationis meditandum suscipiat, supponendo historiam, prout geri potuit, inventam; memoria dicet, multis annis post homines ad gloriam cœlestem participandam creatos, Deus illos de excelso throno suo respexit, hoc facto ab exercitio memoriæ quiescet; ac per intel-

lectum apprehendet verbum aut actionem illam, quam sibi proposuit, & eandem diligenter considerabit, donec benè intelligat, ad hoc ipsum ponderando conditiones illi proprias, quæ infrà subjungentur, & paulatim à memoria, ut opus fuerit suggerentur. Et si videbitur, incipere poterit à prima conditione, quam verbis sub nomine Authoris, & operibus sub nomine principii, persona quæ loquitur aut operatur comprehendit, ut hac occasione viam sibi ad considerationem ipsius sternat, à qua, ut fonte, verba & opera deinceps meditanda proceduntur: reflectendo an conditiones personarum

sint cõformes vel difformes, verbo aut actioni propositæ e. g. insistendo exẽplo supra posito: quia memoria proponit actionẽ quãdam Dei, scilic. quod ex cœlo homines respiciat: intellectus dicet: *Principium & efficiens huius actionis est Deus, qui tametsi seipsum semper intuetur hoc ipso planè beatus est, nec ulla ratione, humano indiget adjumẽto, nihilominus quia misericors est, sponte sua etiam homines respicit ut ipsorum indigẽtiæ succurrat*: hinc attentè considerabit, num sic respicere homines (ut in exemplo maneamus) deceat naturã, substantiam, intellectum, voluntatẽ ceteraſq; cõditiones personæ divinæ conveniẽtes discursum, uti supra

dictum

dictum aliqua authoritate aut ratione, aut exẽplo, &c. Confirmãdo, & hoc finito cõsiderabit alias circumstantias magis particulares illius actionis, quæ in nostro exemplo est, *respicere homines*: v. g. quæ sit illius natura, qualitas, finis, modus, &c. idẽq; faciet circà conditiones verborũ, cum à memoria proponentur; attentè semper expendendo, quàm deceant, aut non deceant personam eiusque statum, à qua proferuntur vel exercentur. Et ut hic discur, rendi modus non curiosus tantũ, sed utilis quoque existat, postquã cognoverit unã quãpiam cõditionẽ aut plures, personæ, verbo aut actioni propositæ confor-

mes esse, aut difformes, sibi ipsi applicabit cognitionem illam, & ex eadem pro sua spirituali necessitate eliciet unum vel plura lumina, ad emendationem propriam, concludendo, decere se ut in hac vel illa materia, hoc vel illo modo operetur, ad imitationem illius personæ de qua meditatur; quæ aut loquitur, aut operatur convenienter statui, & cõditioni suæ rectè & ex præscripto virtutis; aut licet verba quæ dicit, vel opera quæ facit non ita videantur proportionata illius conditioni; nihilominus, quia bona sunt, non ea prætermittit. Advertendum sat copiosam & variam ad discurrendum mate-

riam ſubminiſtrari, ſi quis inquirat ſedulò; num conditiones perſonæ conveniant, aut diſconveniant verbo, aut actioni ad meditandum aſſumptæ. e. g. ut materiam inchoatam proſequamur; intellectus dicet. *Quid Deus curat reſpicere homines? natura ipſius eſt divina, hoc eſt, omni ex parte perfecta, quæ ſola ſibi ſufficit, & nullius alieni boni indiget*, ſicut clarè fatetur David Propheta, quando Deum alloquens dicit. *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges: & nihilominus non obſtante hac naturæ perfectione atque independentia, dignatur ex cœlo homines reſpicere, non ergo videtur ſatis conformiter naturæ ſuæ omnino indepen-*

ri operari. Deinde discursum hunc suum ratione aliquâ vel authoritate confirmabit, ut magis solidè lumen inde colligere possit. e. g. dicet. *Sane non sic homines huius saculi faciunt, qui quanto maiores sunt, & magis independentes ab aliis tanto eos minus dignantur respicere.* ità cõtigit inter divitem Epulonem & Lazarum mendicum; nam quia existimabat se huius opera non egere, nec ullo modo ab eo dependere, licet propè domum suam miser ille iaceret undiqúe ulceribus plenus, ne semel quidem benigno illum oculo intueri dignabatur: & ipsa ratio humana ita exigere videtur, cum illa sit natura rerum independen-

tium,

tium, quod ità in ſeipſis quieſcant, ut opus non habeant reſpicere quicquam extrà ſe poſtmodum ut concludat, quod Deus nihilominus benè faciat reſpiciendo homines, ut intelligat actionem illam divinæ naturæ conformem eſſe, ſubiunget. Verum Deus Longè aliter procedit atq; homines; ut ipsè per Iſaiam profitetur his verbis: *non enim cogitationes meæ, cogitationes veſtræ, neque viæ veſtræ, viæ meæ* & multa operatur humanam rationem excedentia, tametſi enim propter perfectionē ſuam, & independentiam à Creaturis, hominibus non eget, tamen quia naturam habet non ſolū perfectā in independen

tia, sed etiam perfectissimam in caritate, quæ tam ipsi est essentialis, quam ipse sibi, ut docet S. Ioannes *epistola sua prima, cap. 4.* conveniente huic naturæ homines respiciet, ut dum indigos viderit, necessitatibus illorum succurrat: hisce peractis discursum primum absoluet, sibi ipsi applicando, ut præscriptũ suprà quod in persona divinâ notarit, dicet ergo sic. *Si ergo Deus, quantumvis ob naturam ab hominibus independentem, & in se maxime perfectam, posset non respicere homines; tamẽ ob caritatem quà eadem est prædita, in illos misericordiæ suæ oculos defigere non recusat, debeo procul dubio & ego animæ meæ oculos ad divinam Ma-*

statem per orationem atque amorem frequenter elevare, licet per impossibile in eo me statu collocatum invenirem, ut eius ope non indigerem, & independenter ab eâ possem subsistere, adeoque actus aliquos insignes caritatis adversus illum elicere, sicut ipse adversus omnes homines in communi & me in particulari exercet, ita ut pro me solo, si opus fuisset libens fecisset, quantum fecit pro universis. Praterea licet independens essem à meo proximo, & nullo eius auxilio indigerem, debeo tamẽ eundem ex caritate respicere, & observare, an meo ipse auxilio egeat. Collectis duobus hisce luminibus, vel singula singulis vicibus volũtati proponet, vel si malit, utrumque simul, conabiturq;

illum in se affectum excitare, quē suo statui magis convenientem iudicabit v.g. materiæ propositæ insistendo, *doloris & confusionis*, quod hactenus non tā sæpè mentem ad Deum elevaverit, quā debuisset per actus amoris & frequentes orationes, nec attenderit ad spirituales proximi necessitates, ut debuisset, si est in statu incipientiū; vel *desiderii & spei in* futurum magna cū diligentia hoc ipsum faciendi, si est in statu proficientiū; *gaudii & cōplacentiæ*, quod illum Deus ad elevandam ad se mentē, & ad dona quæ à suâ divinâ maiestate accepit, cū fratribus communicando inviret; si est in statu perfectorum. Quod ut faci-

lius

lius & fructuosius faciat, utetur motivis infra adducendis, vel aliis sibi occurrentibus. Postquã autẽ in voluntate per motiva desideratum affectum excitauit, aut è contrà voluntatem reluctantem expertus fuit, continuare ac dilatare eundem potest, vel de novo elicere adhibitis omnibus, aut certè aliquibus modis infrà subijciendis, prout magis placuerit vel nimia voluntatis ad prosequendum & amplectendum, quod intellectus ostendit, bonum duritia postulaverit ordinariè tamen modum adhibebit, quem *Propositum* nominabimus, sive ad abominandum, & fugiendum malũ,

sive ad eligendum & amplectendum bonum, licet, sensus repugnet, præsertim ubi ratio coniuncta fuerit, idque eo fine, ut meditatio efficacior sit in executione, tum ad vitia & imperfectiones ab anima tollendas, tum ad virtutes inferendas, & omnimodam perfectionem procurãdam; tum etiam ad triplicem ex meditatione utilitatem ac fructum, qui prætendi debet colligendum, nimirum in ordine ad intellectum, lumen, in ordine ad voluntatem, affectum; in ordine ad operandũ, firmam resolutionem. Atque hic est primus modus tres animæ potentias exercendi, primo præparandi modo respondens.

Modus Intellectum exercendi prolixior.

CVm vero conformiter secundo præparandi modo historiã simpliciter sumpsit, prout ab authore summatim narratur, non advertendo ad alias personas, verba, & actiones, quã quæ in eâ exprimuntur, antequã priori supradicta methodo, tres potentias exercendi utatur, memoriam atque intellectum occupare poterit, piâ quâdam cõsideratione & discursu magis solido, quã si eandem historiam ipse sibi ut probabiliter geri potuit, in præparatione ante meditationem formasset, investigabitque quæ-

nam aliæ personæ verosimiliter in isto mysterio intervenire potuerint, quænam verba actiones ab illis dici, aut fieri, ut eadem deinde seorsim, si volet secundum priorem supra dictam methodum considerare possit. Consideratio autem hæc pia sic instituetur. Memoria intellectui initium historiæ, sicut in authore legitur, proponet, donec ad primum verbum vel actionem alicuius personæ perveniat, ut dictum in priori modo: tum intellectus super eadem discursum instituet opera memoriæ apprehendendo unam aliquam ex conditionibus illis quæ circa personas, ver-

ba & actiones infrà ponentur, eundemque expendendo per consequentiam, sive necessariam sive congruam, quod quia persona illa, aut verbum, aut actio tali vel tali conditione prædita fuit, convenienter decoro & circumstantijs probabiliter debuerit quoque intervenire talis vel talis alia persona, talia vel talia verba dicere, tales vel tales actiones operari, quæ antecedenter vel concomitanter, vel consequenter connexionem habent cum persona, aut verbo, aut actione proposita e. g. insistendo mysterio Incarnationis Dominicæ: sic tempore præparationis legit solum-

modo Historiam annunciationis à S. Lucæ *cap. 1.* relatam, ubi dicit. *Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph de Domo David, & Nomen Virginis* MARIA: absque eo quod sibi formet totum filum historiæ, sicut piè credi potest contigisse, absque observatione speciali, quid Deus agere, quæ verba loqui potuerit, antequam in terras Angelum amandaret: memoria intellectus proponet initium historiæ & dicet: *Deus misit Archangelum Gabrielem ad* MARIAM *Ioseph sponsam in Nazareth.* deinde intellectus adiuvante memoriâ, uni-

cam vel plures conditiones arripiet, pertinentes ad personã Dei qui misit Angelum, & sic dicet. *Deus intellectu perspicaci & in suis dictaminibus prudenti est præditus*, & hinc occasionem capiet discurrendi & sic concludendi. *Itaque non temerè Angelum ad Virginem Sanctissimam, sed consilio misit: sic enim prudentes & magno iudicio inter homines præditi facere consueverunt. Qui legationem quampiã prudenter vult instituere, debet sine dubio motivum aliquod habere ad eam instituendam, & occasionem illam mittendi arripere ex eo quod illi repræsentatur. Itaque etiam Deo motivum aliquod repræsentari debuit, ut Angelum mitteret. At quodnam motivum*

habere potuit, quæ homines habent, accipi solent, vel à propriâ, vel à personâ illorum, ad quos legationes mittuntur. motivum ergo quod Deus habuit mittendi Angelum, vel ab hominibus accipi debet ad quos missus est Angelus: hic memoria suggeret *intellectui alias conditiones & plures, dicendo: Natura Dei perfecta est, substantia immortalis & beata, intellectus ad inveniendum, quidquid vult, sagacissimus, vires eius maximæ ad efficiendum se solo quicquid placet, absque ullius alterius ope.* Vnde intellectus concludet. *Propterea si Deus talis est naturæ, substantiæ, intelligentiæ, virium, sicut revera est, dici non debet, motum esse ad legationē hanc mittendam sui causâ, quasi ho-*

minis

minis alicuis servitio indigeret, præsertim cum ab æterno absque illo beatus fuerit, & ingentem habeat multitudinem Angelorum, qui ipsi incessanter serviunt, eiusque laudes concinunt; sed concludendum est, motum illum fuisse à miseriâ ipsorummet hominũ. memoria aliquam conditionem circà personas hominum subiunget, dicens; *homines intellectum habebant obscuratum, & occœcatum circa res divinas, sicut Apostolus dixit in particulari de Gentilibus: tenebris obscuratum habentes intellectum: habebant voluntatem in bono debilem; potentiam motivam ad bona opera pigram, & promptam ad mala, summas propensiones & habitus pessimos habebant, ita ut*

de ipsis verificatur illud Davidis: omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum; sensus *illorum ad malum proni, ut Sapiens dixit: proni sunt sensus hominis ad malum.* Lingua *dolos loquebatur: linguis suis dolosè agebant*; *Venenum aspidum sub labiis eorum: manus plene sanguine: pedes ad mala opera veloces*; (oculi quoad bonum cœci: deinde subsumet: *Et cum ipsi in hoc statu essent*, DOMINVS, ut dixit propheta, *de cœlo prospexit, ut videret, si esset intelligens, aut requirens* DEVM *& invent quod omnes corrupti essent & abominabiles facti, non esset qui faceret bonum, non es-*

set

set usque ad unum. Hinc intellectus inferet. *Hoc sine dubio fuit motivum Dei ad mittendum in terras Angelum, scilicet, ut reformaret intellectum, voluntatem, inclinationes, sensus hominum, eosque planè in alios mutaret, ac fuerant; & in viam reduceret, à quâ deviarant. Propterea priusquam Angelum mitteret, respexit, credo ego, super faciem universa terræ, & diligenter perveſtigavit, quo in statu versarentur homines ab ipso ad cœlestem gloriam creati.* Inventa iam una actione, quam Deus fecit, antequam Archangelum in terras mitteret, si intellectus plures invenire desideret, memoria illi aliam aliquam con-

dinonem ad Deum ſpectantem proponet, E. G. dicendo. *Deus licet paſsiones nullas habeat, tamen certâ quâdam proportione ſecundum noſtrum modum loquendi potiſſimum amore ferri ſolet*, & hinc intellectus colliget. *Itaque captus hoc amore hominum, ubi illos ad tam miſerum ſtatum redactos vidit, ut præcipites in infernum agerentur, ſuſtinere diutius non potuit, ut in tanta miſeriâ, tantiſque periculis hærerent.* & ſuum diſcurſum ratione aliqua vel authoritate conformabit, ut ſuprâ diximus eſſe faciendum. *Et revera apparet aliter ipſum facere non potuiſſe, ſuppoſito quod tam eos ardenter amaverit, quam amavit; eſt e-*

nim ea natura amoris, ut in miseriis & periculis videre non possit, quem amat. Sic planè accidit Patri Filii illius prodigi, quem quia vehementer amabat, & quasi deperibat, quantumvis pessimè sese gessisset, ipsum deseruisset, bona omnia dissipasset, domum paternam dedecore afficisset, verbo, nulla in re voluntati paternæ satisfecisset, nihilominus statim, ut illum rediisse vidit, & ad extremam miseriam deducere continere se non potuit, quo minus misericordia motus accurreret, cadens super collum eius oscularetur. Quid ergo fecit Deus ubi tantam hominum miseriam conspicatus fuit? Deus, memoria dicet, natura tam est misericors, ut propheta

dicere audeat, *Misericordia eius super omnia opera eius*; & *illi proprium sit misereri semper & parcere*; & *voluntas eius ad opera misericordiæ & caritatis exhibenda promptissima atque efficacissima*. *Impulsu igitur*, subinferet intellectus, *naturæ & amoris*, *quo in homines fertur*, *statim ad compassionem motus*, *de remedio tantæ illorum miseriæ ac periculis adferendo cogitavit*, & *voluntate sua prompta atque efficaci statuit hoc ipsum facere quam certissime*, *deque modo conficiendi tanti negotii secum deliberavit*. *Et quia intellectus suæ divinæ Maiestatis est perspicacissimus*, *velocissimusque*, *qui in instanti percipit quidquid vult*, *subitò etiam modum invenit propositum tam ca-*

ritati-

ritativum voluntatis suæ exequendi: uno etiam intuitu vidit à nullâ purâ creaturâ posse remedium adhiberi, sed opus esse divinâ suâ potentiâ, quâ humanæ fragillitati, ac impotentiæ succurreretur advertit cum hominibus ita procedendum, ut non misericordiæ solum divinæ, verum etiam Iustitiæ satisfieret penetravit, quod licet per satisfactionem, quam fortè Angelus quispiam, aut homo iustus obtulisset, vel per liberalem quandam absolutionem, quam fortè hominibus impertiri placuisset, misericordiæ satisfieri posset, Iustitiæ tamen nequaquam. Similiter vidit, si ille ipse homo fieret, utriique perfectioni suæ plenè satisfactum iri: in quantum enim Deum suam hominibus naturam communicaret,

misericordiæ suum obtineret finem, & in quantum homo Deo coniunctus opus aliquod satisfactorium exhiberet, desiderium Iustitiæ impleretur. Consideratis his omnibus inclinatio qua ad benefaciendum hominibus propendet, & amor quo in illos fertur quasi coëgit, ut statim apud se statueret fieri homo. Hic memoria addet, *sed Deus quanquam natura simplicissimus, & in essentia indivisus, est tamen triplex in personis. Verum est,* dicet intellectus, *ac propterea quia tres istæ personæ divinæ sant ipsa caritas, singulæ se ad assumendam carnem humanam promptissimas ostenderint. Aeternus Pater, cui potentia attribuitur, dixerit: me decet incarnari, quia cum in hoc mysterio, duæ tam diversæ*

naturæ uniri debeant, potentia requiritur infinitæ Spiritus Sanctus subiunxerit, imo me decet hoc facere quia est opus Caritatis infinitæ, quæ mihi attribuitur: Denique Filius, cui sapientia tribuitur, proposuerit, convenire sibi; quandoquidem ad incarnationem non solum maxima potentia & Caritas; verùm etiam summa sapientia requiratur: addideritque aliam præterea rationem superesse, cur sibi potius, quam aliis duabus personis conveniat: decere enim ut ab eadem persona remedium procedat, à cuius perfectione ambitiosè prætensa processit & culpa, omnisque in quam homo lapsus est miseria: constare autem Adamum & Evam peccasse per desiderium scientiæ boni & mali, præsertim

cum nihilominus Pater suam huic operi omnipotentiam impendere posset, matrem ex qua caro assumenda esset, obumbrando; & Spiritus Sanctus amorem, corpusculum cui erat unienda divinitas efformando. Itaque in divinissimo illo Sanctissimæ Trinitatis consistorio conclusum fuerit ut Filius Dei pro hominibus fieret homo. Et ecce, quod ad personas attinet, ultrà personam Dei, inventam quoque personam hominum, & Deum in tres personas distinctum. Quod verò ad verba, inventum quoque ex parte, quid æternus pater, quid Filius, quid Spiritus Sanctus dicere, insinuatum etiam, quid homines potuerint. Quod denique ad

opera ſpectat, ultra hoc quod Deus ſuper terram reſpexerit, inventum quod compaſſione motus ob miſerias hominum, ipſis ſuccurrere propoſuerit, & in Sanctiſſimæ Triados concilio decretum fuerit, ut ſecunda perſona, & non alia humanam naturam aſſumeret. Sed quia veriſimilitudo hiſtoriæ his ſolis non eſt contenta, procedet ulterius memoria, & alias conditiones Dei propponet. *Natura divina*, dicet, *tam eſt perfecta, & ipſi proprium ac naturale carere omni imperfectione & defectu, præſertim ubi veſtigium aliquod vel umbra peccati appareret, ut neque in ſe ipſo, neque in rebus ſuis vel minimum ullo modo*

committere velit; imo si nostro modo loquendi, aliquando passione odii, & cholerae corripiatur, tam vehementi in imperfectiones & defectus feretur, ut omnino destructos & extirpatos videre desideret Itaque, subsumet intellectus, ne dum humanam assumit naturam, talem aliquam maculam contraberet, memor inflicti a se Adamo, propter peccatum, supplicii, quod scilicet omnes ex eo per generationem humanam opere masculi & foeminae consummatam descendentes peccato originali essent obstricti, concluserit non velle sic generari: cumque intellectu sit sapientissimo praeditus statim adverterit modum hunc esse posse, si ex sola foemina absque illius commixtione, sive cooperatione viri

nasce-

nasceretur. Neque perfectissima eius natura in hoc acquieverit; sed corpus etiam perfectum assumere voluerit. quod quia tunc est perfectius, cum eius materia, aliæque dispositiones accidentales perfectiores sunt, decreverit, ut fœmina ex qua erat nascitu-rus, virgo esset, & quidem purissima, ut dum ex puro eius sanguine, corpus & caro quam assumere statuerat formaretur, materia esset absque omni imperfectione purissima. Hic memoria suggeret Deus non modo secundum nostrum intelligendi modum, vinci se sinit à passione amandi, dum bene vult hominibus, sed etiam dum omnes virtutes amat, & singulariter humilitatem, imo memini me legere apud S. Bernardum, hanc illi

tantopere placere, ut eam nobis præcipiat, ut nec virginitas ipsa sine humilitate illi placere possit inde intellectus inferet. *Non ergo voluerit carnem assumere ex fœmina quæ virgo solùm, sed quæ etiam esset humilis, & quia divino intellectu suo, cui res omnes præsentes ac manifestæ sunt, perspexerit,* MARIAM *Ioſephi Sponsam in Nazareth utraque hac virtute omnes excellere, decreverit ex illa carnem assumere.* demum memoria subiunget: *Deus Dignitatem imperialem & regiam, & absolutum in omnes creaturas habet dominium.* & intellectus inferet. *propterea ut Rex & Dominus Angelorum, quem convenit suorum subditorum uti ministerio, Archangelum Gabrielem ad*

se vo-

se vocaverit, eique exposita voluntate sua legationem ad Virginem suo nomine obeundam commisit. bene igitur Evangelista ait: Missus est Gabriel Angelus &c. Finito hac ratione discursu, si fortè nolit ulterius inquirere: cur potius Deus Archangelum Gabrielem, quam alium quemvis miserit (quod adhuc superest ad partem historiæ à memoriâ ab initio pro meditãdi materiâ propositam spectans) sibi ipsi applicabit, ut fecit in primâ methodo ad unum vel plura lumina pro suâ necessitate colligenda, prout materia discursus offeret. E. G. hic dicit. *Si Deus priusquam Angelum in terras mittat, adeo diligenter secum expendit quod*

faciendum est: si vinci se ab amore hominum permittit: si statim de remedio illorum miseriis adhibendo tractat: si tres personæ divinæ quasi inter se certant, quæ humanam naturam præ aliis assumat: si Deus studiosè cavet ne tali modo concipiatur, in qua vel similitudo, aut umbra aliqua peccati appareat: si matrem eligit quæ virgo sit & humilis simul: si dominium, quod in Angelos habet, impendit obsequio hominum, sine dubio convenit, ut ego successum mearum actionum prudenter considerem, antequam eas aggrediar: convenit ut ab amore divino ferri me sinam, quocunque voluerit: ut quamprimum de manifestando in effectu huiusmodi amore tractem, ut cum aliis viris piis

quasi certem, quis Deo arctius uniatur diligentiusve eidem serviat : ut vel umbras peccatorum & pericula peccandi vitem: ut suprà *modum humilitatem castitatemque amem*: *ut denique magnâ curâ & diligentia omnia mea divino obsequio impendam.* collectis his luminibus circa singula, vel saltem aliqua illorum pro tempore sibi magis necessaria, in seipso affectus statui suo correspondentes elicere conabitur, ut suprà diximus, eosdemque continuabit, & dilatabit modis infrà dicendis, utens præcipuè *Proposito*, ut suprà dictum, quam potest efficacissimo ad colligendum ex ea meditatione tres fru-

ctus suprà insinuatos. *Lumina, affectus, Resolutiones.*

In quo differant duo supradicti modi.

Hic est secundus modus tres animæ potentias tempore meditationis exercendi, qui præsertim in duobus differt à primo, *alterum est*, quod ille personas jam inventas, actiones jam factas, verba jam dicta, quæ continentur mysterio ad meditādum assumpto, supponat; & his suppositis inquirit per discursum, quomodo inter se conveniant vel disconveniant: adverterdo quam conformitatem habeant conditiones seu qualitates personarum, cum actionibus & verbis

quæ

quæ ab eis procedunt; & viciſſim conditiones & qualitates actionum & verborum cum perſonis à quibus proveniunt: hic verò unica actione præſuppoſita, aut verbo unico, inveſtigat quænam alia verba, aut quaſnam alias actiones juxtà decorum probabilitas hiſtoriæ exigat, ut eadem perſona dixerit aut fecerit: imo dum hoc inquirit, ſimul attendit, an non probabiliter cum illa perſona etiam alia intervenerit: atque adhoc aſſequendum nihilominus conditionibus perſonæ utitur: conſiderando, quidnam conditio hæc vel iſta requirat, ut diceretur aut fieret ante verbum vel actionem præſuppoſitam, &

qualem aliam perſonam in ſuum conſortium admittere potuerit. *Alterum* vero in quo differunt eſt, quod prior ille modus plerumque ordinatè procedit in expendendis conditionibus ſeu qualitatibus perſonarum (licet non ſit planè neceſſarium, & abſque errore illa conditio aſſumi poſſit, quæ primò occurrit, & à memoria repræſentatur) & poſtquam illas ſemel in ordine ad verbum unum vel actionem aliquam conſideravit, non redit amplius ad illas in ordine ad eadem verba vel actiones conſiderandas.

At ſecundus hic modus conditionibus circà perſonas poſitis, utitur ſicut opus fuerit, ad inveni-

endum

endum quid dicere aut facere persona aliqua potuerit, non servato ullo ordine, & in uno eodemque discursu sæpius ad easdem redit, si ità opus fuerit, ad assequendum id quod prætendit, ut suprà in exemplo patet, in quo conditio naturæ & intellectus sæpius considerata fuit.

Quædam circa Exercitium trium potentiarum notanda.

ABsoluto modo supradicto, circà id quod primo loco propositũ fuit trium potentiarũ exercitio, paulatim ad alia procedet, per memoriam unũ post aliud intellectui ea ratione qua

supradictum repreæsentando, ut illis benè consideratis voluntati deinde proponat, quod ad profectum animæ suæ expedire judicaverit ut ipsa amplectatur aut detestetur, sicut opus fuerit. Non debet tamen quisquam sollicitus esse, ut ad alias personas, verba aut opera progrediatur, quamdiu in uno invenit, quo utiliter occupetur; neque existimare necessarium esse, ut seorsim considerer primo personas, deinde verba, denique opera: quia absque his angustiis, & præscriptis limitibus meditatio facilius succedit, si modo suprà dicto fiat, præsertim cum majori ex parte hæc tria ita inter se connexa sint,

ut una

ut una benè intelligi abſque alia non poſſit. præterea bene advertendum eſt, quod cum opera memoriæ atque intellectus ad movendam voluntatem ſit ordinata eatenus ſolum adhibenda ſit, quatenus ad illum finem obtinendum opus erit, ut meditatio pia & affectuoſa, non vana & curioſa evadat. benè ergo fecerit, ſi obſervaverit quod ſuprà dictum, ſcilicet ut conſideratis aliquibus cõditionibus ſeu qualitatibus alicujus perſonæ, verbi, vel actionis, conſiderationem ipſam ſibi, ſuisque neceſſitatibus applicet modo ſuprà dicto, & deinde voluntatem ad amplectendum bonum, & malum

quod agnovit fugiendum permoveat, ut mox dicetur.

Quænam circà personas, verba, & actiones considerandæ.

QUandoquidem inter impedimenta meditationis invenitur ariditas, quæ frequenter inde nasci solet, quod quis ignoret, quid circà personas, verba, & actiones considerare possit, & sufficeret! dicere in communi, circà personas expendi posse affectus, cogitationes, & interiores ipsarum virtutes, simul cum externâ compositione, moribus, & aliis conditionibus ac circumstãtiis propriis: in verbis sensum tã proprium quam metaphoricum,

finem ad quem sunt prolatâ: in actionibus substantiam atque essentiam illarum, circumstantias temporis, loci, modi, finis, & similes, nihilominus subjungam quædam magis particularia tam circa personas, quam circa verba & actiones ut quicunque se hoc malo ariditatis liberare voluerit, eadem vel omnia vel aliqua considerare possit, prout tempus aut materia requiret. quemadmodū autē incipientibus expedit, quātū fieri potest, paulatim omnia, saltem in uno alterove mysterio percurrere, ut assuescant materiā invenire; sic provectioribus non est opus alia assumere, quam quę cuivis mysterio sunt propria.

Nec miretur quisquam, tam multa, tamque minuta hoc loco à me poni; nam sicut juxtà S. Basilium in sacrâ scriptura quæ narrat mysteria, nullum verbum, imo nulla syllaba pro minutâ haberi debet; ita quoque nihil minutum esse potest, quod ad illorum considerationem juvat; & licet intelligentioribus superfluum videri possit, incipientibus verò confusionem aliquam paritutum, quod tam multa tamque varia illis rerum diversarum capita objiciantur, & termini quidam conditionum seu qualitatum, quos subjiciemus, Philosophici, ab omnibus non satis intelligantur, bonum tamen

est breviter & quasi summariè in mul collectum habere, quidquid meditaturo usui esse potest, ut fructuosè occupetur, ut cui unum non succedit, succedat alterum; & qui unum non intelligit intelligat aliud, quod tantam scientiam & cognitionem terminorum non requirit; præsertim cum circa illa ipsa sancti, qui divina sunt meditati sese occupaverint, ut facile notant, qui scripta illorum pervoluunt, in primis S. Ambrosii, Augustini, Ioannis Chrysostomi, Hieronymi, & aliorum, qui sacra Evangelia sive in sensu literali, sive morali explicant. Neque egò intendam quem-

quam obligare ut omnia quæ hic dico observet, neque ut illo ordine, quem teneo, expendat: præterquam quod non omnia sint pro omnibus personis: neque in omnibus mysteriis facile omnia possint considerari.

Conditiones Personarum.

CIrca personas ergo 1. attendi potest essentia seu natura illarum, sitne divina, vel Angelica, vel humana: simplex an cõposita; perfecta, vel imperfecta: dependens ab alio in esse & operari, vel independens. 2. ad substantiam, num sit corporalis, vel spiritualis; mortalis

vel immortalis : simplex vel composita : passibilis vel impassibilis. 3. ad intellectum sitne perspicax vel obtusus, velox vel tardus : bono judicio vel nullo præditus : prudens in dictaminibus practicis, vel non benè vel malè occupatus : illuminatus à Deo, vel non obscuratus à Dæmone, vel passione aliquâ. 4. ad memoriam, promptane sit an lenta : facilè retinens, an difficilè: benè vel malè occupata. 5. ad voluntatem, sitne efficax vel debilis : bona vel mala : facile mobilis ad bonum, vel difficile; rebusne terrenis implicata, vel aliis : à spiritu bono mota vel malo; 6. ad

phantasiam, an prompta sit ad apprehendendum, & retinendum, vel tarda: vaga, vel collecta, chimærisne & vanitatibus occupata, an rebus solidis atque utilibus. 7. ad potentiam concupiscibilem, num vehemens sit an languida: occupata objectis bonis vel malis: subjecta rationi, vel eidem rebellis. 8. ad irascibilem, num ardens sit vel moderata: rationis ductum, vel impetum proprium secuta; ad detestandum malum vel promovendum bonum potius adhibita. 9. ad inclinationes num ad bonum vel malum sint propensæ: ad virtutes vel vitia: ad be-

nignitatem vel severitatem: propria commoda vel æquitatem sectandam: ad unionem cum Deo ejusque beneplacitum, pronæ, vel potius rebus terrenis affixæ, ejsque procurandis intentæ. 10. ad passiones sive affectus num sint amoris vel odii: desiderii vel horroris: spei vel desperationis, audaciæ vel timoris, gaudii vel mœroris; melancholitæ vel choleræ: benè, vel malè impensi: domiti; vel indomiti: intensi vel remissi vel moderati. 11. ad intentionem, num ad finem bonum, vel malum ordinata: propriâ electione vel alienâ suggestione præfixa: efficax vel debilis. 12. ad sensus

externos, visus, auditus, odoratus, gustus, & tactus; num sint acuti vel hebetes : benè vel malè custoditi : rationis ductum vel appetitum sensitivum sequentes. 13. ad potentiam loco motivam, num pigra ad operandum vel prompta : dextra & agilis, vel non: voluntati obsequens vel repugnans. 14. ad complexionem, num Cholerica an phlegmatica, sanguinea vel melancholica : robusta vel debilis, vel mediocris : naturalis vel acquisita. 15. ad valetudinem, num sit bona vel mala vel mediocris : bene vel malè impensa : ordinaria vel ex-

traordinaria, mediis humanis vel divinis obtenta. 16. ad vires num valdè magnæ, vel parvæ, vel mediocres: benè vel malè impensæ, proportionatæ ætati, staturæ, complexioni, vel non: ordinariæ vel extraordinariæ. 17. ad aspectum, num sit pulcher, vel turpis, vel tolerabilis, causa mali vel non: à naturâ datus, vel arte procuratus. 18. conformis ceteræ constitutioni, vel non. 19. ad sexum: sitne vir, an mulier. 20. ad ætatem, sitne puer, adolescens, aut vir perfectus, senex vel decrepitus. 21. ad nomen, num divinitus vel casu impositum:

sitne significativum alicujus rei, vel non: factis respondens, vel diversum, ab illis, selectum & rarum, vel commune & vulgare. 22. ad conditionem, sitne Nobilis, vel ignobilis, ex magno stemmate vel ordinario vel humili; hæreditario jure, vel rebus gestis acquisito. 23. ad dignitatem, sitne Imperatoria, Regia, Principis, Centurionis, Decurionis, &c. modis justis vel injustis obtenta: factis respondens vel non, 24. ad statum, sitne sæcularis, vel Deo consecratus, Conjugalis vel cælebs: virginitatis, vel viduitatis: an voluntate propria vel alienâ suggestione, vel

etiam coactione assumptus: an charus & amatus, an verò gravis, molestus, & invisus. 25. ad sectam, sitne Iudæus, Gentilis, Christianus, &c. num electione assumptâ vel hæreditate transcripta: num Zelosè propugnata, vel parvi æstimata. 26. ad officium, num sit agricolæ, pastoris, mercatoris militis, &c. grave & laboriosum, an facile & delectabile, honorificum vel infame: utile vel dispendiosum: necessarium vel superfluum. 27 ad merita, sintne multa vel pauca, magnâ vel parva: nota vel ignota: præ-

mii pel pœnæ : laudis vel vituperii : præmiis æqualia , vel minora, aut majora 28. ad obligationes, num voluntariæ vel coactæ , multæ , vel paucæ; ex gratitudine vel justitiâ ortæ : parvæ , vel magnæ : an tales ut eis facilè satisfieri possit , vel non 29. ad dona & talenta , sintne à naturâ , vel gratiâ : acquisita vel infusa ; multa vel pauca : singularia vel ordinaria : benè vel malè impensa : negotiosa vel otiosa : 30. ad virtutes. Sintne; Theologicæ , vel cardinales : infusæ vel acquisitæ : benè radicatæ & solidæ,

vel ſuperficiales & parum ſtabiles: internæ vel externæ: intenſæ vel remiſſæ. 31. ad famam, ſitne bona vel mala: longè lateque ſparſa vel ſecus: conſtans vel inconſtans: ſitne eadem apud omnes vel varia: factis proportionata vel major, aut minor: per opera virtutum & honeſta vel per fictiones & dolos: benè vel malè impenſa. 32. ad bona externa ſeu divitias, ſintne multæ vel paucæ: ſufficientes, & cõvenientes pro qualitate perſonæ, vel non: hæreditariâ ſucceſſione poſſeſſæ, vel aliũndè comparatæ: mediis licitis, vel illicitis acquiſitæ: benè vel malè uſurparæ: 33.

ad amicitias & adhærentias, sintne cum multis vel paucis: cum nobilibus, divitibus, bonis, doctis, &c. vel cum ignobilibus, pauperibus, malis ignorantibus, &c. sintne veteres vel novæ: arctæ vel non, causa boni vel mali. 34. ad habitum seu vestitum: sitne asper, vel mollis: personæ conveniens, vel non: conformis mori patrio, vel difformis; ordinarius vel extraordinarius: sitne assumptus pro necessitate, & decentiâ, vel ad pompam & vanitatem, hujus vel istius coloris, &c. 35. ad situm, jaceatne, vel sedeat, vel stet, vel genua flectat, vel prostratus humi procumbat; an decenter, vel

indecenter : Commodè, vel incommodè: uno certo modo, vel vario, &c. 36. ad dominium; sitne Domini, vel patris, vel mariti, &c. legitimè obtentum, vel secus: benè, vel malè usurpatum: magnum vel exiguum, &c.

Conditiones verborum.

CIrcà voces 1. considerari potest author: num Deus, vel Angelus, vir, vel mulier, vel puer: &c. malus vel bonus: num per se loquatur, vel os alterius: procedatne sincerè vel simulatè. 2. cujus partis orationis, sitne nomen, an verbum, vel aliud, &c.

cujus numeri, cujuſmodi, &c. ſitne vox hæbraica, latina, vel græca, &c. nomen proprium vel appellativum: primitivum, vel derivativum, figuratum vel non: 3. ad ſignificationem, ſitne propria vel metaphorica, ſimplex & ordinaria, vel myſterii plena & extraordinaria; unius ſolius rei, vel plurium. 4. ad connexionem, ſitne naturalis & prudens, vel caſualis & coacta; continuata, vel interrupta: 5. ad efficaciam, obtineat: ne intentum, vel non; ſitne exigua vel magna; cordium penetrativa, vel non: 6. ad qualitatem, ſitne clara vel obſcura, vera vel falſa: ſelecta vel

trivia-

trivialis: &c. 7. ad mysterium, sitne rei præsentis, præteritæ, vel futuræ: magni vel parui momenti: intellectu facile, vel difficile. 8. ad modum, quo est prolata, cum indignatione, vel benignitate: voce elatâ, vel demissâ: cum festinatione vel tarditate: cum arrogantiâ, vel humilitate: seriò vel ioco: cum irrisione, vel compassione: cum obstinatione, vel modestiâ; cum sinceritate, aut simulatione: cum, vel sine juramento. &c. 9. ad finem sitne bonus vel malus: unus vel multiplex, manifestus vel reconditus; utilis vel inutilis. 10. ad tempus, sitne opportunum vel importunum; breve vel longum. 11. ad locum,

sitne conveniens vel non: publicus vel secretus; studiosè quæsitus, vel casu repertus. *12.* ad numerum, sitnè sufficiens, vel non, superfluus, vel necessarius. *13.* ad decorum, an satis convenienter personæ, loco, tempori. &c. vel non.

Conditiones Actionum.

QVantum ad opera attinet, intellectus ponderare poterit; 1. principium unde procedunt. sitne intrinsecum, vel extrinsecum; proportionatum, vel improportionatum. Deus, vel Angelus: vir aut mulier: solitarium vel associatum; efficax vel inefficax; robustum vel debile, &

infir-

infirmum: totale vel partiale: principale, vel subordinatũ &c. 2. essentia & natura illorum, sitne naturalis vel supernaturalis, vel moralis, vel artificialis. &c. 3. ad qualitatem; sintne heroica vel communia, alicuius virtutis aut vitij: perfecta vel imperfecta; inchoata vel absoluta. 4. cujus generis, interna, vel externa, permanentia vel transeuntia. 5. meritum; sintne laude vel vituperio magno vel paruo præmio digna. 6. modus quo sunt peracta, festinanter, vel tardè: ultrò vel coactè adhibito conatu, vel non adhibito; animo læto vel tristi. 7. adiumenta, fuerintne multa vel pauca: naturalia vel supernatu-

turalia: exſpectata vel inexſpectata, ſufficientia, vel non: bene merito vel immerenti collata. 8. finis ſitne proportionatus: vel non: bonus, vel malus: totalis vel partialis ultimatus vel intermedius: prævisus vel improviſus: unicus, vel multiplex; naturalis, vel ſupernaturalis: 9. media, ſintne licita vel illicita, convenientia vel diſconvenientia: multa vel pauca, naturalia, vel ſupernaturalia, efficacia vel inefficacia. 10. inſtrumenta, ſintne apta vel inepta, ſuperflua vel neceſſaria: multa vel pauca. 11. locus, ſitne conveniens vel diſconveniens; ſpatioſus vel anguſtus: publicus vel ſecretus; honeſtus

vel inhonestus. 13. tempus Hiemis vel æstatis; veris vel Autumni: noctis vel diei; longum vel breve: 14. numerus, sintne multa vel pauca, sæpius repetita vel continuata.

Vnde prædictæ Conditiones petantur.

HÆ sunt conditiones personarum, verborum & actionum, seu operum, quas alijs nonnullis, quæ adjungi poterant omissis, adducēdas putavi. Observādum insuper quasdā ex his ab authore ipso interdum in narratione historię explicatas reperiri, ut S. Simoenis à S. Luca in my-

ſterio purificationis ; interdum verò non, ut in cæteris myſterijs pleriſque. Itaque cum vel nullæ omnino, vel non omnes explicatæ fuerint, quivis eas ſibi formare poteſt, prout melius fore iudicaverit: cùm verò fuerint explicatæ, conſiderandæ ſunt modo ab Authore determinato: expendendo vim ipſorum verborum, quibus ab eodem ſunt deſcriptæ: unde continget occaſione harum conditionum, totum hiſtoriæ textum conſiderari, licet non ille totus, ſed quædam ſolum puncta ex ipſo collecta pro ingreſſu meditationis aſſumantur. Quod dico, quia ordinariè non deberet ſumi, ut à quibuſdam fit,

textus per se ruminandus, dum est animus mysterium meditari; sed potius occasione examinandarum conditionum suprà dictarum expendi: alioquin enim cùm textus multorum sensuum sit capax, literalis, moralis &c. ut infrà dicetur, si per se solus considereretur, continget sæpè tempus duarum vel trium meditationũ elabi, absque eo quod mysteriũ ad meditandum sibi propositum attingat; & quandoque impingi in vocem aliquam intellectu difficilem, quam vel præterire debeat; vel tempus quod ad cognoscendum propositum sibi mysterium sumpsit, perdere.

Modus breviter percurrendi mysteria.

QVidquid hactenus est dictum, partim eo factum est, ut complura capita suggererentur, ex quibus materia meditationis semel instituendæ petatur; partim etiam ut qui volet circa unum idemque mysterium pluribus diebus versari, habeat quo se utiliter occupet. verum si quis paucioribus contentus esset, & unicâ vice totum aliquod mysterium percurrere vellet, quod satis aptè fieret ipsis festis, quæ Ecclesia ad particularia quædam recolenda mysteria instituit; arripere posset veluti discursus sui

capita,

capita, circumstantias illas, quæ considerari consueverunt in actionibus quibusdam ab eis, qui de Christianis moribus & operibus moralibus tractant, continenturque hoc versu,

Quis, Quid, Vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, Quando.

POnderando benè quæ persona sit illa, cui præsens mysterium convenit: examinando quam actionem peragat, ubi, quibus auxilijs, quo fine, quo modo, quo tempore: E. G. *festo Nativitatis considerando, quis sit ille qui nascitur, quid sit nasci, ubi nascatur, cur nasci velit, quo modo, quo tempore nascatur.*

Primus Modus Meditandi pro festis Sanctorum.

IDem modus adhiberi etiam potest, ad meditanda fructuosè mysteria, quæ Beatissimæ Virgini & Sanctis acciderunt, de quibus Ecclesia festos dies instituit, ex omnibus totius illorum vitæ actionibus præcipuas aliquas, & proprio statui magis accomodatas seligendo ad desideratum ex illis fructum colligendum, & per dictas circumstantias considerando. E. G. assumendo considerandam sanctificationem Beatissimæ Virginis, die glorioſæ eius Conceptioni dicato, Iubilum ipsius in Nativi-

tate, & præsentatione; humilitatem die Annunciationis & visitationis &c Crucifixionem S. Petri & decollationem S. Pauli ipsorum festo: Lapidationem S. Stephani, adustionem S. Laurentij, recusationem lactis duobus hebdomadæ diebus festo S Nicolai Myrensis Episcopi &c. similesque actiones festis aliorum Sanctorum diebus.

Secundus Modus pro festis Sanctorum.

SEcundò posset quis legendo vitam alicuius Sancti die illius festo, unam atque alteram, vel plures virtutes seligere, in quibus magis excelluit, & tem-

pore meditationis ità illas expendere, ut ad Dominum IESVM qui est caput & fons omnium gratiarum hominibus communicatarum referat, 1. illum considerando ut Authorem & causam efficientē actionis istius virtutis; quamvis enim Sanctus ille liberi sui arbitrij consensu, suâ cooperatione, & conatu multum fecerit, ut ad illum Sanctitatis gradum pertingeret; nihilominus Christus Dominus fuit is, qui singulari quâdam ratione veluti Magister perfectissimus, illā ipsam animam tam gratiosè expolivit, ut Sancta efficeretur & perfecta. 2. agnoscendo illum ut causam meritoriam: quid

quid enim pulchri, quidquid in Sanctis boni reperitur, quātumvis ſuam habeat proportionē & dignitatem propriā in ordine ad gratiam & gloriam, procedit ex meritis Chriſti tanquam capitis totius Eccleſiæ; & valor operum Sanctorū in eiſdem meritis Chriſti fundatur, qui pro hominibus factus homo, & aliquot menſes ſuprà triginta tres annos, uſq; ad contumelioſam mortem crucis laborando, pro Eccleſiâ ſuâ indeficientē vivorū meritorū fontem aperuit, qui ad omnia opera, ullo unquam tempore ab hominibus exercenda pertingere poſſet. 3. conſiderando eundem ut Doctorem perfectiſſimum,

qui dum vixit ore suo, & post quam ascendit ad cœlos internis instructionibus talia de omni virtute præcepta hominibus præsertim Sanctis dedit, ut ex memoriâ illius doctrinæ exercitiũ illud virtutis, & omnis diligentia quam in id contulerunt Sancti, promanarit. 4. respiciendo illum non solum ut Doctorem in verbo, verum etiam ut causam exemplarem in ipso facto: cum enim ipse absolutissimum prototypon omnis Sanctitatis extiterit, viri Sancti per inspirationes Æterni Patris non cessantis continuo homines ad eius imitationem invitare hisce verbis: *respice, & fac secundum exem-*

plar docti, merito ita ipsum re-
ipexerunt, ut in animabus suis
diversis quidem modis pro di-
versitate actionum, sed nihilo-
minus singuli in excellenti ali-
quo perfectionis gradu ipsum
depinxerint. §. intuendo ipsum,
ut causam finalem, ut coronam
& gloriam post obtentam de
mundo, carne & Dæmone Vi-
ctoriam: quia seipsum illis pro-
posuit, ut mercedem magnam
nimis & ut coronam exultatio-
nis, quo animaret, ne aut labore
defatigarentur, aut hostium, qui
in id solum intenti erant, ut pal-
mam ex ipsorum manibus ex-
torquerent, impugnatione fran-
gerentur. his peractis ut medita-

tio sit magis fructuosa, reflectet ad seipsum, considerando num Christus Dominus etiam secum prædictis quinque modis se gerat, & quanam ratione disponere se debeat, ut similem illius favorem promereatur. deinde excitabit in se desiderium talis favoris experiendi: causas cur non experiatur, inquiret; seipsum reprehendet, quod auxilijs divinæ gratiæ sibi concessis exemplo sancti illius non satis cooperetur: & alijs præterea modis, ad voluntatem magis permovendam, & affectus amplificandos, infrà adducendis utetur.

Tertius Modus pro eisdem festis.

Alius adhuc modus supereſt, nō minus, quam ſupradicti duo utilis, qui profeſtis adhiberi poteſt. Videlicet ſi quis Evangelium feſto aſſignatum percurrat, materiam illius in tres, aut plures, partes præcipuas diviſam conetur in ſenſu proprio, aut myſtico, ſecundum omnia quæ in Evangelio continentur, actionibus virtutum Sancti illius applicare, reflectendo poſtmodum ad ſeipſum, & inquirendo num in ſuo vivendi modo inveniatur ſimilitudo aut diſſimilitudo cum Evangelio, & vitâ Sancti: denique

excitando in seipso sive dolorem, quod imitatus non fuerit; sive desiderium, & spem imitandi per motiva & modos infrà adducendos.

Modus textum Scripturæ meditandi.

POstremò utile quoque fuerit scire, quonam modo quis utiliter se possit occupare, quando meditanda occurret, aut vox unica aut integra aliqua sententia scripturæ, aut parabola; quæ sunt objecta refertissima sanctâ, atque utili doctrinâ pro omni hominum genere, quod quamvis hoc loco præcipuè dicatur, ut meditationibus de mysterijs instituendis serviat, quan-

do scilicet occasione alicuius conditionis personæ, verbi, vel actionis, quædam pars textus meditanda est, ut supradictum; serviet nihilominus etiam alijs qui illum per se expendere volent, & præsertim his, qui psalmos ruminare intendunt, ut deinde dum officium malus, vel B. Virginis &c. persoluendum, majori eos devotione recitare possint.

Poterit itaque primò illos considerare in *Sensu literali*, id est, conformi significato illius vocis, sententiæ, & parabolæ, sive secundum intentionem eius qui protulit, sive Spiritus Sancti qui dictavit deinde in sensu

quem dicunt, *Tropologicum vel moralem*, & consistit in hoc, ut quis res illis verbis, sententijs parabolis significatas ad emendationem morum & vitæ sive propriæ sive alienæ per conceptus mysticos accomodet, vel etiam in *Sensu*, ut dicitur, *Allegorico*. in quo res verbis illis, sententijs & parabolis significatæ, accipiuntur tanquam umbræ & figuræ rerum futurarum, in ordine ad Messiam, Ecclesiamque eius sponsam, loquendo de veteri testamento; vel proportionaliter in ordine ad alia, Ecclesiam nihilominus, vel aliud quidpiam concernentia, loquendo de testamento novo. Vel denique in

Sensu Anagogico, quo mediante significata verborum, sententiarum, & parabolarum elevari solent ad sublimiorem quandam, cognitionem rerum cœlestium, & humanâ superiorem alterius vitæ. E. G. si occurrat una sola vox, ut hæc IERVSALEM. eam secundum Cassianum accipiet *literaliter* pro Civitate Iudæorum tantoperè celebratâ: *tropologicè* pro animâ uniuscuiusque hominis: *allegoricè* pro sanctâ Christi Ecclesiâ: *anagogicè* pro cœlesti civitate sede beatorum. Si quis verò meditetur hanc Christi sententiam. *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit* &c. hac voce *Granum*, in-

telliget grana frumenti, aut alterius cuiusque seminis, quæ ut prosperè germinent, in terra prius corrumpi debent. Secundo *tropologicè* intelliget personas spirituales, quæ ut possint producere actus virtutum, sicut grana macerari debent per mortificationem & pœnitentiam. tertio ut ità dicamus, ad similitudinem veræ allegoriæ, intelliget *allegoricè* omnes Martyres, quos prævidit & prædixit his verbis Christus, dum ad suam imitationem ultro tormentis, & morti etiam sese offerrent, magnam copiam meritorum pro se, pro alijs vero præclarissima invictæ fortitudinis & adversus Deum

caritatis exempla prolaturos. Quartò *anagogicè* omnes animas beatorum, quæ in inferioribus hiſce multis tribulationibus, inſtar grani à Deo preſſæ fuerunt, ut poſtmodum cum multiplici lucro gloriæ ad excelſa illa transferrentur, ſi quis ſibi proponat parabolam illam à Chriſto dictam. *Simile eſt regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas; inventâ autem unâ pretiosâ Margaritâ abiit, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.* Sumet in ſenſu literali, & hiſtorico, ut verba ſonant pro eo quod gemmarijs accidit, qui magnâ diligentia circumeunt margari

tas quærentes, & quia illarum pretium norunt, inventa una vendunt omnia quæ habent, ut illam sibi comparent. in sensu *tropologico* accipiet, pro illo quod personis spiritualibus accidit, quæ mox ut cognoscunt, ubi magna gratiæ & virtutum lucra facere possint, omnes suas cogitationes & labores impendunt, donec illa consequantur. in sensu *allegorico* pro eo quod infidelibus accidit, qui cum illuminati à Deo, pretium veræ fidei & Ecclesiæ Catholicæ præstantiam cognoscunt, relinquunt universa quæ habent, ut in numerum verè credentium admittantur. Denique in sensu *anagogico*, pro eo

quod

quod accidere solet illi, qui habet cognitionem gloriæ cœlestis bonis omnibus præparatæ, quia talis omnia, divitias, honores, vitam &c. periculo exponit, ut illam obtinere possit.

Affectus in Meditatione excitandi.

NE autem discursus circa iam dicta solum intellectum pascat, is qui meditaturus est postquam aliquamdiu discurrerit circà rem unam, in anima sua excitare debebit affectum, materiæ illi convenientem, & tamdiu in dilatando eo, ac confirmando immorari, quamdiu

Deo placuerit ad eundem conservandum concurrere. Et quamvis affectus sint multi, ac varij ut determinari nequeat, huic vel illi semper indulgendum, præsertim cum plerumque à Spiritu Sancto optimo meditandi magistro dependeant, nihilominus in quos potissimum incumbere debeant ij, qui *viam purgativam* sectantur, sunt hi: 1. magnus dolor, cum insigni pudore & confusione sui ob peccata hactenus commissa, ob negligentiam & torporem in divino obsequio propter oscitantiam & languorem in quærenda perfectione, &c. 2. timor Sanctus, ne Deum offendat, ne gratiam per-

dat,

dat, ne suæ desit obligationi in correspondendo voci, & inspirationibus divinis, ne graves pro peccatorum suorum merito, pro imperfectionibus, pro exigua proficiendi in via perfectionis cura, pœnas exsoluere cogatur. 3. ingens Tepiditatis & pigritiæ odium, rerum item terrenarum, quæ hominem à Deo abducunt; nec non suiipsius, & propriarum commoditatum. 4. fervens desiderium mortificandi corpus, sensus, passiones, honorem, &c ut sese omnibus subijciat, se ipsum vilissimum reputet, atque ab alijs quoque talis reputari velit. pro iis vero personis, quæ *viæ illuminativæ* insistunt, esse

possunt sequentes. 1. flagrans amor omnium virtutum, 2. vehemens desiderium illas acquirendi. 3. accensa cupiditas personam & divinissimas actiones verbi incarnati benè cognoscendi, & pro posse imitandi. 4 Spes firma Deo placendi, mediante ipsius gratiâ perfectionem consequendi, in benè cœptis & suâ vocatione perseverandi, ab omni imperfectionis & defectus nævo sese expediendi, æternam beatitudinem consequendi. &c. 5. Sancta quædam tristitia, & compassio ob ea quæ Christus Dominus amore nostri & passus, ob cæcitatem proximorum, qui divinam suam Majestatem in

tam multis offendunt. pro iis qui *viæ unitivæ* attendunt. 1. exæstivus quidam Dei Amor, 2. spirituale quoddam gaudium & exultatio ob infinitas divitias & perfectiones S. D. Maiestatis, ob honorem qui à bonis illi exhibetur, ob cognitionem, quam infideles de illa assequuntur, &c. 3 grandis lætitia ob gloriam & beatitudinem Christi à mortuis resuscitati, & tanto plausu, tanta majestate in cœlos assumpti. Ob signa caritatis divinæ in homines transfusæ, ob tanta & tam varia beneficia amicis Dei Communicata. &c. 5. vehemens desiderium, ut nomen Dei Sanctificetur, ut in animas universas

absque ulla contradictione imperium ipse obtineat, ut Sanctissima eius voluntas ità fiat in terris, sicut fit in cœlis. Et alia huiusmodi, quæ unctio S. Spiritus docebit, dummodo se ipse per ingens desiderium, & necessariam ad ea recipienda humilitatem disponat: Neque tamen idcirco minus diligentiæ propriæ adhibebit, ut affectus aliquis ex supradictis vel aliis excitetur, & quantum fieri poterit dilatetur, tum ad maiorem animæ suæ consolationem, tum ad copiosiorem fructum in ordine ad operandum pro Dei honore & gloria consequendum.

Motiva voluntati, ut bonum amplectatur, proponenda.

AFfectus itaque excitabit, voluntati ea motiva proponendo, quæ ad movendum ipsam videbuntur idonea, & pro varietate rerum amplectendarum, aut fugiendarum, solent esse varia; quamvis in genere loquendo reduci possunt ad capita sequentia. Quando scilicet intellectus concludit amplectendam esse virtutem aliquam, aut aliud quid ad perfectionem spectans, simul voluntati proponat: 1. pulchritudinem illius virtutis, ostendendo naturâ suâ dignam es-

se quam amplectatur. 2. necessitatem quam habet illius virtutis, sive ut statui suo correspondeat, sive ut pacem & plenam animæ quietem acquirat, sive ut cum majori perfectionis gradu salvus fiat. &c. 3. utilitatem, quam secum afferet, sive ad propriam sive ad proximi perfectionem, sive ad gratiam aliaque dona cœlestia in hac vitâ, sive ad multos gradus gloriæ in futura obtinendos, 4. delectationem spiritualem, quâ ex eius complexu, atque exercitatione consequetur, quæ quandoque etiam in ipsos corporis sensus redundabit, aut certè singulari quodam modo mentem afficiet, 5. decus, quod ipsi stu-

dium exercitiumque virtutis illius pariet, non solum coram Deo in cœlis, sed etiam coram hominibus in terris, qui non possunt non laudare & probare virtutem, ubicunque viderint. 6. gaudium quod causabit in Angelis, qui utpote pleni caritate in Deum, & homines, vehementer gaudent, videntes quod homines simul in virtute proficiant, & hac ratione, gloriam divinæ Maiestatis amplificent, 7. displicentiam quam in Dæmone causabit, quia hic ferre non potest, ab hominibus ad ipsorum utilitatem pro Dei gloriâ virtutes exerceri, tam propter odium capitale, quo quidem Deum prosequi-

tur, quod ab eo pro merito superbiæ suæ severè sit punitus; homines verò, quod eò ascendere contendant unde ipse meritò pulsus fuit. 8. exemplum Christi. B. Virginis, & Sanctorum, sive ex mysterio præsenti, quod meditatur, sive ex aliis aliàs consideratis vel considerandis collectum; E. G. post lumen hoc ex primo modo discurrendi suprà dicto collectum, scilicet quod ad imitationem Dei, qui quantumvis ab hominibus independens, eos tamen benignè respicere dignatur, debeat etiam ipse oculos animæ suæ frequenter ad Deum per actus amoris elevare, licet per impossibile ab eo planè indepen-

dens esset; proponet voluntati ad excitandum in eâ huius rei desiderium, motiva sequentia, ità loquendo: *Et nonne pulchrum est, elevare frequenter mentem ad illum Dominum, qui eandem donavit? pulchrum visu est, aspicere filium suos à patre nusquam obtutus detorquentem, pulchrum aspicere aviculam, vel animantem quamvis, oculos in Matrem semper defigentem, pulchrum videre Discipulum, oculos suos ad Magistrum elevantem, & militem sæpè Ducem suum respicientem. Dominus Deus ipse est pater noster, Mater nostra, Magister noster, Dux noster, quomodò ergo nō erit pulcherrimum tot titulis mentem frequenter ad ipsum elevare? his adjungamus*

quod nobis planè necessarium sit hoc facere, licet ab eo non dependeremus, quia nihilominus ipse est Deus, id est, perfectissima natura, quæ potest excogitari, ego autem sum miser homo, & mille imperfectionibus plenus, & ipsa ratio postulat, ut inferiora hæc, & minus perfecta recognoscant, quæ sunt superiora, & magis perfecta. Iam verò quomodo melius illum perfectissimum agnoscere poterimus, quàm mentem nostram per orationem & frequentes actus amoris & ipsum elevando? quis verò satis intelligat, quantam nobis hoc exercitium utilitatem, si benè & frequenter fiat, ut debet, sit allaturum! si Dæmon nos suis tentationibus fortiter aggrediatur, & de statu nostro movere nos, at-

que in terram deiicere conetur, ubi oculos nostros ad Deum converterimus, assistet nobis, adeoque stabiliet, ut nec latum unguem loco moveamur, quod propheta sibi accidisse testatur, dum ait: providebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commovear. si suis nos laqueis capiat Dæmon antequam advertamus, levando oculos ad Deum ex illis eripiemur; oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos. si nos fames sive corporalis, sive spiritualis invadat, levando oculos ad Deum abundantissimè satiabimur: oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam in tempore opportuno si nos aut cœlestis luminis aut gratiæ

ſpecialis indigentia premat, elevando nos & ipſum accedendo, certò conſequemur: accedite ad eum & illuminamini, & facies veſtræ non confundentur; delectare in Domino & dabit tibi petitiones cordis tui: qui ad alienam patriam proficiſti cogitat, magnam capiet utilitatem, ſi in ſuâ ipſe patriâ illius linguam addiſcat, & nos qui ad cœlum pervenire intendimus, cur adhuc in terrâ conſtituti non addiſcamus oculos mentis levare ad Deum, in quem eoſdem, ubi eo pervenerimus per totam æternitatem defigemus? verùm ponamus nullam hinc nobis utilitatem provenire. quàm iucundum eſt oculos in rem omnium quæ inveniri poſſunt aut excogitari omninò pulcherrimam atque elegan-

tissimam defigere, & veluti in font. inexhausto delitiarum omnium mentis hærere obtuto? quàm honorificum est ad aspectum illius pototypi omnis pulchritudinis admitti, quod qui continuo aspicit, aut Deus est, aut Angelus, aut sanctus quantam affert voluptatem beatis illis spiritibus, qui sicut semper ipsi respiciunt ac benedicunt Deum, ita ut hoc ipsum ab omnibus creaturis, rationalibus præsertim præstetur, vehementer exoptant? quantam Dæmenibus pœnam, qui cuperent. nullo à nobis unquam actu Deũ agnosci & coli? & nihilominus licet aliæ deessent rationes, nonne bonum est mentem ad Deum frequenter elevare, vel ob hoc solùm, ut quis ægrè faciat crudeli isti adversario, qui ag.

noscere Deum creatorem suum noluit, nec se illi subiicere! quam denique rationi consentaneum est verbum incarnatum imitari, de quo legitur, quod frequenter oculos, non tantum mentis sed etiam corporis ad cœlum levarit, ut ad patrem seſe erigeret, quamvis nullâ ratione indigeret, & sanctos, qui identidem oculos levando ad cœlum se totos cum Deo uniebant, terram verò velut sordidam despiciebant?

Motiva ad malum fugiendum.

QUando autem lumen intellectus concludet vitium aliquod, vel aliam imperfectionem esse fugiendam, simul moti-

va superioribus contraria voluntati proponet: nimirum *primò* vitii turpitudinem. *secundò* ejus fugiendi obligationem, *tertiò* damna quæ secum afferet, pro hoc & futuro sæculo, nisi fugiatur. *quartò* quantas amaritudines pariat etiam in hac vitâ. *quintò* dedecus quod ordinariè secum trahit, licet repræsentetur, ut honorificum. *sextò* quantam ex illo Angeli, nostro loquendi modo, capiant displicentiam; *septimò* quantam Dæmones voluptatem. *octavò* exemplum Christi, B. Virginis, & Sanctorum, qui verbis detestati sunt, & factis non aliter ac pestem exitialem quandam fugerunt E. G. post lumen illud

in secundo discurrendi modo declarato suprà collectum, scilic. exemplo verbi, carnem humanam assumpturi, quod ad effugiendam omnem peccati umbram ex virgine sola, absque commixtione viri, concipi voluit, debere etiam se omnia peccati pericula, & umbras fugere, ut in voluntate detestationem peccati, & periculorum peccandi excitet, subjunget motiva sequentia, & dicet hoc modo. *Quid dico convenientius esse, ut etiam umbras peccatorum fugiamus? imo est, planè necessarium. nonnè ratione status nostri, in quo vivimus, & boni iudicamur, obligati sumus modò securi esse velimus, & proximum non scandalizare*) ad

omnem

omnem diligentiam huic negotio impendendam? deinde quam turpe est, non solum in peccato reperiri, sed etiam in periculo peccati, vel eius umbrâ versari? sponsa fidelis & honesta, non solum in personâ suâ nihil debet permittere inhonestum, sed & cavere ne alii de ipsâ quicquam tale suspicari audeant. Nos sponsæ Dei sumus, ipse nos castas & honestas esse vult: necessè ergo habemus, vel ipsas peccatorum umbras fugere, quæ possunt alioquin honestatem nostram in suspicionem adducere. Neque pauca vel levia sunt damna quæ incurremus, nisi vel umbras peccatorum fugiamus: sicut enim primò umbræ corporales semper corpus aliquod supponunt, sic hæ umbræ peccatorum plerunque habent velut

originem suam corpus aliquod peccati: deinde dum causant, ut ab aliis peccatores iudicemur, minoris æstimamur, & consequenter quia apud illos in parva æstimatione sumus, leve ducimus, etiam illa in ipsorum conspectu committere, quæ non decent. His adiungi debet, quod apud illos, quibus peccatores videmur ex eo quod umbras peccatorum non vitemus, nequaquam fructum illum facere possimus, quem faceremus, si nos crederent pios esse, & ab omni imperfectione alienos, propter quod & minus gratiæ promeremur in hac vitâ, & minus gloriæ in futurâ, eo quod non eâ diligentiâ, quâ deberemus, salutem, & bonum proximi procuremus. quantas præterea nobis amaritudines creant,

hæ ipsæ peccatorum umbræ, quantum vis sint merissimæ umbræ, dum advertimus non haberi nos passim, quales sumus, adeoque præcludi nobis ad proximi ædificationem & auxiliun viam? quanto nobis sunt dedecori dum causant, ut imperfecti habeamur, & homines suis obligationibus, auxiliisque à divinâ benignitate largè participatis parum respondentes: quàm vehementer contristamus Angelos sanctos, & speciatim tutelarem nostrum, cujus unicum est desiderium, videre nos in puritate animæ sibi quam simillimos, & à peccato quovis remotissimos, afflgitur, & ut sic dicam plorat, quod non omninò liberos ab hac imperfectione cernat? quàm è contrà lætificamus diabolos? quibus

certe nullam gaudii occasionem præbere deberemus ; quantumvis enim verè non peccemus peccato tamen vicini sumus ; dumque tales nos non fugiendo peccatorum umbras exhibemus, ut minimum non totum hoc bonum facimus, quod illas studiosè fugiendo faceremus, Idcirco Christus Dominus, quamvis contentus fuerit videri tanquam in originali peccato conceptus, aliorum more subiiciendo se circumcisioni; cavit nihilominus, ne quid committeret, unde cum fundamento peccator voluntarius videri posset. quamobrem & Ierosolymam ad solennitates ordinarias itare voluit, & agnum paschalem manducare, & tributum Cæsari pendere, &

alia hujusmodi præstare, ad quæ non tenebatur, ne fortè vel suspicionem minimam alicuius peccati præberet; propterea & Virgo B^ma parere voluit Augusti Cæsaris edicto, tempore ob exspectationem partus tam incommodo; voluit & purificandam se sistere in templo, quantumvis purissima; voluit in civitate sancta ad præcipuas solennitates comparere, &c. propterea sancti Martyres, licet fortasse quædam illorum quæ à Tyrannis exigebantur absque offensâ Dei fieri potuissent, nihil tamen facere voluerunt, ne ulli occasionem suspicandi præberent, quasi peccatum aliquod commisissent, &c. Postquam hisce motivis excitaverit in voluntate affectus illos quos optavit, vel saltem tentave-

rit illos excitare, poterit deindè aut eosdem dilatare, aut movere aliquo ex modis sequentibus, ut placuerit, nunc ab hoc nunc ab illo initium faciendo, pro majori vel minori connexione, quam præ reliquis habet cum lumine intellectûs.

Motiva conjuncta cum modis excitandi Affectus.

ADvertendum tamen hoc loco, quod licet motiva superius allata ordinariè sint voluntati proponenda, ut iam diximus, antequam deveniatur ad modo dilatandi, & continuandi affectus, nihilominus cum aliquo

ex his modis, prout meditanti commodum videbitur, permisceri poterunt, E G si post secundum lumen primi discursus suprà adducti, ex quo colligebatur, hominem debere ex caritate respicere proximum, ut videat an aliquam necessitatem patiatur, uti vellet modo illo quem *Admirationem* dicimus, eidem motiva superius adducta permiscere poterit hac ratione. *Et quomodo est possibile, ut ego, qui citrà omne meum meritum tantâ à Deo caritate respicior, adhuc aquè me durum ergà talem proximum meum exhibeam? & quomodo est possibile, ut post tot inspirationes adhuc pectus omni ergà illum compassioni clausum ser-*

vem ? & tamen nihil in orbe pulchrius reperiri potest, quam optimo illi omnium Patri Deo assimilari, qui solem suum oriri facit super bonos & malos ; & fieri potest, cum sim homo sicut proximus meus, ut in eandem necessitatem incidam in qua ipse modo reperitur, & ipse è contra meam fortunam assequatur; quo casu non minus ipsius ope indigerem, quam ipse nunc meâ, necessarium ergo est ut viscera misericordiæ illi pandam, & quomodo obsecro tam serò hanc veritatem cognovi, tamque parum huc usque illi me benignum præbere potui, an fortè nihil inde boni obventurum erat, unde non spirituale modo commodum, ingens scilicet meritum apud Deum, sed etiam tempo-

rale collegissem, quippe & longe facilius à Deo desiderata omnia impetrassem, & proximum ipsum ad omne obsequium paratissimum habuissem; præterquam quòd sicut alias opera quædam bona, licet Deo minus grata quam hoc, quia minora, faciendo, magnum semper gustum, & consolationem spiritualem percepi; ità prorsus mihi persuadeo, multò me maiorem ex hoc opere fuisse percepturum. & quomodo est possibile, ut neque hoc, neque aliud quicquam satis me ad satisfaciendum obligationi meæ me permoveat? vel bruta animantia si necessitatem hanc agnovissent, signa compassionis dedissent, & ego silice durior nullâ re propositâ movear? nihil magis à me Angeli boni

exſpectant, quàm ut exerceam actus Caritatis, nihil magis metuunt perverſi quam ne exerceam, cur ergo tum ut illos hoc gaudio afficiam; tum ut hos mœrore cruciem opus tam pium & laudabile non aggredior? nihil in vitâ Noſtri Salvatoris ita elucet, ut promptitudo ſuccurrendi miſeris, quando eos & circumeundo quærebat, ut haberet quibus benefaceret. Certè cæco iuxtà viam verſus Iericho clamanti ipſe obuiam proceſsit; locum ubi cæcus ille natus ſedebat, tranſire voluit; decem leproſis ultrò ſe ſtitit: ad portas Civitatis Naim ultro properavit, ut filium viduæ reſuſcitaret; Samaritanam ad fontem Iacob ſedens expectavit; ſumma, ſem-

per

per in hoc intentus fuit, ut necessitatibus proximi, sive corporalibus, sive spiritualibus subveniret. & ego huc usque dum nihil horum præsto, speciosso tamen nomine imitatoris Christi gloriari audeo? &c. pari quoque ratione, in aliis modis procedere poterit, quotiescunque voluerit, vel se ad hoc impelli senserit, post discursum aliquem intellectus, circa conditiones nonnullas personarum, verborum, vel actionum, ut suprà dictum.

Modi excitandi continuandi, & dilatandi Affectus.

HActenus de motivis ad affectus, quos optamus, in

voluntate excitandos aptis, diximus, nunc modos eosdem continuandi, dilatandi, & si opus fuerit, de novo suscitandi exponemus, numero sat magno, & ordine alphabetico, ut qui non sentit facilitatem in uno, altero utatur, & memoriæ magis consulatur; præsertim cum ex bono vel malo illorum usu magnam partem dependeat, ut quantum ad humanam spectat industriam, & suscitentur & conserventur affectus tempore meditationis.

Primus est *Affirmationis*, modò affirmando Deum esse magnum, & terribilem, ideoque metuendum. *Quoniam Dominus excelsus, terribilis, Rex magnus super*

omnem terram. modò esse amatorem suum, à quo sit regendus. *Quoniam hic est Deus, Deus noster in æternum, & in sæculum sæculi: ipse reget nos in sæcula.* alias beatum esse, quem ad suum ministerium vocavit Deus. *Beatus quem elegisti & assumpsisti: inhabitabit in atriis tuis.* alias felicem esse qui Deum habeat Dominam suam & adjutorem: *Beata gens cuius est Dominus Deus eius, populus quem elegit in hæreditatem sibi. beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipsius.* alias justè puniri, qui peccavit: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum: omnia quæ induxisti super nos, & universa quæ fecisti nobis, in vero iudicio fecisti, in ve-*

ritate & in iudicio induxisti omnia hæc propter peccata nostra. alias alia affirmando sive de divinis perfectionibus, sive de imperfectionibus propriis, sive de pulchritudine virtutum, sive de turpitudine vitiorum, sive de magnitudine præmiorum, sive de gravitate pœnarum, &c.

Secundus est *Admirationis*, nunc admirando bonitatem, patientiam, caritatem, Nomen, potentiam Dei: *Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuũ in universâ terrâ? Domine Deus virtutum quis similis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.* nunc propriam tepiditatem, negligentiam; &c. nunc contem-

ptum tot sibi oblatorum a Deo favorum & gratiarum, &c. nunc tam parvi æstimatas à se tot, tamque manifestas Dei inspirationes & superfluam in eis examinandis curam: *Quamdiu ponam consilia in anima mea?* nunc multitudinem & frequentiam tentationum, quæ pacem turbant, & profectum impediunt, quærentes prosternere hominem. *Quo usque irruitis in hominem? interficitis universi vos, tanquam parieti inclinato, & maceriæ depulsæ!* nunc alia, &c.

Tertius *benedictionis*, benedicendo Deum, quia exaudit orationem, & misericordiam exhibet. *Benedictus Dominus, qui non amovit orationem meam & miseri-*

cordiam suam à me, quia mirabilia operatur: *Benedictus Dominus, Deus Israel, qui facit mirabilia Magna solus; quia visitat atque ex captivitate liberat servos suos. Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ*, quia adjuvabit in viâ salutis. *Benedictus Dominus die quotidiè, prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum*, quia docet contrà hostes spirituales pugnare. *Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, &c.* quia munera largitur, condonat peccata, &c.

Quartus est, *Communicationis*, quasi consilium apud Deum quærendo, ad cognoscendum aliquid ab ipso, V. G. quis sit ad

cœlum

cœlum perventurus. *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo?* quid possit Deo præstare obsequii. *Quid faciam tibi O custos hominum?* quid gratitudinis loco exhibere, *Quid retribuam tibi pro omnibus, quæ retribuisti mihi!* quidnam possit respondere in die judicii. *Quid faciam cum surrexeris ad iudicandum Deus? & cum quæsieris, quid respondebo tibi?* quanam ratione domare possit proprias passiones, habitus vitiorum extirpare, talem vel talem virtutem exercere &c. & hoc fieri poterit per modum Dialogi; ac si Deus factis sibi interrogationibus responderet, & dum novas homo quæstio-

nes proponit nova quoque Deus responsa tribuat, &c.

Quintus est *Confessionis*, sive quod à Deo exauditus dona petita obtinuerit. *Quoniam tu* Deus *meus exaudisti orationem meam.* Quod ad dignoscendum bonum & malum lumen impetrarit. *Quoniam tu illuminas lucernam meam* Domine. Quod Dux, spes fortitudo in viâ salutis ipsi fuerit: Dum *anxiaretur cor meum deduxisti me quia factus es spes mea, turris fortitudinis à facie inimici.* sive propriarum miseriarum; *Non est sanitas in carne mea, quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meũ, Circumdederunt me mala, quorum non est numerus, quoniam iniquita-*

tem

tem meam ego cognosco, sive millies infernum se promeruisse; ne minimâ quidem gratiâ dignum esse: illustrationibus atque auxilijs divinis non respondere, non apprehendere se nec intelligere ut deberet, in quo verum bonum consistat: omnes potentias suas destructas esse &c.

Sextus est, *Confortationis*, confortando animam ut exspectet Dominum, si quando venire tardet. *Expecta Dominum, & custodi viam eius, & exaltabit te, ut hæreditate capiat terram: si moram fecerit expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit.* ut sperer in Deo. *Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me? spera in Deo, quoniam*

adhuc confitebor illi. ut cum patientiâ labores, & desolationes suscipiat, exemplum Christi & Sanctorum adducendo, atque ostendendo, non fore ut à Deo deseratur. *Nunquid in æternum proiiciet Deus! aut non apponet ut complacitior sit adhuc, aut obliviscetur misereri Deus?* &c.

Septimus est *Detestationis*, pigritiam propriam, peccata, & imperfectiones detestando: *Non veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moveat me; iniquitatem odio habui & abominatus sum:* conventus malignorum. *odivi Ecclesiam malignantium, & cum impiis non sedebo declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei: discedi-*

te à me omnes, qui operamini iniquitatem. obiecta à Dœmone proposita, ut honores & dignitates mundanas, carnis delitias, omnia quæ non sunt Deus, nec ad Deũ spectant contemnendo. *Quid mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, pars mea Deus in æternum.*

Octavus *Dubitationis*, dubitando apud semetipsum quid tandem faciendum? amplectendumne objectum aliquod, vel fugiendum? quale de se supplicium sumere debeat, quod par esse possit negligentiæ suæ circa bonum commissæ: quid à Deo expectare auxilij, cui tam malè servivit: ecquisnam salvari pos-

sit, si tam rigide procedatur, & tam pauci suæ obligationi satisfaciant: *Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi?* à quo exspectandus sibi necessarius ad resistendum hostilibus impugnationibus succursus. *Quis consurget mihi adversus malignantes, aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem?* à quo in locum aliquê securum sit deducendus. *Quis deducet me in civitatem munitam?* à quo in cœlum elevandus. *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?* à quo gratiam ad cognoscendum & inveniendum Deum impetraturus. *Quis mihi tribuat, ut cognoscam &*

inveniam illum, & veniam usque ad solium eius?

Nonus est *exhortationis*, seme tipsum exhortando, ut necessitates suas Deo aperiat: *Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet.* strenuè se gerat. *Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.* ut delectationem in Deo quærat. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* ut bonum operetur, & in statu suo, si bonus sit, constanter perseveret; *Spera in Deo & fac bonitatem & inhabita terram, & pasceris in divitiis eius.* ut omnem suam cogitationem in Deo defigat. *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* ut quæ-

cunque ad perfectionem pertinent, quantumvis difficilia & laboriosa libenter amplectatur; ut cum Deo certet officijs & servitijs, dum continuis ab illo afficitur beneficijs. &c.

Decimus est *Fiduciæ*, confidendo in Deo, quod vires hostium sit debeliaturus; *Non timebo millia populi circumdantis me: quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi. Dominus illuminatio & salus mea quem timebo? in te inimicos nostros ventilabimus cornu*, & in *nomine tuo spernemus insurgentes in nobis.* quod iram aliquando sit depositurus, nec minas semper intentaturus. *Non in perpetuum irascetur neque in æternum comminabitur.*

Quod vires ad ſuperandas qualvis etiam graviſſimas difficultates ſit daturus; *in te eripiar à tentatione, & in Deo meo tranſgrediar murum.* quod neceſſaria quævis media ſit ſubminiſtraturus, intellectum illuminaturus, voluntatem inflammaturus, robur ad bonum exequendum potentiùs collaturus: &c. interdum etiam audendo quaſi confidere in propriâ conſcientiâ, ut in quâ nil mali experiatur quod remordeat. *Domine Deus meus; ſi feci iſtud, ſi eſt iniquitas in manibus meis &c. ſi abſcondi quaſi homo peccatum meum, & celavi in ſinu meo iniquitatem meam:* ſi ambulavi in vanitate, & *feſtinavit in dolo pes meus: ſi declina-*

vit gressus meus de via, & si secutus est oculos meos cor *meum, & si* im*manibus meis adhæsit macula* &c.

Vndecimus est *Gratitudinis*, inquirendo quomodo possit cõpensare aliquatenus saltem divina beneficia: *Quid retribuam* Do*mino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* narrando alijs beneficia à Deo accepta. *Venite, audite, & narrabo omnes, qui timetis* Deum, *quanta fecit* Dominus *animæ meæ.* ostendendo quod illius beneficia in æternum simus commemoraturi. *Misericordias* Domini *in æternum cantabo: in generatione, & generationem annuntiabo veritatem tuam in ore meo*; ut in hoc ab amicis adiuvetur, gratanter eos invitando:

Mag-

Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum. optimum iudicando, si quis in laudando Deo benefactore suo occupetur: *Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo Altissime.* desiderando majorem commoditatem ipsum celebrandi: *Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam: Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* palam confitendo, non esse se sufficientem, ut pro tam multis, tamque præclaris Dei donis satis se gratum exhibeat.

Duodecimus est *Humiliationis*, vilem se æstimando: *Ego autem sum vermis, & non homo: oppro-*

brium

brium hominum, & abiectio plebis. confitendo paupertatem suam, *Ego autem mendicus sum, & pauper.* &c. de propriâ fortitudine & viribus diffidendo: *Non in arcu meo sperabo, & gladius meus non salvabit me:* ad nihilum se suum reducendo: *Ego ad nihilum redactus sum, & nescivi.* tribulationes quas patitur proprijs defectibus adscribendo: *priusquam humiliarer ego deliqui.* bonum sibi esse iudicando, quod humiliatus fuerit: *Bonum mihi, quia humiliasti me*, indignum se reputando, qui ad conspectum Dei admittatur, qui illuminetur; qui in oratione affectus sensibiles experiatur, qui consolationibus visitetur. &c.

Deci-

Decimus tertius *Invitationis Dei*, ne sui obliviscatur: *Exurge Domine Deus; exaltetur manus tua: ne obliviscaris pauperum*, ut citò veniat, *Veni Domine, & noli tardare*, ut animam visitet. *Deus virtutum convertere: respice de cœlo, & visita vineà istam.* ut ex periculis eripiat. *Excita Domine potentiam tuam, & veni, ut salvum facias me.* Creaturarũ omnium, ut Deum laudent, & benedicant. *Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.* Animæ suę, ut virtuti se dedat, ut memor sit Dei, cœli, sui ipsius; ut ad Deum tanquam centrum suum se convertat. *Convertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit*

tibi. Angelorum, hominum, creaturarū omnium, ut veniant & videant, quam turpiter ipse animam suam maculaverit; quam perversa, & statu suo indigna opera fecerit &c. quam profundè se Deus propter hominem humiliaverit, quousque Regem gloriæ imperfectiones & peccata nostra deduxerint; quam malè illum tractaverint &c. ut ipsum iuvent, quatenus ex parte saltem debito suo satisfacere & pro tam multis gratiarum donis, quæ à divina bonitate tam liberali manu accepit, respondere valeat.

Decimus quartus est *Laudationis*, exaltando potentiam & sapientiam Dei *Magnus Dominus*

noſter, & magna virtus eius, & Sapientiæ eius non eſt numerus. præcellentiam operum eius. *Magna opera Domini, exquiſita in omnes voluntates eius.* infinitam eius miſericordiam: *Miſericors, & miſerator Dominus, patiens & multum miſericors: ſuavis Dominus univerſis: & miſerationes eius ſuper omnia opera eius.* Iuſtitiam eius & æquitatem: *Quoniam rectus Dominus, & non eſt iniquitas in eo*, extollendo continuã illam Angelorum in laudando Deo occupationem, eorundemque in obediendo promptitudinem: deprædicando caritatem Apoſtolorum, patientiam & fortitudinem Martyrum, perſeverantiam, & Conſtantiam in bo-

no Confessorum, puritatem Virginum, pœnitentiam & solitudinem Anachoretarum, quorum comparatione ipse hactenus nihil statu suo dignum, nihil tot gratiarum donis proportionatum egit &c.

Decimus quintus est *Comminationis*, sibi ipsi, sive Dei, sive proprio nomine pœnam aliquam comminando, quia non facit quod debet, nec serio aliquando se convertit. *Nisi conversus fueris, gladium suum vibrabit, arcum suum tetendit & paravit illum*, &c. intellectui quia curiosus; voluntati quia terrenorum amans; memoriæ, quia Dei immemor. *Intellige hæc, quæ obliviscceris Deum, ne quando*

rapiat,

rapiat, & non sit qui eripiat. phantasiæ quia vaga; oculis quia immodesti & incompositi, linguæ, quia præceps & dolosa: *Dilexisti omnia verba præcipitationis linguæ dolosæ; propterea Deus destruet te in finem; evellet te.* &c. summa omnibus potentijs & sensibus, quia non se totos divino impendunt obsequio, Deum quasi rogando, ut illos puniat. Decimus sextus est *Narrationis*, narrando quid pro Deo fecerit. *Annuntiavi Iustitiam tuam in Ecclesia magna*, &c. *Iustitiam tuam non abscondi in corde meo. veritatem tuam & Salutare tuum dixi.* Constantiam in adversitatibus conservatam. *Dedisti nos tanquam oves escarum* &c. *posuisti*

nos opprobrium vicinis nostris. &c. *hæc omnia venerunt super nos, nec obliti sumus te.* &c. *& non recessit retro cor nostrum.* &c. quæ alias sibi Deus præstitit. *Deus docuisti me à iuventate mea, & usque nunc pronunciabo mirabilia tua* quæ alijs in ipso confidentibus Deus præstitit: *In te speraverunt patres nostri: speraverunt & liberasti eos: ad te clamaverunt, & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi* singulariter illa quæ idiotis, ætate, sexu, viribus infirmis &c. contulit, perfectè illos instruendo, & vires ad multa ardua & præclara opera virtutis suppeditando. &c.

Decimus septimus *Negationis*

audit negandæ

negando se commisisse illud, propter quod Deus videtur nolle exaudire preces ipsius V. G. malæ Societati adhæsisse: *Non sedi cum concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introiui: non habitavit in medio domus meæ qui facit superbiam: qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum.* protestando non habere se illam vitæ sanctitatem, nec passiones aut carnem ita subjectas, ut fortè alijs videtur. *Non est sanitas in carne mea, non est pax ossibus meis* &c. non tacuisse misericordiam Domini, cum de eâ loquendum esset, *Non abscondi misericordiam tuam & veritatem tuam à concilio multo.* non confidere proprijs vi-

ribus ac industriæ: *Non enim in arcu meo sperabo, & gladius meus non salvabit me.* non commisisse se delictum aliquod, unde pœnam mereatur. *Neque iniquitas mea neque peccatum meum, Domine, sine iniquitate cucurri & direxi.* non habuisse se malam intentionem. *Non proponebam ante oculos meos rem iniustam: non adhæsit mihi cor pravum.* &c. non fuisse sibi infligendam pœnam delictis parem: *Non secundum peccata mea fecit mihi, neque secundum iniquitates meas retribuit mihi.* non esse se ullo honore vel gloria dignum: *Non mihi Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam* non magnificè de seipso sensisse, nec in corde se alii-

præpoſuiſſe: *Domine non eſt exaltatum cor meum neque elati ſunt oculi mei. Neque ambulavi in magnis neque in mirabilibus ſuper me.* non ſe obligationi ſuæ ſatisfeciſſe, prout aliquibus forte videtur &c.

Decimus octavus eſt *Oblationis*, totum ſe Deo in ſervum offerendo: *O Domine quia ego ſervus tuus, & filius ancillæ tuæ ſuſcipe ſervum tuum in bonum. Suſcipe me ſecundum eloquium tuum, & non confundas me ab expectatione meâ.* ut iumentum ad omne obſequium divinæ Maieſtati præſtandum ſemper fore paratum: *ut iumentum factus ſum apud te, & ego ſemper tecum*, omnia ſua Deo offe-

rendo, intellectum memoriam, voluntatem, cor, linguam, operationem, &c. monstrando se promptum ad exequendū, quidquid in & extrà illam meditationem Deus illi ostenderit: propensum se exhibendo ad imitā dum Christum Dominum quantum erit possibile; ad sustinendum quidvis pro amore Dei sui &c. *Quoniam ego in flagella paratus sum: Domine tecum paratus sum & in carcerem, & in mortem ire*, ad inquirendum omnia media ipsi placendi, & præcepta eius observandi. *Paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiam mandata tua.*

Decimus nonus est Obsecratio

nis, instanter à Deo per immensum eius amorem & misericordiam postulando, ut illos affectus, & dona, gratiæ largiatur, quæ sive ad propriam sive proximorum utilitatem desiderat. *Convertere Domine, & eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam; Exaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua. Secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me. Secundum misericordiam tuam memento mei tu propter bonitatem tuam, Domine:* per sanctissimum & ineffabile nomen eius: *propter nomen tuum Domine, propitiaberis peccato meo, multum est enim. Adiuva nos Deus Salutaris noster, & propter*

gloriam nominis tui libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. &c. per gratissima dilectissimi filij eius merita. *Respice in faciem Christi tui.* per puritatem & Sanctitatem Beatissimæ Virginis & alia huiusmodi, quorum respectu existimat movendum Deum, ut quod petit ipse, concedat.

Vigesimus est, *petitionis*, simplicis quidem, sed tamen ferventis, petendo pro se & alijs favores omnes, quos desiderat. E. G. modò petendo ut exaudiat. *Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam auribus percipe.* modò ut succurrat. *intende in adiutorium meum, Domine Deus salutis*

nea. modò ut illuminet. *Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam.* modò ut cor & spiritum ipsius renovet : *Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innova in visceribus meis:* modò ut gressus suos in viam salutis dirigat. *Dirige in conspectu tuo viam meam, dirige me in veritate tuâ, & doce me. Legem pone mihi, Domine in viâ tuâ, & dirige me in semitam rectam. Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me,* modò ut divinam suam voluntatem doceat. *Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Domine quid vis me facere?* modò ut linguam ipsius custodiat : *pone*

Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labiis meis. modò ut oculos ipsius à vanitate divertat: *Averte oculos meos, ne videant vanitatem.* modò ut intellectum sibi largiatur ad capienda quæ bona sunt: *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua*, modò ut in bonis propositis confirmet. *Manda Deus virtuti tuæ, confirma hoc Deus, quod operatus es in me,* modo alia pro necessitatibus propriis & desideriis, &c.

Vigesimus primus est *Propositi*, promittendo, & proponendo coram totâ cœlesti curiâ, omnia se facturum, quæ sive cognovit, sive cognoscet forè è

gloria divinâ: frequēter divinam bonitatem, & misericordiam laudaturum. *Confitebor* Domino *secundum Iustitiam eius, & psallam nomini* Domini *Altissimi, laudabo nomen* Dei *cum cantico, & magnificabo eum in laude.* mandata ejus semper impleturū: *Custodiam legē tuā semper in sæculum, & in sæculū sæculi. Iuravi & statui custodire iudicia Iustitiæ tuæ,* opera quædā voluntaria, nulla lege præcepta facturum: *voluntariè sacrificabo tibi, & Confitebor nomini tuo,* Domine, *quoniā bonum est.* Vitia & carnē persecuturum: *persequar inimicos meos & comprehendā illos, & non convertar donec deficiant.* summo manè orationi vacaturum: *In matutinis meditabor in te:*

manè astabo tibi, & videbo, quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. de mirabilibus Dei locuturum; *narrabo mirabilia tua: lætabor & exultabo in te, confitebor Domino nimis in ore meo; in medio multorum laudabo eum: Narrabo nomen tuum fratribus meis in medio Ecclesiæ laudabo te.* Speraturum in Deo, nec quicquam reformidaturum: *si consistant adversum me castra non timebit cor meum: si exurgat adversum me prælium, in hoc ego sperabo.* nunquam à subiectione Dei recessurum. *Ipse Deus meus, & salvator meus, adiutor meus, non emigrabo.* promissiones Deo factas impleturum, *reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea, vota mea*

Domino reddam, coram omni populo eius. &c. aliqua ad profectum ſuum ſpiritualem pertinentia perfecturum. &c.

Vigeſimus ſecundus eſt *proſopopœiæ*, modò fingendo quaſi Deus contrà ipſum querelas inſtituat. *Populus quem non cognovi, ſervivit mihi: in auditu auris obedivit mihi. Tu verò repuliſti, & deſpexiſti; quomodo facta es meretrix civitas fidelis, plena iudicii? quomodo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus.* modò quaſi ipſi exprobret perverſos mores, & ingratitudinem: *Quarè tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Tu verò odiſti diſciplinam, & proieciſti Sermones*

nes meos retrorsum : quid est ? quod debui facere vineæ meæ, & non feci, ei? an quod exspectavi, ut faceret uvas, & fecit labruscas ? modò quasi reprehendat, eo quod vanitates sectetur, &c. *Fili hominis, ut quid diligis vanitatem, & quæris mendacium.* modò quasi adhortetur ad laudandum Deum. *Immola Deo Sacrificium laudis, & redde altissimo vota tua.* modò quasi suum ipsi auxilium promittat. *invoca me in die Tribulationis ; eruam te, & honorificabis me, &c.* modò imaginando sibi, ac si sanctus aliquis in hac vel illâ virtute eximius doleat, quod non imitetur : modò ac si Diabolus exulter, quia potius

ipsum quam Deum sequatur, det locum ipsius suggestionibus, sinat se ab ipso induci in peccatum, in teporem, &c. modò fingendo, quod virtutes ipsæ si loqui possent, meritò conquererentur, non esse se in pretio & honore quo deberent, &c.

Vigesimus tertius est *Querelæ*, tantum sibi, cum debitâ nihilominus reverentiâ & humilitate, tribuendo, ut quasi de Deo queri audeat, quòd nimium excrescere sinat tribulationes suas. *Domine quid multiplicati sunt, qui tribulant me? multi insurgunt adversum me.* quod longè ab ipso recesserit. *ut quid, Domine recessisti longè, despicis in opportunitatibus, in tribulatione?*

quod ipsius obliviscatur, & non respiciat. *usquequò Domine, oblivisceris me in finem? usquequo avertis faciem tuam à me? susceptor meus, quare oblitus es mei? quarè faciem tuam avertis? obliviscéris inopiæ meæ, & tribulationis meæ?* quod nimis tarde ipsius miseriam respiciat: *Domine quando respicies? ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Domine?* quod nimis se durum ad exaudiendum præbeat: *Domine Deus virtutū, quousque irascéris super orationē servi tui?* quod preces ipsius repellat; *ut quid Domine repellis orationem meam? ut quid Deus reputisti in finem?* quod differat ignoscere. *Vsquequo non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam*

meam?

meam? quòd videatur ipsi exhibere se quasi crudelem: *Clamo ad te, & non exaudis me: asto, & non respicis me, mutatus es mihi in crudelem, & in duritiâ manus tuæ adversaris mihi.* quod à peccatis ipsum non liberet. *Cur non tollis peccatum meum? & quare non aufers iniquitatem meam?* alias contrà seipsum lamentando, quod non sit stabilis in propositis, in resistendo tentationibus, in fugiendis peccandi & Deum offendendi occasionibus. subindè contrà carnem, quod frequenter ad malum stimulet, aliàs contra diabolum, quod nimis importunè suis ipsum suggestionibus vexet, alias contrà homines, quòd ipsum ad

peccatum ſollicitare non ceſſent &c.

Vigeſimus quartus eſt *Reddi-tionis gratiarum*, gratias agendo divinæ bonitati, pro tantis beneficijs ipſi præſtitis, & promiſſionibus factis, pro benignâ audientiâ ſæpius conſsâ; pro lumine & affectibus in meditatione communicatis &c. excitando animam ſuam ad benedicendum Deo, pro obtentâ peccatorum veniâ, & varijs donis gratiarum. *Benedic anima mea Domino, & noli obliviſci omnes retributiones eius: qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis.* &c. animo grato commemorando, quod à Deo exauditus fuerit. *Confitebor tibi Domine, quo-*

niam audisti verba oris mei: benedictus es, Domine qui non amovisti orationem meam, & misericordiam tuam à me. Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me. &c.

Vigesimus quintus est *Reprehensionis*, seipsum reprehendendo, tanquam indevotum, ingratum, durum; post tanta beneficia, tanta auxilia, tantos stimulos, tanta lumina &c. tanquam vitijs deditum, & in ipsis gloriantem. *quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate*, tanquam vanum, & duplici longâ utentem. *Vsquequo loqueris talia, & Spiritus multiplex sermonis oris tui?* tanquam amatorem rerum frivolarum & noxiarum. *Vsquequ*

diligis infantiam, & stultus ea, quæ tibi sunt noxia, cupis? quare seduceris ab aliena, & foveris in sinu alterius? tanquam pigrum: *Vsquequo piger dormies? quando consurges è somno tuo?* tanquam superbum. *Quid te elevat cor tuum? quid tumet contra Deum Spiritus tuus. &c.*

Vigesimus Sextus est *Sollicitationis*, sollicitando & instando apud Deum, ut citò in adiutorium veniat: *inclina ad me aurem tuam: accelera ut eruas me. Adiutor meus, & protector meus es tu: Deus meus ne tardaveris. Exurge, quare obdormis, Domine? exurge & ne repellas in finem:* ut ipsum ab inimicis & malâ Societate liberet.

Eripe me de inimicis meis, Deus meus, & ab insurgentibus in me libera me; eripe me de operantibus iniquitatem & de viris sanguinum salva me, instando apud Beatissimam Virginem vt ipsi favores impetret. &c. Sanctos, ut in necessitatibus subveniant; ut Dei gloriam procurare iuvent: *Afferte Domino gloriam & honorem: Afferte Domino gloriam nomini eius.* urgendo animam suam, ut tempestivè bonum, quod proposuit, exequatur; quamprimum occasiones labendi in defectum aliquem fugiat. &c.

Vigesimus Septimus *Æstimationis*, ostendendo pluris nos æstimare Dei misericordiam,

quam ipsam vitam: *Melior est misericordia tua super vitas* pluris facere vel unius diei commorationem in Domo Dei, quam mille annis habitare alibi: *Melior est dies una in atriis tuis super millia.* in pretio habere consolationes cœlestes præ terrenis: *Meliora sunt ubera tua vino.* magis dulces iudicare Sermones Dei, quàm omnes delicias mundi: *quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo,* feliciorem unius Iusti indigentiam ducere, quàm multorũ peccatorum rerum omniũ abundantiam. *Melius est modicum iusto, super divitias peccatorum multas. Melius est parum cum iustitia, quam multi fructus cum iniquitate.* po-

riorem habere immissam a Deo, qui nos diligit adversitatem, quàm promissam à Dæmone qui odit prosperitatem: *Meliora sunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oscula odientis.* præponere gratiam & amicitiam Dei omni hominum favori; magis amabilem ducere virtutem quantumvis difficilem, quam peccatum licet facillimum. &c.

Vigesimus Octavus *Taxationis*, sibi ipsi taxando, seu statuendo pœnam aliquam, si debito suo non faciat satis; si proposita non exequatur; si Dei & cœlestis gloriæ non recordetur; *si oblitus fuero tui, oblivioni detur dextera mea. adhæreat lingua*

mea faucibus meis, si non meminero tui: si non meminero Ierusalem in principio lætitiæ meæ. taxando similiter & determinando tempus. V. G. *si hodiè, si intra biduum.* &c. *non fecero hoc vel illud: hanc vel illam passionem non vicero, hoc vel illud propositum executus non fuero, Deus me hoc vel illo modo puniat.* &c. taxando præterea modum attendendi ad orationem, vitiorum extirpationem, virtutum exercitationem, & determinando sibi ipsi talem vel talem pœnitentiam si hoc vel illud, tali vel tali modo non perficiat. &c.

Vigesimus nonus est *vituperationis*, detestando propriam in re-

bus bonis cœcitatem; nimiam carnis in malis & indifferentibus prudentiam, pigritiam in exequendis bonis propositis, malitiam in abutendâ Dei misericordiâ, & gratiâ. &c. exiguum iudicium in complacẽdo sibi de peccatis, & imperfectionibus, quæ sunt ipsius ruina. *Hæc via mea scãdalum mihi, & postea in ore meo complacebo,* in eo quod sensualitatem sequendo, & passiones proprias, bestijs sese assimulaverit: *Cùm in honore essem, non intellexi: comparatus sum iumentis insipientibus, & similis factus sum illis.* detestãdo Diaboli dictamina, & obiecta ab ipso repræsẽtata aversãdo cõtemnendo illici menta mun-

di & carnis, tanquam res nō solū Deo; sed etiam rationi humanæ, & propriæ saluti contrarias. &c.

Trigesimus. *Zeli*, cum sanctâ quâdam impatientiâ, ostendendo, se non posse ferre perversum malorum agendi modum: *propter quid irritavit impius Deum? dixit enim in corde suo: non requiret. Vsque quo Deus improperabit inimicus? irritat adversarius nomen tuū in finē?* admirando quod eos Deus toleret, eundemq; incitando ne ferat ulterius. *Deus quis similis tibi? ne taceas, neque compescaris Deus.* ostendendo nō se posse pati ut glorientur de malo: *Vsquequo peccatores, Domine, usquequo peccatores gloriabuntur?* indignādo sibi, quod ani

ma sua & potentia Deo rebellēt: *nonne Deo subiecta erit anima mea.* optando ut successu careant insidiæ inimicorū spiritualiū suorū. *decidant à cogitationibus suis; secundum multitudinem impietatū eorum expelle eos* ut ex orbe maledicentia & cœtera vitia eijciātur. *Dispердat Dominus universa labia dolosa, & linguā magniloquā* ut inimici Dei proscribantur: *Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius.* ut malum quod alteri præparārunt in ipsos met recidat: *Veniat illi laqueus, quē ignorat, & captio quam abscondit apprehendat ipsū.* &c ut ne memoria quidē vitiorū ulla remaneat, nec imperfectionum, nec malorum: *Dispereat de terra memoria eorū &c.*

Alij adhuc modi adhunc finem adduci possent, V. G. *Accusationis, Invocationis, Protestationis, puræ necessitatum propositionis, Resignationis, Provocationis Diaboli, mundi, & carnis ad certamen.* &c. quibus pro occasione utuntur S. Augustinus in suis meditationibus, & soliloquijs, S. Bernardus in suis item meditationibus, & alij; sed quia nemo est tam durus, qui adhibito uno aut pluribus ex suprapositis nõ moveatur, non est opus in hac materiâ fusiorem esse. Hoc tamẽ moneo, maiorem partem Sententiarum, & locorũ S. Scripturæ pro exemplis horum modorum à nobis adductorum servire posse pro

orationibus iaculatorijs sæpè per diem repetendis, quod Magistri vitæ spiritualis suadere solent, prout quis se adhunc vel illum affectum movere, hoc vel illo modo voluerit, & quidem magno fructu in ordine ad meditationem benè faciendam.

Praxis Supradictorum modorum.

NOn ob ittam tamen proponere exemplum aliquod horum modorum practicum, ultrà illa quæ suprà ex S. Scriptura attuli, ut ad illius similitudinem affectus suos dilatare possit, & unum modum alteri connectere, qui meditaturus est, itaque

exercitio voluntatis, ut par est diutius immorari.

Inhærendo ergo materiæ superius adductæ, de Sanctissimâ divini verbi Incarnatione: post motiva ibidem voluntati proposita, ad excitandum in eâ desiderium sæpius mentis oculos elevandi ad Deum, ipsius imitatione, qui ex cœlo homines respicit; poterit huiusmodi affectum vel excitare vel excitatum continuare, & amplificare modis sequentibus.

1. Per modum admirationis. *Et tu nihilominus ô cor meum, non carneum, sed lapideũ æquè durũ manes! & nihil moveris, neq; quod Deus qui tui nulla ratione indiget ut necessita-*

tibus tuis succurrat, continuo te respicit; neque quod verè in sepulcherrimum sit, crebro divinam bonitatem & charitatem respicere; neque quod tanta unde tibi proventura sint auxilia, tanta gloria, tanta voluptas; neq; quod id faciendo; mirificè Deum ipsum, Angelos & Sanctos omnes recreares; Dæmonẽ verò iuratum hostẽ tuum insigniter cruciares; neq; etiã quod hac ratione verũ & Christi Discipulum ostenderes, quod tam sæpè desideraſti! Et quomodo est possibile, ut hactenus in hoc negotio tam incurius fuerim: imo quomodo est possibile, ut vel nunc tã parũ resolutus sim, ut moveri nõ possim, ad faciendum in hac re quod debeo? Quãdiu ponã cõsilia in anima meâ! quamdiu mecũ considera-

bo? ergo non sufficit tibi vel unicus nutus divinæ voluntatis? O Deus neque nutus mihi sufficit, neque præceptum neque exemplum. Et quid facitis? obstupesce terra, videns tantam, dicam-ne duritiam, an malitiam humani cordis: Deus sine ullo suo commodo, sine ullo merito meo me respicit, & ego cum tanto commodo meo, post tanta ipsius merita, nec oculum dignor elevare ad Deum, sed cogito, & recogito, & adhuc hæreo, velimnè an nolim! obstupesce cœlum dum motor tuus, ut lutum respiciat, se inclinat; & lutum ut vel Deum aspicere possit, non se dignatur elevare, sed differt de die in diem, & sub titulo ne inconsideratè aliquid inchoet, quod constanter continuare non possit, ad-

huc considerat & considerat, an aliquando inchoare velit: obstupescite Angeli Sancti, dum maiorem inveniitis in movendo unico terreno corde resistentiam, quam in versando ordine cœlorũ universo. obstupesce & tu, Dominus & Deus meus, quod ad minimũ amoris signũ, quod mihi exhibeat vilissima quævis creatura tua, quiescere non possim, nisi illã videã, quæram, & cum illa agam: & postquã tu me tam efficaciter invitas, nulli mihi curæ est, non solum ut in tua conversatione diu permaneam, sed ne quidem ut ad te accedam, ut vel ad momentum aspiciam; verum contentus sum, si subinde mecum discurram, & cogitem bonum esse tecum conversari, absque ulla cura ut idipsum faciam.

Secun-

Secundò per modũ detestationis. O Maledicta cordis duritia, quã fortiter me premis? quã vehementer me obsides? imò quã crudelẽ in me Tyrannidem exerces? dũ Deo tanta me benignitate ad se invitanti, vel semel credere prohibes? discede denique, discede à me qui nullã deinceps tecũ habere partẽ volo desine aliquando possidere animã meã, recede in remotissimas orbis plagas, abscõdere in praceptissimis petrarũ cavernis, ubi sedes tua est, & cessa aliquando humana corda in lapides obdurare, quæ respectu Dei tam debent esse mollia, & tractabilia, ut continuò dicere valeant: factum est cor meum tanquam cera liquescens.

Tertiò per modũ gratitudinis. Ità Domine, ita decet, ut sim tecum,

qui tuis me continuò beneficiis cumulas. ità sane, ità debeo esse tecum Domine. qui studio de cœlo meas respicis miserias, ut compatiaris mihi, & ex illis me eripiendo & sublevando misericordiam exhibeas ità omnino, ità convenit me habere respectu tui, qui es vere sol, multo animabus utilior, quam materialis ille Sol corporibus, & qui hoc non credit, veniat & audiat, & narrabo, quanta feceris Deus animæ meæ tu illam creasti, atque ex nihilo absque ullo merito suo, imo prævidendo multa ipsius demerita eduxisti; Tu tribus illam potentiis ornasti tuæ imaginis repræsentativis, tamque perfectis, ut si no visset illis uti, multum utique

in communicatâ sibi pulchritudine profecisset, & te illis largitorem magis glorificasset. Tu illam corpori, pro quo tibi immensas Domine gratias debeo, non defectuoso; sed bene temperato, optimis organis instructo insudisti, & ad exercendas operationes suas perquam idoneo, dummodo benè operari voluisset. Tu illam gratiâ sanctificante decorasti, charitate tuâ vestisti, spe tuâ tibi desponsasti, & nunc super ista postquam culpâ suâ & malitiâ denigrata est super carbones, post quam pretiosam gratiæ vestem abjecit, annulum confregit, seipsam in fordes terræ prostravit, & effecta est velut sus tota in volutabro luti, hoc quoque beneficium adiungis, ut de cælo illam respicias! O Deus ô in-

finitæ

finitæ misericordiæ Deus! Deus meus, misericordia mea! quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi? & quomodo cor meum non tanquam cera liquescat?

Quartò per modum oblationis. Verè Domine, ita ut fiat iura omnia requirunt. Ecce igitur cor meum, quod est factum tanquam cera liquescens, nondum quidem perfectè liquefactum; sed tamen ad ardentes tuæ præsentiæ radios ità liquefaciendum & molliendum, ut quamlibet ei imaginem imprimere, quaslibet in eâ litteras formare possis. Si vis in eâ imprimere imaginem compunctionis, quod te offenderim, & nimis ingratum præbuerim? ecce illud factum velut cera liquescens: si imaginem

mortificationis, & pœnitentiæ ad delendas præteritæ vitæ culpas? ecce illud sicut ceram liquefactum, si imaginem gratitudinis & charitatis adversus te, qui vix audisti meum, peccavi fructusque veræ pœnitentiæ vidisti, & mox transtuliſti peccatum meum à me, ecce illud instar ceræ molle ac tractabile: si in illo monitum aliquod salutare inscribere desideras, ut in gratia tua deinceps permaneam, neque ad miserrimum statum meum priorem revertar; scribe obsecro Domine; scribe: Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Cumque iam sit pro te mollificatum, si adiungere vis, & imprimere, ut meminerit

inspirationibus tuis obedire, ità enim facilè conservandum ; ecce illud in manibus tuis liquefactum , molle, tractabile : ecce illud totum tuum : ad omnem nutum tuum promptissimum : & aliud nesciens, quam cum Apostolo dicere : Domine quid vis me facere?

Quintò per modum Confessionis. *Et si mihi obiicias Domine, quod iam sæpe tales, imò magis affectuosas tibi oblationes fecerim, & nihilominus in occasionibus retrorsum abierim : Confiteor verum esse quod dicis : imo affirmo multo id frequentius à me factitatum, quam tua mihi Maiestas iustissime exprobret , Confiteor ex illorum numero me esse, de quibus per*

prophetam olim quæstus es, quando dixisti: Filii Ephrem intendentes, & mittentes arcum, conversi sunt in die belli: quia verè, postquam singulari gratia tua electus fui in filium ate vero fructuoso: & in cordibus ferventer te amantium accrescente, similis adhuc effectus sum militibus quibusdam vanè gloriosis, & verè timidis, qui ante prælium aliud non faciunt, quam intendere arcum, & sagittas eiaculari, at cum tempus demonstrãde fortitudinis advenerit, turpiter terga vertunt.

Sextò per modum propositi: Confiteor Domine totum hoc esse verissimum: nihilominus etiam firmissimè propono, in divino conspectu tuo, cuius meæ promissionis testes appello

beatos illos aulicos tuos omnes, qui ſtant coram te ſemper, te intuentur & indeſinenter laudant te: quod deinceps quotidie minimum ſepties velim mentem meam levare ad te in cœlum, quæ alioquin gravi pondere corporis trahitur in terram. Scio, quod minimum ſepties in die offendam te; ideoque propono quod totidem ſaltem vicibus velim honorare te. Videor quidem mihi audire dicentem te, quod non ſim facturus: eſſe hanc conſuetudinem meam, ut proponam multa, parum præſtem, & quid eſt ſepties in die meminiſſe tui? an poſſim id rarius facere, qui toties debere quoties reſpiro? certè Domine, & certè, non oblivi ſcar. reddã, reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerũt labia mea.

Septimò per modum Taxationis. *Adverto utique Domine, mille à Diabolo impertinentes menti meæ cogitationes obiiciendas, quibus in huius propositi mei oblivionem me inducat : video etiam tam multis me subindè occupationibus obruendum, ut vel non possim implere vel obliviscar : imo carni meæ difficilem apparituram novam hanc subiectionem ; Nihilominus certum mihi est hoc facere, nec debere videri subiectionem rem hanc, quæ futura est levamento. Quapropter liberè hoc loco affirmo divinæ Maiestati tuæ, adhæreat lingua mea faucibus meis, si non fecero, & planè convenit, ut lingua mea, quæ tibi mentitur, & de te non loquitur sic castigetur quare*

per

per potentiam tuam Deus meus, cum mea non sufficiat, infligi mihi hanc pœnam, si vel uno die id facere neglexero, adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui. Et ne res in incertum, ut alias abeat, non solum irrogari mihi hanc pœnam desidero, si omnino obliviscar; sed etiam si non meminero tui, septem statutis à me temporibus. Recordabor itaque tui Domine, & ad te levabo mentem meam sub hac pœna manè mox ut evigilavero: recordabor sub initium primæ actionis, quam postquam surrexero auspicabor: de te cogitabo cum ad prandium me conferam; levabo ad te oculos meos, cum à mensa surrexero; te laudabo cum

ad cœnam vado: tui reminiscar cum ab illa recedo: Cor meum ad te dirigam, imo in manus tuas illud tradam, cum ad quietem me compono.

Octavò per modum æstimationis. *Et licet mihi in principio grave forsan exercitium hoc sit futurum, utpote assueto vivere sine curâ, sine sollicitudine; conabor tamen modis omnibus me vincere; quia denique melius est aliquanto temporis spatio laboris aliquid in eius usu experiri, quam absque omni memoria tui vivere; melius est illo gustu, quem libertas absque consideratione vivendi secum adferre solebat, carere, quam oblectatione illâ privari, qua fruuntur qui tecum conversari assuescunt. meliora sunt ubera tua vino, ait sponsa*

ad te loquens in canticis iuxtà sensum, quem primo loco verbis illis tribuit devotus tibi. Bernardus; quia reverâ devotionis affectus, quem experiuntur tecum conversantes longè superat delectationes omnes, ex quavis re carnali provenientes; quod vel ego ipse attestor hodie, licet sola & mera culpa mea nondum expertus: meliora sunt ubera tua, quæ est dulcedo cordi sæpius ad te elevato communicari solita, vino, quod alioquin ex libertate vagandi per omnia, absque ulla ut tui recordetur, restrictione percipere consuevit. meliora sunt ubera tua vino. Et si propheta tuus pluris æstimavit vel unum diem in atriis palatii tui commorari, quam mille annis in commodissimis & desideratis-

mis huius mundi tabernaculis habitare, quando dixit. Melior est dies una in atriis tuis, super millia: cur non dicam ego, longè melius esse, & millies pluris faciendum, si quis per frequentem tui memoriam, usque ad thronum divinitatis tuæ penetrare possit, quam in noxia hac libertate cogitandi quidvis, diutius immorari? verè Domine, verè melior est vel hora una in atriis tuis super millia.

Nonò per modum Affirmationis. *Et si dixeris mihi Domine, hunc esse mentis meæ sensum, dum hic coram te assisto; sed mox ut hinc abiero è memoria elapsurum, quanti sit æstimandum posse te: cum conversari: affirmo & contestor Domine, me ex corde loqui, nec unquam à*

sententia hac recessurum veniat diabolus & sub prætextu boni mihi suggerat, nimiam videri familiaritatem, si tam frequenter te alloquar, & ego respondebo illi, hoc enim verò placere mihi si inter familiares tuos merear numerari; verùm dubitare me plurimum, ne eo non pertingam; & demum nihil esse, quod pluris quàm amicitia tua debeat æstimari. Affirmabat vir ille quem inveniſti secundum cor tuum, beatum esse, quem tu elegeris, & in amicum assumpseris. & cur non ego idipsum affirmem? num ego illo illuminatior, ut maiorem aliquam illa felicitatem agnoscam in terra? non, non Domine aliud inveniri non potest, nec melius nec desidera-

bilius. ita assero, ita sentio: beatus quem tu elegisti & assumpsisti. Sed quid obventurum est electo huic & amico tuo? inhabitabit in atriis tuis, in aula tua commorabitur, non aliam certè ob causam, quam ut tecum agat. hoc ergo faciam, hoc probabo.

Decimò per modum Negationis: At quid est hoc quod in corde sentio? videris tu ipse dicere mihi Domine, nolle te hanc meam amicitiam, quia defectibus plenus sum, & cum hominibus tibi contrariis libenter conversor; velle eos solos amicos adsciscere, qui proscriptis ceteris omnibus, ti solu i volunt. Verum est Domine, nihil in me reperiri potest nisi defectus multi. verum est, affectum

non.

dum habeo ità purgatum, ut deceret eum, qui tecum velit conversari; sed ut me delectet. Consortium illorum qui adversantur tibi (ignosce mihi Domine, parce sic loquenti) hoc certe nunquam vereficabitur. Aliud quodvis mihi peccatum poterit obiici, non nego, nihilominus certum est, quòd non sedi cum concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introivi. Non habeo illam vitæ bonitatem, quam deberem; non habeo illam mentis & cordis sanitatem; non habeo illam conscientiæ pacem, quam vellem. ità est Domine non est sanitas in carne meâ, non est pax ossibus meis; sed tamen cum iniqua gerentibus non introivi desiderarunt quidam conversationem meam, & ambierunt

amicitiam meam glorioſi quidam, qui neſciunt bene loqui neque de te, neque de proximis; at certum eſt, quod non habitavit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam; qui loquitur iniqua non direxit in conſpectu oculorum meorum non delector Deus meus, nec delectabor unquam in illis, qui dicunt malum bonum, & bonum malum, nunquam me in partes ſuas trahent, qui ponunt amarum ſuæ perverſitatis in dulce ſanctæ converſationis tuæ, & dulce conſolationis divinæ in amarum rei alicuius mundanæ.

Undecimò per modum petitionis. Ideoque admitte me obſecro Domine ad amicitiam tuam, tantum largire mihi, quantum videris eſſe ne-

ceſſarium

cessarium noli attendere indignitatem meam, sed desiderium quod habeo placendi tibi, tu es qui mihi desiderium hoc tecum agendi donasti, tu qui ad firmum propositum faciendum induxisti; tu quoque illud cõfirma; & ad implendum gratiam uberem largire.

Duodecimò per modum obsecrationis. Et si mihi concedere non vis propterea, quod tam frigidè illud ego petam, concede obsecro quia ferventissimè illud pro me petit dilectissimus Filius tuus. respice, respice in faciem Christi tui. Non ego illud promeritus sum, fateor: sed meretur dilectus Filius tuus, infinita sunt ipsius merita, hæc tibi repræsento: per illa te supplex oro, largire mihi hanc

gratiam

gratiam, & admitte ad amicitiam tuam: Respice in faciem Christi tui, qui properans ad passionem suam, promeruit, ut præstes mihi hanc gratiam, dum ardentissimè rogavit, ut omnes unum essemus tecum, sicut tu cum ipso, & ipse tecum est unum. Ille actus desiderii, quem tunc habuit Christus tuus: ille actus Caritatis, quem erga nos ostendit filius tuus, ille actus religionis & humilitatis, quem exercuit rogando te, pater Aeterne, ut hanc nobis gratiam præstares ô quantum meruit? per illud ergo meritum concede mihi quod peto, & effice ut frequenter mihi tecum tractare liceat quod desidero respice respice in faciem Christi tui.

Decimotertiò per modum Fi-

duciæ. *Adverto Domine, velle te ut laborem & sudem pro impetranda tua gratia, non tamen idcirco despero. sed dum erit Spiritus in me, confido, & confidam in bonitate tua, scio, quod non in perpetuum irascaris, neque in æternum comminaberis.*

Decimoquarto per modum dubitationis. *Verumtamen unde scio, quid cogitet de me Deus? quoties & seriò quidē, propter defectus plurimos, per remorsus interiores continuos minatus est mihi, privaturum à lectatione conversationis suæ, nisi defectus meos emendarem, & de facto me privavit? nunc ergo si pari ratione mecum velit procedere, ecquis est, qui me adjuvet, ut inveniam ipsum, & cum ipso tractare possim? quis mihi tri-*

buat, ut inveniam illum, & veniã usque ad solium eius? ego sane ex me nõ scio, ut quis ad familiaritatem eius pertingat, & suavitatem illius quietis, quæ ex conversatione cum Deo percipi solet, ô quibus alis est opus, & quis mihi eas dabit? quis dabit mihi pennas, ut columbæ & volabo & requiescam? nemo certè nisi ipse Deus, qui nunc meritò durus est mihi.

Decimo quintò per modum Exhortationis, sed tamen noli dubitare anima mea revela Domino vitam tuam, & spera in eo, & ipse faciet; nam qui se fugientes ultro invitat, ut accedant, te non recipiat, qui aliud nõ desideras, quam amare ipsum, & ipsi soli servire? incipe modò quantum

potes, delectare in ipso, nec dubita, concedet omnia quæ postulas. delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

Decimo sextò per modum Confortationis. Quod si fortè tardior in conferenda tibi gratia fuerit, non angustieris, hic enim est stylus eius ità facere consuevit, ut tanto pluris æstimẽtur beneficia eius, quanto difficilius fuerint impetrata quamdiu expectavit propheta, dum dixit: expectans expectavi Dominũ, & psalmum cõclusit: Deus meus ne tardaveris? quãdiu Christus ipse expectavit, qui ter orare debuit priusquã appareret ei Angelus, cõfortans eũ? sume ergo animũ tu quoque, expecta Dominũ, & custodi viam eius. tota summa rei in eo con-

istit, ut incipias secundum sanctissimam eius voluntatem instituere actiones tuas, & tunc poteris securè expectare ab eo non solum hanc gratiam, ut ad ipsum valeas elevare mentem tuam, sed etiam ut ipse ad te veniat. itaque si moram fecerit, expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit.

Decimo septimò per modum Communicationis. *Sic ergo faciã Domine, prastolabor cum patientia: sperabo dum venias; interea peragendo, quod à me postulas. at quid est id, quod postulas, ut ad te recipiendum, aut certè ad sublevandum mentem in cœlum, ubi tecum tractare possim, me disponam? Propheta tuus te rogavit, ut liceret sibi in palatio tuo*

tecum habitare. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo ? at ego non peto, quis dignus sit habitare tecum; sed pro nunc contentus ero si respondeas mihi, quis vel modicum in monte sancto contemplationis tuæ possit requiescere. Quis requiescet, quis requiescet in monte sancto tuo? ecce audio, audio, inquam, Domine responderi mihi : qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiã: audio, audio Domine innocẽs, manibus & mũdo corde, hoc est quod à me exigis : opera exteriora per manus significata, ut sint sãcta, & cogitationes interiores, per cor denotatas, ut sint castæ & puræ qui ingreditur sine macula: sine macula me desideras, sine defectu, mũdũ interius atque exteriùs, si velim teũ cõversari.

Decimo octavò per modum laudationis. Et quam aliam conditionē exigere potes, tu qui es ipsa puritas, ab his qui inter amicos tuos numerari cupiunt? quid aliud velle debes, qui es speculum sine macula, candor lucis aternæ, lux pura absque ulla permixtione tenebrarū, spiritus & actus purissimus? benè dixit dilectus filius tuus. Beati mundo corde, quoniā ipsi Deum videbunt: nam optimè perspectum habebat, quā sit natura tua perfecta, quam remota ab omni compositione, sive ex materia etiam purissima, sive quacunque alia re, quam Chrystallo licet mundissima lucidior, quā ipso sole splendidior; & propterea voluit, ut qui te videre cuperet, per puritatem cordis, quātum posset ad tā

puram & clarã visionem seipsum disponeret. unde ego ipse laudare debeo, quod & puritatem operationem, & munditiam cogitationum à me requiras, si eò ascendere desiderem, ubi tecum amice tractem.

Decimo nonò per modũ Benedictionis. Benedictus sis Domine millies & iterum millies. benedictus sis Deus meus, tũ quia adeo diligis puritatẽ & sanctitatẽ vitæ, ut illi soli appropinquare tibi permittas; tũ quia me doces ut illã procurẽ, si ad amicitiam tuam admitti desiderẽ benedictus Dominus Deus meus, qui doces manus meas ad prælium, cõtrà impuritatẽ cogitationũ, contrà vanitatem operũ, contrà intẽtiones malas, contrà actiones imperfectas benedictus Dominus Deus meus.

Vigesimò per modum Reprehensionis. *Sed tu anima mea, stultanè dicã, an perversè quid agis? quoties eandẽ doctrinã hucusque cœlestis hic Magister te docuit, & tu nihilominus propter socordiam tuã, vel ut liberius verum dicam, propter malitiam tuam, nunquam eam intelligere voluisti, imo ne auscultare quidem ut intelligere posses? quoties interius dixi tibi, non habere te eam rectitudinem intentionis, in operibus tuis, quam debebas? quoties exprobravi tibi, nec cogitationes tuas, nec desideria pura & sincera esse, sed impura, falsitate & duplicitate permixta? quantumvis enim ore profitereris, cupere te ad Deum convertere, & reiectis omnibus, quæ te ab eius amicitia impedi-*

re possent, illi soli attendere, corde tamen aliud intendebas.

Vigesimo primò per modũ prosopopeiæ. *Et verò minus malũ fuisset, si alio solũ tempore, quod tantum lumen, & tã singulares à Deo favores nondum acceperas, hæc contigissent: at magis deplorandum, quod sapientissimus ac perspicacissimus ipsius oculus, eandem te vel nunc esse videt, quæ hactenus fuisti. audi ergo, audi quid ad te loquatur, teipsam deplorans. Fili hominis: imo fili Dei, quem huc usque dilexi ut filium, tractavi ut filium, ut rem propriam custodivi, ut pupillam oculi mei, ut quid diligis vanitatem, & quæris mendacium? tu quidem dicis, velle te frequenter mecum agere; nolle te cum*

aliis, quam meum conversari: omnes tuas delicias fore in conspectu meo ambulare; me tibi patrem, matrem, amicum, dilectum, cibum gloriam, & verbo, omnia fore. sed ut video adhuc diligis vanitatem, & quæris mendacium: quid enim aliud est velle videri bonum, & sanctum, quod tu cum desiderio agendi mecum coniungis, quam diligere vanitatem? quid aliud est desiderare, ut alii loquantur magnificè dete, & dicant te esse sanctum, nisi quærere mendacium? tolle, tolle, hanc impuritatem à desideriis tuis, si vis ut mihi placeant. pro Scopo affectionum tuarum propone tibi solam gloriam meam, si me ad executionem illarum cooperari desideras.

Vige-

Vigesimo secundò per modum Comminationis. *Nunquid dixi tibiô anima mea perv. rsa? non posse te impuritatem, quam permiscere desideriis tuis consueviſti, vitare, & semper aliud intendere, quantumvis dicas, nolle te aliud quam Deum? & quando tandem te adduces, ut facias, quod debes? quãdo tandẽ cognosces benè & intelliges, quod Deus solus velit posidere cor tuum, nec aliud secum tolerare posit? noli existimare esse illum similem Dagon, qui libenter admisit in templum suum arcam Dei: ipse potius similis est Arcæ, quæ pati non potuit, ut Dagon integer coram se staret. Solus ille sufficit implere cor tuum, & mille millia cordium, illaque satiare; ut quid*

ergo adhuc non intelligis hanc veritatem, nec recordaris, quod Deus solus velit esse in te? Intellige, intellige hæc, quæ obliviscèris Deum: ne quando rapiat & non sit qui eripiat. Certum est, quod nisi debito tuo tandem satisfacias, ipse apprehendet te, & pro meritis castigabit, & non erit qui te de manibus eius possit eripere; omni te lumine Spirituali, quod alias contulit privabit; fervorem in oratione concessum tollet; Spiritualia auxilia, quæ dat ut perfectè ipsi servire valeas, subtrahet. intellige intellige hæc, quæ obliviscèris Deum. alioquin affirmo tibi, nisi conversa fueris ab amore rerum terrenarum, & propriâ existimatione ad

purum amorē Domini Dei tui; gladium ſuum vibrabit; iam tum arcum iræ ſuæ tetendit, & paravit illum contra te, tanquam qui videaris ei velle illudere, dum promptam te monſtras ad amplectendam amicitiam eius, & tamen non aufers quæ illam prohibent impedimenta.

Vigeſimo tertiò per modum vituperationis. *Neque tandem aliquando te pudet, nova à Deo beneficia & gratias expoſcere, atque ad eius amicitiam aſpirare, quæ cum iiſdem quotidie imperfectionibus deprehenderis, & impedimentis exiſtimationis propriæ, atque affectionum terrenarum? bella enim verò res, verbis totam ſe à terrenis & carnalibus af-*

fectibus liberam profiteri, te autem vera eisdem esse pleniſsimam. Invitare Deum ut ad te veniat; & interea conclave cordis præpedire, atque inimicis eius occupandum præbere: pulchra sanè ad ſublevandam mentem in Deum diſpoſitio, ſi te novo quotidiè imperfectionum pondere oneres; hic ipſiſsimus eſt modus tuus, hæc conſuetudo tua in quam continuo impingis, & poſtea tibi complaces, & tibi blandiris, quaſi per unicum bonum deſiderium, quod habes inter tot imperfectiones iam uſque ad tertiũ cœlum pertigiſſes? hæc via tua ſcandalũ tibi. hæ ſunt probationes tuæ, digna profecto perſona ſpirituali, qualis tu haberi vis, & poſtea in ore tuo complacebis, adulando tibi ipſi & applau-

plaudendo quasi recta & cum fervore quidem ad Cœlum tendas.

Vigesimo quartò per modũ Zeli. pudeat te aliquando, & tibi ipsi indignare, quod ità vivendo, ut tu vivis, adhuc audeas amicitiã Dei ambire, & quomodò continere te potes Domine Deus, videns tantã arrogantiã atq; impudentiã? Deus quis similis tibi? quis obsecro inter homines, animadvertens continuis sese impetri iniuriis idque ante oculos suos, vilissimo se terræ vermiculo postponi, subsannari ab eo, qui amicus velit haberi, patientiam tamen habeat, & nec verbum dicat, Deus quis similis tibi? ne taceas, neque compescaris Deus. Castiga me Domine castigatione quam mereor. hoc sit admittere

me, ad amicitiam tuam, punire scilic. temeritatem atque audaciam meam. Ne taceas, neque compescaris, Deus.

Vigesimo quintò per modũ humiliationis. *Verè agnosco quod hæc promerear, Domine Deus meus, & Iudex meus agnosco quod sim vermis & non homo, & quod sicut vermis debeam omniũ pedibus conculcari, neque ullo modo aspirare ut tecũ agam sicut homo, & si nihilominus divina maiestas tua velit, ut sim homo, oportet sanè ut fatear. Sum opprobrium hominum & abiectio plebis. propter quotidianas imperfectiones meas, propter continuam ad res terrenas abiectionem per ipsas serpendo adeò infrà homines vilui, ut non sim dignus aliter vocari, quam opprobrium*

hominum, & abiectio vilissimæ plebis, ac propterea fateor, pœnas me potius à te quam favores promereri.

Vigesimo sextò per modũ Narrationis. *Non tamen idcirco diffido de bonitate tua infinita: sed spero non obstante tanta vilitate mea tanta temeritate, tantis imperfectionibus, nihilominus collaturum te gratiam quam postulavi, ut possim exequi propositum quod feci, & frequenter ad te mentem meam elevare. Memor sum, Domine, quantam mihi aliàs benignitatem exhibueris; fuit quãdo gravioribus implicatus peccatis, cor magis tibi contrarium habui, quando luto rerum terrenarum magis immersus fui, quàm tuo beneficio sim modo, & tamen vix aperui os*

meum ad petendum dona tua, & exaudisti orationem meam, ut dicere possim cum propheta, licet in alio sensu: os meum aperui, ad postulandum auxilium tuum, & attraxi spiritum, subitò obtinui, non solum liberationem à peccatis, sed etiam spiritum devotionis, dulcedinis spiritualis, lætitiæ interioris.

Vigesimo septimò per modũ sollicitationis; *Veni ergo, veni etiam nunc Domine, & fac mecum hãc misericordiam: veni, veni, Deus meus misericordia mea, & noli tardare: & va mihi si distuleris hanc gratiam, stat iuxtà me Sathan in omnẽ occasionem intẽtus, & iam parat obiicere, ad quid cupiam tractare tecum, cum nihil de me cures. Carnem habeo*

obmur-

obmurmurare promptam, & cur velim adstringere, ut mihi serviat ad renovandam septies in die memoriam tui, cum tu ostendas parui facere obsequia mea, & videaris planè oblitus mei. Adest mundus in præsenti suas mihi voluptates offerens addendo, nullas mihi à te, aut non nisi valde tardè expectandas. fac Domine ut mendacii redargui possit mundus, caro loqui nō audeat Diabolus obmutescat. Veni, Veni, Domine, & noli tardare; exurge Domine, quare obdormiscis? Domine vim patior; exurge & ne repellas in finem.

Vigesimo octavò *per modū querelæ. Et nihilominus moraris Domine Deus meus, nihilominus ultrà affligis me pateris, quem alias tam promptè*

exaudire solebas? liceat mihi libere loqui tecum. Quare faciem tuam avertis? an nescis ab hac facie tuâ dependere omne bonum meum? ab eius serenitate depelli omnes nebulas cordis mei? solo eius aspectu totum me accendi atque inflammari amore tui: quarè faciem tuam avertis? obliviscéris inopiæ meæ? ô quàm magna est hæc inopia mea! ô quàm indiga est anima mea! ô quam omni bono destitutum est cor meum! quare obliviscéris inopiæ meæ, & tribulationis meæ! an modica tibi tribulatio videtur esse sine te; repelli à te? experiri te crudelem! ô Domine, dicam tamen: clamo & non exaudis: sta & non respicis me; mutatus es mihi in crudelem. & nihilominus modo non est

tempus. quia præsens necessitas mea grandis est nimis. veni ergo, veni Domine: veni Domine, Domine quando respicies?

Vigesimo Nono per modũ Gratiarum Actionis: *Verum nimis bonus, benignus, & suavis es Domine ecce iam intrà me audio asserentem, non solum nõ detrectare te conversari mecum; sed potiùs adhoc ipsũ me invitare. Videor audire te solitâ illâ tuâ, & promptissimâ caritate dicentem. Ecce adsum. veni cito. O divinum, ô mille votis desideratum, Ecce adsum. ô amabilissimum, ô iucundissimum, ô divinissimum, veni cito? & quid retribuã tibi Domine pro tam promptâ benignitate! & quibus obsecro verbis satis explicabo affectum, quem sentio*

gratias agendi tibi, dum in effectu ipso id dignè præstare nullo modo possim? dignare ô benignissime Domine, saltem illa suscipere, quibus usus est dilectissimus Filius tuus, cum quatriduanum Lazarum à morte ad vitam revocaturus, dixit. Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me, quod si illorum sonū tantummodò attendas, & personā à qua nunc proferuntur verè nō sufficiunt pro gratiarū actione, quam tibi debeo; verum si illa acceptes, & respicias ut verba tunc à dilectissimo filio tuo prolata, & nunc in unione illius affectus quo dicta fuerunt, tibi oblata, scio Domine contentus eris, accipe igitur ut talia, quandoquidem sic ea cum licentia eiusdem dilectissimi filii tui offero.

Trigesimò per modum Invitationis. Et vos *Angeli beati, Sanctique cœli cives, nonne ad digne debitas vestro ac meo Deo & Domino benignissimo agendas gratias me adiuvabitis? Salvator noster contentus est, ut æterno Patri suo illas offeram gratias, quas ipse nobiscum vivens eidem detulit: sitis & vos contenti in partem venire illius obsequii, quod Deo exhibere desidero; Agite etiam vos illi gratias pro me affectu illo ardentissimo, quo potestis ad honorandam magis divinam eius Maiestatem, ac dignitatem infinitam, audiatur nunc magis quam unquam ante hac illud: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. benedicite Angeli Domini Domino, laudate*

& superexaltate eum in sæcula. fiat, fiat à vobis ô Angeli, Sanctique omnes, semper quidem; sed nunc maximè. Quando in vestrum etiam honorem redundabit, si gratiam hanc mihi præstiterit Dominus, ut secum tractare; mentem frequenter in ipsum elevare; in arctam ipsius amicitiam admitti possim, siquidem subditorum est honor, si ipsorum Dominus honoretur à multis: honoratur quivis, cuius actiones simili exercitio actionum approbantur: ecce ego Deum honorare vobiscum desidero; hoc minimùm aliquoties in die pro debilitate & fragilitate præstare, quod vos absque ulla intermissione semper agitis, vos ergo pro viribus honorare cupio: itaque gratias illi agere,

pro eo quod mihi præstat beneficio, quantum potestis adiuvare.

Sic continuari & dilatari poterunt affectus omnes qui inter meditandum sentiuntur, aut excitari si non sentiantur, ut dictum suprà: advertendo non esse necessarium procedere ordine illa Alphabetico, quo supra positi fuerunt hi modi, neque ordine in exemplo practico observato; sed posse quemlibet modò hunc; modò illum usurpare: prout magis commodum videbitur: imo posse in eâdé dilatatione unius affectus, uti sæpius uno eodemque modo, sicut in re præsenti, post dicta superius, concludens exercitium

ultimo colloquio ad æternum Patrem directo, ut mox dicetur, posset denuo uti gratiarum actione, oblatione, proposito, simplici petitione, & obsecratione, verba hæc, vel magis etiam affectuosa subijciendo.

Ecce ô Pater benignissime, misericordissime, amabilissime, liberalissime, totus caritas, imo caritas ipsa, gratias tibi agunt pro me omnes cari & dilecti Aulici tui: ecce dilectissimus filius tuus contentus est, ut sua tibi verba, quibus gratias egit, offeram pro lumine quod donasti mihi, ut agnoscerem necessitatem quam habeo sæpius mentem ad te elevandi, pro desiderio, quod minimũ septies, quotidie hoc ipsum faciendi in corde meo acce-

disti, pro fiducia quam mihi præbes, licet caro repugnet & diabolus importune tentet, fore tamẽ ut in effectu ipso præstẽ; pro promptitudine, quâ mõstras velle te, quoties venire desidera-vero, me in tabernacula tua intromittere. Suscipe igitur, Domine universas has gratiarũ actiones, quas tibi offero, & cũ eisdẽ minutũ hoc unicũ viliſsimũ, pauca scilicet hæc verba mea. Gratias ago tibi Domine Deus meus, quãtas scio, & posſũ maximas: te laudo & benedico & ut videas, me seriò agere, de novo totũ meipsũ tibi offero prõptiſsimũ ad exequendũ omnia, quæcunque mihi dignatus es inspirare. de novo propono, quam possum firmiſsimè omnem diligentiam adhibere, ad implẽda, quæcũq; promiſsi tibi, & procu-

randum mihi, quidquid inde resultabit boni, si frequenter tecum egero. propono etiam quotidie vesperi exposcere à me rationes, & examinare, utrum fidelis fuerim, & promissa impleverim vel non; & siquidem errasse me deprehendero, culpam non dimittere absque pœnitētiâ. Verum ô pater benignissime, misericordissime Deus, largire vires ad præstandum, quod tibi promitto, quia sine te ne quidem cogitare aliquid boni possum, nedum facere. Assistat mihi gratia tua & omnia etiam facilè patero. quod si ego bis favoribus dignus non sim, sicut revera non sum dignus, suppliciter oro, per infinitam bonitatem & charitatem tuam, per infinita dilectissimi filii tui meri-

ta, per amorem quo complecteris glorioſiſſimam Virginem MARIAM chariſſimam ſponſam tuam, & benigniſſimã meam Matrem, per merita tot Angelorum, & Sanctorum, qui pro caritate ſuâ contenti ſunt, ut ea pro me, quod facio, exhibeam tibi, ſuppliciter orans, ut hanc quæ tàm eſt mihi neceſſaria, gratiam conferas. & ego iterum me offero promptiſſimum ad acceptandum & faciendum quidquid occurret, pro maiori gloria, & honore tuo. Deus meus, Pater meus, Rex meus, Dominus meus, Miſericordia mea, qui vivis & regnas in ſæcula ſæculorum. Pater noſter &c.

Poſtremò advertendum eſt, hac ratione procedendum eſſe, cum

quis per affectus meditari desiderat (ut quidã impropriè loquuntur) sive quis meditetur per viam amoris, sive timoris, sive audaciæ, sive fiduciæ, sive compassionis, sive imitationis, sive compunctionis, sive alijs modis: quia denique hoc nihil est aliud, quam proponere sibi pro scopo sui discursus, longus, sive brevis ille sit, aut saltem suæ apprehensionis (si non discurrat, sed solum apprehendat materiam) excitationem & dilatationem amoris, timoris, &c. quod facillimè fit his triginta modis, quos attuli, pro commoditate illorum, qui usurpare voluerint.

Similiter benè notandum in hac materiâ movendi & dilatandi affectus, plurimum prodesse, si quis in usu cuiuscunque ex suprà dictis modis adhibeat verba, quæ in Sacræ Scripturæ & aliorum librorum à Sanctis scriptorum lectione occurrent, & affectuosa sunt (quo fine in unoquoque modorum illorum exemplum aliquod Sacræ Scripturæ adduxi, saltem in sensu accommodo, quando in proprio non potui) maxime si quis devotionem in voce aliqua sentiens, eandem repetat subinde, ut fecit S. Augustinus, dicens: *Serò te amavi pulchritudo tam antiqua, & nova, serò te amavi:* & David cum

epeteret: *Paratum cor meum; paratum cor meum*; & alias quando instabat apud Deum, aut affectum extraordinariū sentiebat, ut videre est in exemplis compluribus supra adductis, & hoc fieri poterit etiam dum quis ex instinctu Spiritus Sancti, vel ex seipso verbum aliquod protulerit, affectum similem Sanctorum continens.

Moderatio in usu Supradicti Exercitii potentiarum adhibenda.

NEque prætermittenda est necessaria admonitio, in exercendis affectibus, in discursu, in usu memoriæ & imagina-

rionis,

tionis, & in omnibus denique actionibus, dum quis meditatur, diligenter cavendum, ne lædat pectus, aut caput, inferendo sibi violétiam, quia præter damnum corporale, multa etiam sequi solent damna spiritualia: E.G. languor quidam, & remissio in meditando, præ timore, ne iterum se ipsum lædat, frigus quoddam, & inefficacia affectuum; exigua dispositio ad recipiendum semẽ divinarum inspirationum, & influxuum; facilis omissio meditationis, sive voluntate propriâ, sive suasu medici, & mandato patrum spiritualium, & alia huiusmodi. Evader ergo periculosum hunc scopulum, si suavi-

ter procedat, prout docent spiritualis vitæ Magistri. Suavitas porrò præter modos, quibus quasi per negationes declarari solet, id est, ne violentia inferatur, ne pectus constringatur, ne lachrymæ extorqueantur, ne tam incensa & vehemens nimia actualitas adhibeatur, nisi experientia fallit, videtur dici posse consistere in hoc, ut ea diligentia meditationi impendatur, quæ impendi solet colloquio cum personâ alicuius dignitatis instituendo, aut certè discursui in publicum proferendo; nec aliud quæratur; nisi Deus, qui disponit omnia suaviter, singulari gratiâ suâ, ad maiorem quandam appli-

cationem vocet. Ratio huius est, quia cum duo solum in hac occupatione præstanda sint, scilicet, ut memoria, intellectus, voluntas, & imaginatio bene exerceantur, & ut hoc ipsum suaviter, & absque nocumento fiat; utrumque convenienter perficitur, dummodò ad meditandum iam dicta applicatio adhibeatur; experientia siquidem docet, quod cum quis cum personâ aliquâ illustri loquitur, aut publicè sermocinatur, imaginationem probè exerceat, ibi fixam tenendo, ubi à principio discursus applicavit, absque distractione; memoriam verò, fideliter reddendo,

quidquid dicere ſtatuerat; intellectum autem, convenienter diſcurrendo, conſequentia cum antecedentibus aptè connectendo, ſuperflua reſcindendo, ornatè dicendo &c. Voluntatem denique dum movetur, modò ad ſupplicandum, modò ad gratias agendum, modò ad petendum, nunc iraſcendo ſibi, nunc ſe offerendo. &c. præterea experientia conſtat adhibito, huiuſmodi diſcurrendi modo in fine meditationis tam ſolere nos eſſe fortes & vegetos, ut abſque defatigatione ulla capitis aut pectoris poſſemus producere ulterius, ſi vellemus, & ſi frequenter hoc accidit, dum quis ex

impro-

improviso absque præconsideratione prædicto modo discurrit, sine dubio æque bene, vel etiam melius succedet in meditatione, ubi quis vel secum ipsæ, vel cum Deo loquitur. &c. præsertim si notatæ supra præparationes fuerint adhibitæ. Quibus adiungendum quod in meditatione divina nobis Sapientia assistat, suaviter docens, & suavius movens: imò quod plerumque eo tempore homini communicari soleat tanta cognitio intimorum recessuum cordis sui, spiritualiumque suarum necessitatum per examen conscientiæ; & meditantibus tum lectione spirituali, tum con-

cionibus sive exhortationibus auditis taliter addisci, quomodò cum Deo loqui oporteat, quam prompta sit Maiestas divina ad succurrendum hominibus, imò quod ipsa homines ad favores, & beneficia postulanda exstimulet: ut non videatur posse dari casus, quo quis accedens eo quo dictum est modo, non bene peragat: & quantumvis verum sit, quod inter discurrendum cum personâ aliquâ illustri, præsertim publicè, ipsum obiectum sensibile præsens multum ad hoc conferat, ut discursus bene succedat, quod in meditatione non apparet posse fieri, quia in illis non repræsenta-

tur

tur persona divina, aut alia cum qua loquitur, sicut obiectum revera sensibile sed imaginatum solummodò, vel fide apprehensum; nihilominus etiam verum est, adhibitâ aliquâ diligentiâ ad formandam huiusmodi, sive imaginationem, sive apprehensionem, solere tam esse fixam ac firmam, ut quandoque visioni obiecti sensibilis nihil cedat; maximè quia tale obiectum subinde aut per seipsum, aut per connexionem cum alijs facilè causat distractiones; quod ordinariè non facit persona divina bene imaginata, imò potius certâ quadam reverentiâ, & sacro horrore causat veram & honorificam

attentionem, ut vult S. Basilius: tunc potissimum, cum adiunctam habet solidam mortificationem phantasiæ naturâ suâ nimis vagabundæ.

Vltima Colloquia Meditationis.

QVantumvis in usu supradictorum modorum excitandi & dilatandi affectus, varia colloquia inspersa fuerint, quæ quovis tempore meditationis adhiberi possunt, prout affectus excitatus, vel illorum auxilio excitandus postulaverit, modò gratias pro beneficijs Deo agendo, modò eidem nos offerendo, modò gratiam aliquam ab eo

postu-

postulando: quandoque propter defectum aliquem culpabiles nos profitendo, adeoque veniam deprecando; interdum infinitam Dei misericordiam exaltando, summa, affectum prosequendo, & cum divinâ bonitate, vel Beatissima Virgine, aut Sanctis, aut alijs creaturis, aut nobis ipsis tractando, prout experiemur consolationem vel desolationem; prout desideravimus hanc vel illam virtutem, prout determinare voluerimus quid pro reliquâ parte vitæ nostræ bene transigendâ expediat, prout tristitiam vel lætitiam ex materiâ meditationis elicere cupiverimus. &c. Nihilominus ad finem meditatio-

nis iterum instituatur colloquium unum vel plura sicut devotio dictaverit, & oratione aliquâ vocali rei proportionatâ concludetur, sive sit *Pater Noster*, dum æternum patrem alloquimur, sive *Anima Christi*, dum Deum filium; sive *Veni Creator*; dum spiritum Sanctum; *sive Ave* MARIA, dum Beatissimam Virginem; sive psalm. *Benedicite omnia opera Domini Domino*, quando creaturas alloquimur; sive demum psal. *Benedic anima mea Domino*, quando nobiscũ ipsis agimus: ad omnes enim personas supradictas aut res possunt colloquia institui convenienter materiæ & affectui.

Verum

Verum quidem est, quod postremum omnium, pro conclusione meditationis & decenti commeatu à Deo, qui tam faciles aures præbuit, & benignè excepit, impetrando, ad ipsam divinam Majestatem dirigendum esset, & oratione Dominicâ concludendum; præsertim cum quæ ad Sanctos, aut alias creaturas instituuntur, serviant ad affectus excitandos, & dilatandos, ut dictum est; vel ad impetrandam aliquam gratiam, per modum intercessionis; quod verò ad Deum dirigitur ultrà excitationem affectus, & impetrationem beneficiorum, servit etiam, ut dictum est, ad decen-

ter, & cum debitâ reverentiâ recedendum à divino conspectu, ante quem se ab initio meditationis constituit. Et postremum hoc colloquium ordinariè instituì poterit, per modum: *Gratiarum actionis, oblationis, & petitionis.* modò assumendo personam Servi cum Domino suo agentis; modò filij cum Patre tractantis; modò amici cùm amico conversantis; modò Rei Iudici Supplicantis, prout magis convenit materiæ meditationis, & affectui, quem sentiet, & Spiritus Sanctus singulariter dictaverit.

Notandum etiam quod tempus colloquiorum aptissimum sit ad commendandum Deo, &

Sanctis res illas, quas quis solet, aut vult, aut debet commendare, sive proprio instinctu, sive alieno rogatu, aut commissione; præsertim quia cum meditatio affectuosa fuerit, ac fervens de divinis rebus, etiam ipsa dona gratiarum majori affectu postulabuntur, & facilius quoque à Deo impetrabuntur.

Denique à loco meditationis recessurus internam, externamque reverentiam Deo exhibebit, à cuius honorificâ conversatione discedit, cum animo aliquoties per diem in memoriam revocandi, quæ inter ipsum & suam Maiestatem tractata sunt,

ut Sanctarum illarum cogitationum reliquiæ, ad continuum diē festum, & iucundum convivium iugiter celebrandum conducant.

Quid post Meditationem faciendum.

CAPVT III.

Examen successus Meditationis.

FInitâ meditatione poterit sedendo, vel ambulando, vel alio modo ut placuerit, examinare modum quem observavit in præparatione ad meditationem, in formandâ præsentiâ Dei, in oratione præparatoriâ & præludis

dijs faciendis; in exercitandâ memoriâ, intellectu, voluntate, & imaginatione in decursu meditationis; & denique in colloquio instituendo; ut si advertat se bene processisse, eundem modum deinceps quoque semper observet, & perficere conetur; si malè, errores corrigat.

De Distractionibus.

EXaminabit distractiones quas passus est, & videbit, num provenerint ex modica recollectione sua, ex negligenti sensuum, cordique custodia, ex emergente aliqua passione, ex nimia evagandi licentia phantasiæ

concessa, sive ante, sive in ipsa meditatione; vel potius à Dæmone ad impediendum meditationis fructum immissæ; vel denique permissæ fuerint à Deo in pœnam alicuius culpæ, vel monitionem ut ordinariè collectioni magis studeat, & cautiùs vivat, proponeret deinceps omnem adhibere diligentiam, ut eas prævertat, ne amplius perturbent; quantum in se erit, omnes illarum occasiones cum gratia Dei præscindendo deinde examinabit remedia ad expellendas illas tempore meditationis à se adhibita; quæ ordinariè esse deberent, vel humiliare se coram Deo, vel seipsum reprehendere;

vel auxilium contrà illatam sibi violentiam poscere, vel distractionem ipsam ad suum propositum applicare, vel quod optimum est, majori sesé attentione ad materiam propriam applicare, utendo distractione illa velut admonitione, quod ante non satis applicatus atque attentus fuerit; vel vivacius sibi præsentem Deum imaginari, vel aliud quippiam à Spiritu Sancto optimo meditandi magistro dictatum usurpare. Atque hoc intelligendum de remedijs in ipso meditationis decursu adhibendis. nam ante meditationem fructuosè servire possent sequentia. Primum conari, ut quoad fieri

poteſt, continuò ſimus uniti Deo per orationes iaculatorias, quarum multæ deſumi poterunt ex locis Sacræ Scripturæ ſuprà citatis, pro exemplis modorum dilatandi affectus, vel aliundè. Secundum non ità immergere ſe negotijs externis, quæ occurrunt ſive voluntate, & electione propriâ, ſive ex obedientia tractanda, ut pax & tranquillitas animi pereat, hæc enim quantum fieri poteſt, ſemper eſt conſervanda. Tertium librum aliquem ſpiritualem, pium, & ſimplicem, qui affectum potius nutriat, quam ſatiet curioſitatem per diem legere. Quartum frequenter, ſed præci-

puè cum iam meditatio eſt inchoanda, Angelo cuſtodi ſeſe commendare, ut contra motus, quos diabolus in imaginatione cauſare poteſt, tueatur. Quintum diligenter etiam minimos quoſque defectus cavere, ſibique perſuadere, quod hunc vel illum committendo cauſam præbebit Deo, ut in pœnam diſtractiones tempore meditationis permittat. Sextum accuratè obſervare quæ ſub initium dicta ſunt de præparationibus remotis, & propinquis. Septimum quàm fieri poteſt diligentiſſimè, & vivaciſſimè præſentiam Dei in principio meditationis concipere, modo ſupra explicato. Octa-

vum frequenter per diem repetere cogitationes pias, & ferventes affectus, quos in matutina meditatione habuit: quæ est res magni momenti, ad conservandam in se devotionem per Dei gratiam, quandoquidem repetitio illa iuvat ad conservandum spiritualem fervoris, est devotionis ignem, nō minus, quam nova & reperita lignorum aut alterius pabuli applicatio ad conservandum ignem materialem: præterquam quod Deus videns hunc hominis conatum, eidem pro sua bonitate facilè communicat recollectionem illam quam desiderat.

De Consolationibus.

EExaminabit consolationes, quas habuit, inquirendo earum causas, & pro ipsis gratias agendo. Consolationes autem consistunt, primò in certis quibusdam motionibus internis, quibus adducitur homo, ut nullam creaturam amet, nisi propter Deum. Secundò in lachrymis, ex amore vel dolore, vel alia causa quæ recta ad honorem Dei ordinetur, ortis. Tertiò in augmento Spei & caritatis. Quartò in omni genere lætitiæ, quæ animum ad perfectionis studiũ impellat. Quintò in divino lu-

mine, quo res aliqua alias incognita bene cognoscatur, aut aliàs quidem cognita, melius & clarius apprehendatur sive intelligatur.

De Desolationibus.

EXaminabit desolationes, si fortè aliquas est passus, & earum causas investigabit, excitando dolorem de culpa, si quam commisit, & veniam deprecando cum proposito emendationis. Nomine desolationis intelligitur, primò quidquid velũ quasi oculis animæ prætendit, ne ea videat, quæ ad gloriam Dei, & suam propriam perfectionem

spe-

spectant. Secundò quidquid illam conturbat & instigat ad quærenda terrena, & exteriora. Tertiò, quidquid in illâ diffidentiam acquirendi perfectionem, bene meditandi, voluntatem Dei cognoscendi, in bene cœptis perseverandi, &c. causat. quartò quidquid animam ad tepiditatem, tristitiam & tædium spirituale &c. impellit.

De fœcunditate, & Ariditate.

ATtendet num fœcunditatem discursus, & materiæ expertus fuerit, vel ariditatem potius: & ipsa ariditas num ab aliquâ capitis indispositione, aut

exigua præparatione, aut ab angustia materiæ, vel potius à punitione divina propter occultam quampiam superbiam, & vanam complacentiam sui ipsius, aut propter alium aliquem defectũ suum, forte inflicta; vel denique ab alio impedimento diaboli, Deo ità ad maiorem sui humiliationem permittente, processerit, proponetque emendare culpam, si quæ intervenerit. quod verò ad fœcunditatem attinet, animadverret num à speciali concursu Dei, ad debitas illi gratias agendas, nata fuerit; vel diligentia ante & sub meditatione adhibita ad eam conservandam; vel vivacitate ingenii, ad recog-

noscen-

noscendum humiliter hoc Dei donum & strenuè deinceps semper usurpandum; vel amplitudine mysterii, ad majorem ejusdem æstimationem; vel à non servato ordine in meditando, facto saltu ab una materia ad aliã, ut deinceps sibi temperet, bonum ordinem servet; licet per aliquod temporis spatium facunditate illa carere debeat.

De Luminibus.

EXaminabit lumina, quæ habuerit, sive nova omnino, sive antiqua, sed renovata & cõfirmata, vel clarius cognita: advertens an sint ordinaria, vel extraor-

traordinaria; conformia ſtatui ſuo, vel non, per diſcurſum adjuvante ordinaria gratia Dei collecta, vel potius ſpeciali dono à divina bonitate conceſſa: an ſint bene ſtabilita, vel non, ſpeculativa ſolum, vel etiam practica, &c. & apud ſe ſtatuet, nihilominus procurare, quantum ex ſe erit, ut meliora in aliis meditationibus obtineat, interea gratias agendo pro his, quæ in præſenti meditatione divina bonitas dignata fuit largiri. per lumina autem hic intelligo certas quaſdam cognitiones de bonitate, providentia, miſericordia, aliſque perfectionibus Dei: de virtutibus ac perfectionibus Beatiſſimæ Vir-

ginis, & Sanctorum; vel vivas quasdam apprehensiones & cognitiones, quæ obtinentur de pulchritudine, necessitate, utilitate, delectatione, &c. virtutis in communi, & virtutibus particularibus de turpitudine, enormitate, & damnis quæ vitia & peccata in se continent, &c. vel deni. que certas quasdam conclusiones, & axiomata vitæ spiritualis, ex quibus deinde documenta valdè utilia & pulchra in ordine ad perfectionem acquirendam deducuntur.

De *Affectibus*.

EXaminabit Affectus, quos sensserit, & dispiciet quales

nam sint, vehementes, an moderati, &c. quamdiu duraverint; quonam modo excitati fuerint & continuati, ut aliàs eisdem motivis & modis eos excitandi utatur. Nomine affectuum hoc loco intelliguntur illi undecim quos communiter authores ponunt, & nos retulimus conditione decima superius posita inter eas, quæ circa personas expendi possunt, præsertim quos distribuimus supra in tres vias, purgativam, illuminativam, & unitivam.

De Resolutionibus.

EXaminabit Resolutiones factas, animadvertendo quot, & quales fuerint; unde initium

sumple-

sumpserint; quam solidæ atque efficaces, quam conformes statui suo in genere, & in particulari, quam citò exequendæ, &c. quas deinde renovabit, & stabiliet breviter novo fervore, & affectu per Resolutiones intelligo proposita omnia, quæ firmiter in meditatione fiũt, fugiendi quodvis vitium, peccatum, imperfectionem, vel quod habeat connexionem cum re aliqua mala, sive ut causa, sive ut effectus, &c. & determinationes stabiles amplectendi, atque exercendi actus virtutum, qui perfectionem sapiunt; vel aliquo modo ad arctiorem cum Deo unionem conferunt; illiusque finis acquisitio-

nem, quam habet, animam ſuam cum perfectione ſalvandi, ad maiorem Dei gloriam.

De iis, quæ Notanda ſunt.

ADnotabit in libello ea quæ occurrerunt notatu digna, reducendo omnia breviter ad tria illa poſtremo recenſita, id eſt, ad lumina, Affectus, Reſolutiones, hi enim ſunt fructus, quos ordinariè in meditatione prætendere debemus, ut ſupra dictum. verum quidem eſt, ſi conſolatio aliqua accideret, vel deſolatio extra ordinaria, vel diſcurſus quiſpiam amplus & novus, qui ad tria enumerata capita

diſti

difficulter reduceretur, seorsim scribi tunc posset, quicquid extraordinarium vel novum continet. atque expedit hac ratione fructus omnes adnotare, sive ut continuum habeamus quasi excitatorium ad gratias Deo pro donis & favoribus, quos præstat agendis, sive ut stimulum ad vitam propriam emendandam, & progrediendum in via perfectionis; sive ad rationem patri Spirituali reddendam, ut simus certi non fuisse illusionem; sive ut utatur tempore necessitatis; sive denique ad alios bonos fines, ut facere consueverunt personæ valde spirituales, & in virtute profecti.

Modus fructum Meditationis adnotandi.

MOdus porrò fructus adnotandi similis esse poterit huic, quem subjicio, quo fructus quosdam meditationis superioris de Incarnatione Dominica juxta primum discurrendi modum supra positum, describam.

1. *Cognovi, quod Deus ex mera charitate misericordes oculos suos in homines defigat.*

2. *Bene intellexi quod ego oculos animæ meæ ad Deum elevare debeam, per actus amoris, & meditationis, licet ponerem me eius opera non egere.*

3. Penetravi debere hominem æstimare, nihil magis necessarium, utile, delectabile, honorificum fore, quam frequenter elevare mentem ad Deum.

4. Sensi affectum detestationis & indignationis contrà stultitiam, & malitiam meam, quia hinc ortum est, quod tam rarò interdiu de Deo cogitarim.

5. Magnum desiderium, & valde vivam spem expertus sum. fore, ut deinceps affectuosè & diligenter id faciam, non obstantibus quibuscunque contradictionibus.

6. Firmiter statui tota vita mea minimum septies quotidiè recordari Dei mei.

7. Proposui mihi id facere mane

quam primum excitatus fuero: dum primam actionem, postquam surrexi, inchoavero: ad prandium ivero, ex mensa surrexero: ad cœnam accessero: cœnam absolvero: denique me cubitum contulero.

8. *Resolvi super hoc particulariter me quotidie vesperi examinare, & si defeciſſe inveniam, pœnitentiam facere.*

9. *Extraordinariam consolationem sensi dum me instar cereæ mollis Deo obtuli, rogavique ut respiceret in faciem Christi sui, sua merita, pro me ipsi offerentis, &c.*

Notatis hac ratione fructibus rursus divinæ bonitati gratias aget pro toto successu; & conabitur deinceps vivere, prout à divi-

na fa-

na sapientia doctus fuerit. Cui si laus & gloria per æterna sæcula

Praxis quinque sensus mysteriis Christi Domini aliisque applicandi.

Prooemium.

QVia nõ omnes possunt, aut norum considerationi mysteriorum Salvatoris nostri, & Sanctorum intendere, per modum meditationis; & tamen præter utilitates maximas, quæ inde percipiuntur, in primis delectabile est, & valde conveniens, quam fieri potest frequentissimè ante oculos animæ con-

stituta habere admiranda illarum personarum gesta, quas veluti duces & magistros vitæ spiritualis agnoscere debemus; & quia etiam illi ipsi, qui meditari norunt, interdum propter defatigationem aliquam idipsum absque difficultate, licet magno suo dolore, facere non possunt; bene me facturum judicavi, si post explicatam praxin meditandi, subjungerē praxim fructuosè quinque sensus, per vim imaginativam, eisdem mysteriis applicandi, dum propter temporum & locorum, in quibus contigerunt, distantiam, propriè & immediatè applicare prohibemur, quod eò libentius adducor, ut faciam,

quod exercitium omni hominum generi convenit, qui non habent debilem vel impeditam imaginationem; & laborem magnum non requirit, unde tam primi, quam secundi eodem facilè uti possunt. His adiunge, quod cum sanctis valde commune fuerit, hac se ratione in mysteriis Christi Salvatoris nostri exercere, ut apparet ex ipsorum meditationibus, in quibus modo aspiciunt Christum Dominum, Beatissimam Virginem Angelos, alioſque; modò audiunt; modò ad pedes illorum se prosternunt, amplectuntur, & osculantur, modò odore percipiunt fœtorem stabuli, Pedum Iudæ, mon-

tis Calvariæ : modò fel gustant, modò acetum passionis, modò vinum ex aqua factum in Cana, & alia hujusmodi in se faciunt, Affectuosa, & ad devotionem in legentibus excitandam apta; non potest non esse utile, si ad brevem quandam praxim reducamus, quidquid requiritur, ut aliquam perfectionem in sancto hoc exercitio attingamus, præterquam, quod qui se hoc modo circa objecta imaginaria exercent, simul addiscunt modum moraliter applicandi ad aliquid spirituale, quicquid ex rebus materialibus realiter vident, audiunt, gustant, odorant, tangunt, quod est studium à sanctis, & omnibus vitæ

spiritualis studiosis valde usitatum, & laudatum. Eandem ergo methodum adhibebo, quam in praxi meditandi adhibui, totamque materiam in tria capita illis similia dividam, & eadem facilitate & claritate procedam.

Quid ante Applicationem faciendum.

CAPUT PRIMUM.

Præparationes.

PRæter posita in prima praxi, quæ suo modo etiam propria sunt huic secundæ, pro iis qui norunt, & possunt sese exercere

in mysteriis Salvatoris per modum meditationis, proderit prius adhibita aliqua diligentia usum fuisse tribus animæ potentiis, Intellectu scilicet, memoria & voluntate circa id mysterium, cui sensus sunt applicandi, ità ut plenè perspectæ sint personæ eodem comprehensæ, omnia verba quæ dicunt, aut convenienter mysterio dicere possent; & opera omnia quæ faciunt, aut secundum exigétiam facere deberent, pro iis verò qui non sciunt aut possunt meditari, convenit ut legant, vel attentè legi audiant semel aut sæpius historiam mysterii, observando diligenter numerum & qualitates personarum,

verbo-

verborum, & operum, quæ in illo continentur; ut bene memoria comprehendantur, sicut jam dictum est.

Secundò, qui bene hanc sensuum applicationem instituere volet, minimum uno quadrante ante se recolligat, ita ut sensus ejus minimè sint distracti, vel occupati quantum fieri potest, circa alia objecta, quo promptior atque expeditior esse possit ad occupandum eos circa mysterium ante propositum.

Tertiò, hoc eodem tempore conabitur in animo suo excitare affectus quosdam mysterio proportionatos, sive desiderii, sive amoris, sive gaudii, sive mœroris,

sive alios: considerans etiam quo sit iturus: quid facturus: cum quo collocuturus, &c.

Quid ipso tempore Applicationis faciendum.

CAPUT SECUNDUM.

Præsentia Dei, oratio præparatoria, & præludia.

OMnia faciet quæ in praxi meditandi, antequã puncta ipsa considerentur, facienda diximus; tam circà humilem & reverentialé accessum ad Deum, quã circa orationem præparatoriam, & tria solita præludia adverten

do,

do, quod si applicandi essent sensus, duobus vel pluribus mysteriis, conveniat, ne multiplicentur præludia, conjungere simul duas vel plures historias diversorum mysteriorum, ut fiat unicum primum præludium : & duæ vel plures constructiones loci, ut fiat unicum secundum, & denique duæ vel plures petitiones, ut fiat unicum tertium, quo sic animus disponatur, pro omnibus mysteriis propositis, quemadmodum decet.

Exercitatio Sensuum.

INcipiet ab applicatione visus, exercendo illum in aspi-

endis ſucceſſivè omnibus illis perſonis, actionibus, rebus, &c. circa quas convenienter naturæ ſuæ poteſt operari: deinde applicabit auditum, ad verba & alia ſibi propria poſtea Odoratum, & Guſtum, & Tactum, ſingulos circa ſua objecta, percurrendo quantum fieri poteſt, univerſa.

Modus exercendi Senſus.

MOdus hoc exercitiũ perficiẽdi erit, ut quis ſibi proponat, ac ſi revera illud videret, vel audiret vel odoraret, vel guſtaret, vel tangeret, & poſtea brevem diſcurſum deſuper faciat,

eliciendo inde fructum aliquem pro seipso ad movendam voluntatem. E. G. applicaturus sensus mysterio incarnationis', proponat se videre Patrem Æternum, qui de excelso cœlorum magna attentione, & vultu compassionis pleno respiciat homines, qui in infernum præcipitantur; postquam per imaginationem viderit per intellectum intra se dicet: *Nemo fixis oculis intueri solet rem aliquam, nisi illa delectetur, vel urgeatur; nec compassionem monstrare solet, nisi cor habeat caritativum & flexile itaque Deus tam attentè & vultu tam misericorde homines respiciens, satis ostende se amare homines, illis delectari, ipsorum*

se miseriis urgeri facto hoc discursu voluntas subjunget per modum Admirationis. *Quid ergo ego facio, qui neque Deum respicio; neque amo, neque illo delector? estne possibile, ut dum ille ad Compassionem movetur mea miseria, quam peccatis commissis promerui ego ipse hac eadem miseria mea non movear, nec per pœnitentiam atque amorem eius, qui tantam mei miserrimi homuncionis curam gerit, illa me liberare contendam?* deinde ulterius dilatabit affectū per modū propositi & Resolutionis. *Non sic erit deinceps, non sic; ex hoc momento omne studium ad amandum serio tam benignum Dominum, ad fugiendam tantæ causam miseriæ impendam*

non ut Deus non amplius me respiciat, verum ut propter aliud motivum respiciat. hilce circa rem unam visum peractis, transibit ad videndam vel audiendam, vel odorandam, vel gustandam vel tangendam aliam, & similiter brevem discursum desuper faciet, & affectum ex iis aliquem qui in prima praxi positi sunt, movebit, ut in exemplo jam adducto videre licet, atque ità successivè procedendo percurret omnia, quæ sunt sensuum objecta, reflectendo semper ad seipsum, sicut diximus, ut exercitium hoc non solum sit delectabilis occupatio, sed etiam operatio utilis.

Neque opus erit in hujusmodi exercitio magna sollicitudine, ad inveniendas rationes, sive ad motiva voluntati adducenda affectibus excitandis; quia plerumque sola repræsentatio objectorum, quibus sensus applicantur, adjuvante brevi discursu qui adjungitur, ad eam movendam sufficiet: præsertim si præcesserit de eadem materia meditatio per modum discursus, facilè enim memoria motivorum in illa sibi ab intellectu propositorum flectetur. Si nihilominus voluntas dura permaneret, possent eidem nonnulla &c. motivis in praxi prima adjectis proponi. quo tamen casu adver-

tendum

tendum esset, ut breviter id ne-ret, ne exercitium hoc Applica-tionis sensuum transeat in medi-tationem per modum discur-sus.

Obiecta sensuum & primo oculo-rum. Ne autem desit materia illi, qui in hujusmodi sensuum ap-plicatione sese exercere voluerit, sicuti in altera praxi dictum fuit, in qua re intellectus occupari posset circa personas, verba, & opera, ità dicendum nunc est, ad quid attendere sensus debeant, ut continuò cum fructu occu-pentur.

Oculus itaque attendere po-terit, 1. ad Colorem, sitne al-bus an niger, an rubeus an li-vidus, &c. 2. ad lucem, sitne

magna vel exigua, satis clara, vel potius aliquantum fusca ; impedita nube aliqua , aut re alia, vel non impedita ; num à sole procedat, vel luna, aut stellis, aut igne, aut gemma quapiam, &c. sitne naturalis vel supernaturalis : continua vel interpolata. 3. ad figuram sit : ne rotunda, vel triangula, vel quadrata. &c. plana vel concava, vel convexa. 4. quantitatem , sitne magna vel parva: longa vel brevis, crassa vel subtilis : lata vel angusta: æqualis vel inæqualis. 5. ad numerum , sitne binarius aut ternarius aut quaternarius , &c. par vel impar major vel minor, &c. 6. ad motum, sitne

sursum vel deorsum; antrorsum vel retrorsum : dextrorsum vel sinistrorsum ; directus vel curvus, in circulum persectum, vel non; velox vel tardus; continuus vel interruptus ; unius semper tenoris, aut varius: naturalis aut violentus, aut supernaralis: 7. ad quietem, sitne totalis, an partialis continua an interrupta; naturalis an violenta; longa an brevis ; desiderata & quæsita , an casu obtenta. 8. ad distantiam, sitne magna vel parva : naturalis vel artificialis : semper eadem, vel diversa. 9. ad situm , sitne erectæ stationis , vel cubationis, vel sessionis , vel genu

flexionis, pronus vel supinus: naturalis, vel non voluntarius vel coactus: conveniens vel disconveniens: commodus vel incommodus 10. ad qualitatē rei sitne rudis vel levigata: transparens vel opaca, liquida vel solida: elegans vel turpis: similis vel dissimilis, &c.

De Auribus.

Auris 1. vocem percipit, sitne naturalis vel non; alta vel demissa: vera vel ficta: acuta vel obtusa; ordinaria vel extraordinaria, aspera vel suavis: clara vel rauca; robusta vel debilis; viri aut fœminæ, aut

pueri, aut bestiæ: formata & articulata, vel non 2. suspiria & gemitus, sintne veri an ficti, naturales an coacti, an voluntarii: longi an breves; frequentes vel rari. 3. risum, sitne voluntarius, an coactus; nimius vel debito minor, vel moderatus; decens vel indecens; profusus vel modestus; tempore suo vel extra tempus: cum aliorum contemptu, vel non, &c. 4. strepitum sitne magnus, vel exiguus; placeatne vel displiceat: sit ne gratus, vel non: casualis, naturalis, vel voluntarius, &c. 5. sonum sitne instrumentorum musicorum, aut aliorum; aquarum aut rerum aliarum:

qui cauſet murmur gratum, vel non magnus aut parvus. 6. numerum, ſitne iuſtus vel non, duorum vel trium, &c. 7. motum ſitne hominis, aut beſtiæ; lentus, aut velox, gratus vel ingratus, ordinarius vel extraordinarius, &c. 8. quietem, ſitne longa, vel brevis: pura, vel mixta, delectabilis vel non &c.

De Guſtu.

GUſtus exerceri poteſt, 1. circa cibos, judicando ſitne bonus, vel malus; dulcis vel amarus; ingrati planè vel medii ſaporis; proportionatus palato & ſto-

macho,

macho, vel non, conveniens naturæ, vel disconveniens; conformis complexioni, vel non, &c 2. potum, sitne gratus palato, vel ingratus; dulcis vel amarus, vel acutus, vel acidus, levis vel crassus, & fumosus, &c. 3. numerum saporum, sintne duo, vel tres vel plures, qui in eadem re inveniuntur, &c. 4. ad Motum, num sapores ab una parte palati, ad alteram transeant, vel potius in una sistant, &c. 5. ad varietatem num in cibis omnibus & potibus idem sit sapor, vel non; num modò hic, modò alius, &c.

De Odoratu.

ODoratus circa odores versatur advertens num boni sint vel mali; suaves, an non: graves an acuti, an medii: sintne plures vel unus: distantes vel propinqui: naturales vel artificiales: crescant an decrescant, &c.

De Tactu.

TActus corpora attingit, attenditque in illis, 1. ad qualitatem, sintne frigida, vel calida: sicca, vel humida, mollia vel dura: viscosa & facilè adhærentia, vel lubrica & facilè

decidentia, rudia vel glabro li. quida vel ſolida: ſimilia vel diſ. ſimilia, &c. 2. ad pondus ſintne gravia vel levia, &c. 3. ad figuram, ſitne ovalis vel pyramidalis, vel circularis, vel quadrata; plana vel elevata, vel depreſſa; directa vel curva, &c. 4. ad quantitatem, ſintne grandia vel minuta; craſſa vel tenuia; ampla, vel anguſta, longa vel brevia; æqualia vel inæqualia, &c. 5. ad numerum ſintne duo vel tria, &c. paria vel imparia; 6. ad motum ſitne directus, vel indirectus: lentus an velox: ſurſum vel deorſum, &c. 7. ad quietem ſitne totius corpo-

corporis an alicujus tantum partis, continua vel interrupta, &c. 8. ad distantiam sitne magna vel exigua, crescens vel decrescens; 9. ad situm, sitne sessionis, vel cubationis, vel erectæ stationis, &c. naturalis vel artificialis commodus vel incommodus, &c.

Obiecta Metaphorica & Spiritualia.

HÆc sunt quæ ordinariè observari solent à sensibus in suis objectis materialibus verum cum subinde accidat, ut in mysterio præparatio non sint hujusmodi objecta,

proportionata omnibus ſenſibus, præſertim pro odoratu, & Guſtu; poterit, qui huic exercitio incumbere volet, metaphoricè ſibi imaginari certa quadam proportione, ſe videre, audire, odorari, guſtare, & tangere res ſpirituales ea ratione, qua videntur, audiuntur, odorantur, guſtantur, tanguntur res corporales & ſenſibiles. E. G. applicando ſenſus Sermoni, quem Chriſtus habuit ad Apoſtolos & turbas explicans octo beatitudines, imaginabitur ſe videre verba Salvatoris ex ore eius inſtar lucidi radij, unico quidem motu directo profluentia, ſed tamen ad au-

res, & corda auditorum multiplicato: audire sonum illum spiritualem, quem ubi pertigerit in eorundem cordibus, ciet; & si durum aliquod fortè invenerit, frangit: odorari eiusdem vocis suavitatem, qui vel ipsas animas auditorum Deo reddit suaveolentes; Gustare dulcedinem verborum illorum, quæ perfectè cibant, ac satiant esurientia circumstantium corda: denique efficacem illum calorem tangere, qui ex fervore divinorum verborum natus non solum calefacit pectora auditorum, sed etiam inflammat.

Observanda in supradicto Exercitio.

ATque hic modus observandus est in Applicatione sensuum, ut bene succedat. non est tamen necessarium, tam rigidè servare assignatum ordinem, ut primò semper visus omnibus visibilibus, & deinde alij successivè suis objectis sive corporalibus sive spiritualibus applicentur. subinde enim melius succedit, si initium fiat ab Auditu, vel Tactu, & aliquando expediet, dum occurrit objectum pluribus sensibus commune, si omnes consequenter illi applicentur, ut intellectus parvum discursum

ſuum cum maiori fundamento faciat, veritas magis imprimatur & confirmetur, & voluntas magis exſtimuletur efficaciorque ad concitandos affectus reddatur. Plerumque tamen melius ſuccedere conſuevit, ſi ordo ſervetur maxime incipientibus. Prodeſt etiam ut quis imaginetur ſibi, nõ ſolum audire, videre, odorari, guſtare, & tangere illa, quæ clarè expreſſa habentur in myſterio, verum etiã ut dictum eſt in praxi bene meditandi, ea quæ probabiliter accidere potuerunt circa illas perſonas, verba & opera quorum fit mentio in hiſtoria, attendendo tamen ſemper ad decorum rebus omnibus neceſſariũ.

Postrema Colloquia.

ABsoluto exercitio Applicationis sensuum instituet colloquium unum, vel plura pro affectu eo modo, quo institui solent ad finem meditationis advertat tamen plurimum adiumenti allaturum, ut bene & cum sensu aliquo fiant, si vivam aliquam imaginationem conservet ex ijs, in quibus applicando sensus plus consolationis expertus fuit: E. G. si bene sibi imaginatus fuisset, videre tam humilem & submissum illum Christi Domini situm, quando in horto patrem oravit: audire

vocem illam adeo liberam & in manus eiusdem patris resignatam, vel in vivacissimâ summorum dolorum apprehensione, dum dixit. *Non mea voluntas; sed tua fiat*: gustare dulcedinem, odorare suavitatem: tangere divini istius sanguinis calorem, quem sudavit, aut quid simile; iuvaret inquam, si ad eundem Christum Dominum cum vivâ unius rerum illarum apprehensione se converteret, gratias illi agendo, pro eo quod passus est, se quoque ad aliquid pro ipso patiendum offerendo, & vires adhoc constanter & in quâvis occasione præstandum postulando.

Quid post peractam sensuum Applicationem faciendum.

CAPUT TERTIUM.

1. OMnia faciet, quæ Superius dicta sunt post praxin meditandi, quantum huic exercitio conveniunt.

2. Examinabit in particulari quomodo successerint imaginationes, fuerintne faciles vel difficiles; distoritæ & dubiæ, an rectæ & claræ: violentæ, an noxiæ capiti, aut suaves potius & delectabiles; notando, qua ratione se aliàs gerere debeat, ne sibi ipsi damnum inferat, unde cogatur

intermittere tam nobile exercitium; & proponendo idem continuare, si bene succesſerit, ad majorem Dei gloriam; cui ſit Laus & benedictio ab omnibus per æterna ſæcula.

Materia meditandi pro ſingulis diebus unius hebdomadæ.

EXpoſitis bene meditandi & ſenſus applicandi præceptis, ſubjungam hoc loco materiam pro ſeptem meditationibus, ſeptem hebdomadæ diebus correſpondentibus, ut ad exemplar illarum quiſque ſibi poſſit formare, haud difficulter alias, quas aſſumere volet. erunt hæ de ſep

tem itineribus, quæ Dominus noster pro nobis acerbissimæ passionis suæ tempore tulit, servientque vel pro ordinariâ meditatione, vel pro Sancta cuiúsvis diei occupatione, posito quod quis de aliâ materiâ meditationem instituat, sive ut post divinum officium vel Beatissimæ Virginis absolutum leviter per currat, unicuique horæ Canonicæ unum iter applicando; sive ut materia supperat septies in die aliquid boni considerandi sive ut iis fructuosè se occupet visitando septem Ecclesias, accipiendo singula itinera pro singulis Ecclesijs.

Die Dominico.

Primum iter ex cœnaculo ad hortum.

1. FActâ cœnâ: lotis Apostolorum pedibus, institutoque venerabili Sacramento, & Discipulis distributo: detecto Discipulo, qui eum erat proditurus: denique dicto hymno & gratijs Deo actis, IESVS cum Apostolis discessit ex cœnaculo.

2. In viâ Apostolos ob prædictionem traditionis, scandali ipsorum, & acerbissimæ passionis suæ afflictos consolatus: ex illis acto in quâdam horti Gethsemani parte manere iussis, reliquis

tribus

tribus tristitiam suam & pavorem, qui cor angustiabat aperuit: demum hos tres etiam in quadam parte reliquit.

3. Adiactum lapidis à tribus Apostolis avulsus, se in terram prostravit: ter patrem oravit: ab Angelo confortatus fuit: Sanguinem sudavit, aliquoties Discipulos dormientes invisit: ultro se Iudæ, & ministris ad comprehendendum eum missis obtulit.

Formula ex punctis Meditationis Personas, verba, & opera seligendi.

IN primo puncto sunt hæ personæ: IESVS. duodecim Apo-

ſtoli, Dominus cœnaculi: eius miniſtri: Pater æternus: Angeli Sancti: Diabolus.

Intercedunt hæc verba IESV, Salutatio Domini Domus ſive cœnaculi: dimiſſio miniſtrorum: benedictio ciborum: diſceptatio inter ipſum & S. Petrum propter lotionem pedum: exhortatio ad imitandam humiliationē ſuam; exhibitio ſacratiſſimi corporis ſui ſub ſpeciebus panis, & ſanguinis ſub ſpeciebus vini, eiuſdemque oblatio facta Apoſtolis, & ut hoc in memoriam ſanctiſſimæ paſſionis ſuæ faciant, commendatio: proditoris indicatio: gratiarum actio & laudatio Dei Patris: gratiæ Domino cœnaculi

reddiræ. Apostolorũ, verò, quibus benedictionẽ ciborũ p rosecuti sunt: Petrus protestat us est non permissurũ se ut pedes ei Iesus lavaret: omnes se tanto eius amore, quem in lotione pedũ & sacra communione exhibuit, indignos professi sunt, neq; unquã intermissuros sacratissimæ passionis eius celebrare memoriam: murmur ut proditorem detegerent, & suam innocẽtiam probarent: simul gratias Deo egerunt, eumque laudarunt; Domini Domus quibus seipsũ totãq; Domũ obtulit Christo Domino: eundẽ, ut quoties placuerit, utatur, rogavit. servis ut diligenter ei servirẽt, imperavit: Christũ ne abiret

vel saltem pro suo beneplacito, quoties vellet rediret, precatus fuit. Ministrorum, quibus rogarunt, quid fieri mandaret, dolere se ostenderunt, quod non permitterentur servire ut desiderabant. Æterni Patris quibus Angelos invitabat, ut spectarent quæ gerebantur in cœnaculo, obedientiam Filij deprædicabat: de malitiâ & duritiâ Iudæ dolebat Angelorum quibus eum admiratione de Domino suo loquebantur eò usque perducto, ut à proprio Discipulo prodendus esset, Æternum Patrem rogabant, ut proditionem illam impediret; promptos se se ad impediendam illam exhibuerunt. Dæ-

monis,

monis, quibus contra Christum Dominum furiosè loquebatur; Iudam ad prodendum omnino illum incitabat; lætitiam suam testabatur, quod Iudas nec admonitionibus, nec humiliationibus, nec beneficiis moveretur. &c.

Opera hæc exercentur, Iesus Cœnaculum ingreditur, ad mensam accedit, agnum paschalem comedit, stat accinctus renes, sumit lactucas agrestes, vestem superiorem deponit, præcingit se linteo, pelvim cum aquâ arripit, Apostolorum omnium pedes lavat, redit ad mensam, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, Aposto

lis communicat, turbatur ob proditionem, panem intinctum Iudæ porrigit, surgit à mensa, valedicit Patri familias Domus, cœnaculo egreditur. Apostoli pro cœnâ præparant, manducant cum Iesu, Sanctissimum Sacramentum recipiunt, propter prædictionem proditionis turbantur; Iudas prosequitur inchoatum nefas. S. Ioannes supra pectus Iesv recumbit. Dominus Domus cœnaculum & alia necessaria assignat. Ministri Apostolos in præparando juvant, Æternus Pater interius movet Dominum Domus, ut se liberalem exhibeat. cœnantes respicit, actiones Filij contempla-

tur. Angeli partim de cœlo descendunt, ut invisibiliter Christo Domino ministrent, conantur cor Iudæ movere ad pœnitentiam. Dæmon Iudam urget ad prosequendam proditionem, novis pectori eius admotis odij & concupiscentiæ facibus, alios advocat dæmones, qui motibus spiritus ad pœnitentiam incitantis resistant.

Formula seligendi materiam pro Applicatione sensuum.

QVando deinde instituere volet applicationē sensuū, circa res meditatas, vel non

medi

meditatas, ex punctis propositis materiam seliget, eo modo, quo ego ex primo puncto meditationis suprapositæ eandem seligo, servietque pro reliquarum exemplo.

Oculis ergo intuebitur IESUM vultu sereno, & gestu humili, ac reverente Dominum Cœnaculi salutantem, submisse ministeriũ servorum eius admittere recusantem, modestiâ, singulari gravitate mixtâ manus lavantem, summâ cum decentiâ mensæ accumbentem. festinanter Agnum paschalem comedentem, vultu turbato proditionem suam prædicentem, oculis mœstis Apostolos respicientem, lætâ fronte à

mensâ

mensâ surgentem, vestimenta superiora deponentem, linteo se præcingentem, pelvim cum aquâ assumentem, magna humilitate pedes Judæ, reliquorumque Apostolorum lavantem, exosculantem, cum Majestate imitationem sui Apostolis inculcantem, reverenter panem in manus accipientem, oculis in cœlum elevatis, benedicentem, jucundoque vultu Apostolis porrigentem, spiritu exultantem & corpore, demuò à mensâ surgentem gratias Deo Patri agentem, Domino Domus valedicentem, atque inde egredientem. Intuebitur etiam Apostolos humiliter Dominum Domus salutantes

modestè manus lavantes, decenter mensæ accumbentes, festinanter agnum comedentes, tristitiam vultu: propter prædictionem proditionis testantes, obstupescentes quod Jesus se præcingat, aquam accipiat, pedes ipsorum lavet, gestu quasi recusantes ne faciat, Petrum manifestè resistentem, exhortationi Jesu diligenter auscultantes, oculos cum ipso in cælum elevantes, devotè sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipiẽtes, prono affectu eidem gratias agentes. S. Joannem confidenter & devotè in sinu Jesu recumbentem. Iudam rabie contra Dominum suum inflamma-

tum, quali furtivè à cæteris sese proripientem, Apostolos admirantes, reverenter Domino domus valedicentes, cum tristitiâ & timore discedentes. Intuebitur Dominum cœnaculi, urbanitatem omnem in suscipiendo Christo Domino, & eodem deducendo dum discodit, exercentem. Ministros promptos ad omne obsequium, & præstandum quicquid permissum fuerit, vultu subtristes, quod remittantur. *Æternum Patrem*, magnâ attentione & satisfactione de cœlo respicientem, quę geruntum in cœnaculo, Angelis annuentem, exultantem, quod Filium videat ad pedes Iudæ prostratum, Angelos

citissimè ad nutum Dei, quo vult advolantes, vehementer quod vident obstupescentes, præ admiratione se mutuò respicientes jam, jam ad descendendum accinctos, ut præstent obsequium quod à Domino suo vident exhiberi, indignationem adversus Iudam ostendentes, quosdam ex illis mensæ ministrantes. Dæmonem denique Iudam instigantem: propter turbationem Apostolorum, & Iudæ obstinationem gaudentem, submetuentem ne Iudas à proditione desistat.

Auribus percipiet suavitatem verborum Iesu, & in eis proferendis urbanitatem, dum cœnaculi Dominum salutat, ejusque

humanitatem acceptat; affectuosum & piium modum cibis benedicendi; prædictionem proditionis, compassionis plenam; efficacem Petri reprehensionem; gravem loquendi modum, in commendanda Apostolis ad suum exemplum humilitate; devotam & jucundam sui sacratissimi corporis & sanguinis oblationem; amatoriam memoriæ Sanctissimæ Passionis suæ commendationem; affectuosam gratiarum actionem, & Vrbanum à Domino cœnaculi discessum audiet demissum Apostolorum cũ Domino Domus & cum Iesu loquendi modum; devotam simul cum Iesu factam ab ipsis cibo

rum benedictionem ; voce tremula ſingulos IESUM interrogantes, nunquid ipſe eſſet futurus proditor ? audacem interrogandi modum Iudæ ; muſſitationem Petri, & Ioannis, ut proditorem deregerent ; fortem Petri repugnantiam adverſus IESUM; affectuoſas gratias pro Sanctiſſimi Sacramenti Communione ; devotas poſt cœnam dictas Deo laudes; humilem valedictionem, & actas Domino Domus gratias, auſculcabit oblationes ex animo à Domino Domus factas & ſæpius replicatas; efficacia mãdata miniſtris ad exequendum quidquid opus, data; promptitudinem obſequendi miniſtro-

rum, quam verbis oſtendunt, illorumque mutuam ad juvandum adhortationem attendet Æterni Patris plenam Majeſtatis Angelorum ad hoc ſpectaculum advocationem, mutuum illorum murmurium ob Domini ſui humilitatem, & Judæ malitiam; ſtrepitum dæmoniorum ad impediendum converſionis affectum.

Guſtu guſtabit Agni ſaporem lactucarum amaritudinem: vini dulcedinem; panis ſuavitatem, &c. Sacratiſſimi Corporis & Sanguinis Chriſti Domini amabilitatem; guſtum animæ IESV, dum ſeipſum in cibum & potum tribuit: lætitiam dum pedes om-

nium lavat, & præsertim Iudæ: Apostolorum devotionem in communione; dolorem ex proditione Christi perceptum.

Odoratu percipiet bonos odores in cœnaculo à Domino Domus excitatus, & odorem ciborum, fœtorem pedum Apostolorum pulvere fœdorum, Iudæ in primis; fœtorem, aquæ ad eos lavandos adhibitæ; malum totius personæ Iudæ odorem, bonum verò urbanitatis Domini Domus; humilitatis & Caritatis IESU; Sacratissimi ejus corporis & sanguinis; devotionis Apostolorum; resignationis Petri; fœtorem peccatorum Iudæ, præsertim avaritiæ, & obstinationis &c.

r

Tactu adiuvabit parare cœnam, ministrabit mensæ, sentiet frigus trepidantium Apostolorum, & tristium propter proditionem. Osculabitur pedes Iesv, eosque amplectetur, lachrymis lavabit, & absterget, adjuvabit in lavandis, tergendis atque osculandis pedibus Apostolorum & Iudæ; tanget asperitatem pedum Iudæ, calorem concupiscentiæ cordi eius à Dæmone affixum; calorem devotionis & caritatis in Apostolis à Sanctissimo Sacramento excitatum; exæstuantem amoris Iesu flammam erga Apostolos & Iudam; accensum se se humiliandi & singulare exemplar virtutis exhibendi desiderium;

rium; inflammatam æterno Patri placendi, eique gratificandi concupiscentiam. &c. Alia plura ex hoc primo puncto excerpi possent, tam pro meditatione in ordine ad personas, verba, & opera; quàm pro applicatione sensuũ in ordine ad videndum, audiendum, odorandum, gustandum, tangendum: verùm hæc sufficere poterunt, ut quisque velut in exemplari videat modum in punctis singulis cuiuslvis meditationis propositæ observandum, & intelligat, qui hoc modo procedunt, iuxta præcepta superius tradita, difficulter culpâ suâ aridita-tem, & sterilitatem in meditando patientur.

DIE LVNÆ

Secundum Iter ab Horto ad Domum Annæ.

1. EInitâ tertiâ oratione Iesus optimè animatus cum undecim Apostolis processit obviam Iudæ, qui Ministros ducebat, interrogatis ipsis quem quærerent, & responso dato, se esse Iesum illum, quem volebant, in terram eosdem prostravit: permisso Iudæ accessu, & osculo eius admisso, tacitéque erroris admonito, se capi & instar latronis ligari permisit.

2. Ligatus & catenis vinctus, à Discipulis omnibus relictus fuit, multis alapis, calcibus, pugnis ac-

ceptis, violenter tractus per vias molestissimas, forte sæpius in terram projectus, & per ipsam raptatus, continuò à Ministris, & vel casu prætereuntibus quibuscunque, vel studio ad auditos clamores foras prodeuntibus illusus, ad domum Annæ soceri Caiphæ ubi ab ipso & alijs paris malitiæ & odij adversus afflictum Dominum expectabatur, perductus.

3. Ubi domum Annæ totus defatigatus & malè tractatus attigit, subsannatus fuit Dominus Iesus ab ipso, aliisque ibi præsentibus, & veluti diem festum agentibus, quod in manus ipsorum incidisset; ministri verò & mili-

tes gloriabantur, quod strenuè in eo capiendo se gessissent; ibidem exprobrarunt ei Potentiam, Miracula, Discipulos &c.

DIE MARTIS

Tertium Iter ab Anna ad Caipham.

1. MAlè tractatus & illusus, ut dictum est, Dominus IESUS, arctiusque ligatus modo quodam & festinatione crudeli; per gradus palatij Annæ deorsum, magnâ rabie raptatus fuit; unde & summo suo dolore vehementer cecidit in dura illa marmora, non sine risu acerbo circumstantium.

2. Erectus colaphis, & calcibus exceptus fuit, cum impro-

rio, cur caderet; & magnam partem per viam usque ad domum Caiphæ raptatus cum clamore continuo captum esse seductorem populi, & varijs injuriis eià diversis personis irrogatis.

3. Vbi ad palatium Caiphæ pervenit, novis lannis exceptus fuit, Pontifici præsentatus, accusatus, examinatus, calumnijs affectus, pro blasphemo reputatus, & condemnatus, dignus morte iudicatus, crudeli alapâ coram pontificæ cæsus, totâ reliquâ nocte in loco fœrente in vinculis servatus, à S Petro negatus, facie velatus, cõsputus, in maxillis percussus, evulsis ex barba, & Sacro-Sancto capite pilis spoliatus.

DIE MERCVRII.

Quartum Iter à Caipha ad Pilatum.

1. TRansactâ nocte tã Christo Domino pænosâ & ignominiosâ, initum denuò consilium fuit in Domo Caiphæ contra IESUM, interrogatus ipse an esset Filius Dei, & respondens: vos dicitis, quia ego sum; iterum blasphemus proclamatus, & dignus qui Pilato Romano Præsidi traderetur, iudicatus fuit.

2. Rursus ergo ligatus, & majori numero Ministrorum circumdatus, alapis, pugnis calcibus, contusus &c. senioribus populi eum de more subsequenti-

bus, apud Pilatum accusatus fuit, quòd subverteret gentem ipsorum, quòd prohiberet tributa dare Cæsari, quòd seipsum Regem falsò diceret.

3. Ad Tribunal Pilati conductus, examinatusque num esset Rex Iudæorum, innocens inventus fuit, & declaratus Iudæis, atq; ab ipsis de novo calumniosè accusatus, quod commovisset turbas incipiens à Galilæa Ierosolymam usque.

DIE IOVIS.

Quintum Iter à Pilato ad Herodem.

1. Pilatus audiens mentionem fieri Galilææ, cuius Rex Herodes tunc erat Ierosolymæ,

ut le expediret ex illâ causâ, in qua nihil iustitiæ inveniebat, mandavit ut Iesus ad Herodem duceretur. itaque bonus Dominus cum plausu Ministrorum qui eius vexatione gaudebant, denuò vinctus, & per gradus prætorii crudeliter protractus, illusionibus & percussionibus salutatus fuit ab his qui atrium obsidebant.

2. Quia iam dies erat, & rumor capti Iesu per urbem sparsus, multis non ex compassionis affectu, sed animo illudendi, comitantibus, ut alias pessimè cum summo desolatæ Matris dolore, quæ forte ei in via occurrit, tractatus fuit.

3. Vbi ad Herodem venit Iesus, ab illo humaniter (ægrè ferentibus, qui eum adduxerãt, Iudæis) exceptus fuit, de multis magnâ instantiâ rogatus, præsertim, ut miraculum aliquod patraret; verum curiositatem Herodis silentio repellens, cum accusaretur constanter à Principibus Sacerdotum, & Scribis, à Rege & ab eius exercitu spretus, & iudicatus stultus, veste alba indutus fuit.

DIE VENERIS.

Sextum Iter ab Herode ad Pilatum.

1. FActis ad invicem amicis Herode & Pilato, qui antè inimici fuerant, remissus fuit Iesus

sus, alba illa veste indutus, ideoque liberiùs per viam à Ministris, & alijs vexatus, & sæpe, partim quia ipse pedibus consistere non poterat, partim ex crudelitate inimicorum per terram raptatus.

2. Reversus ad Pilatum iterum innocens declaratus fuit, cum Barabba compositus, & eidem postpositus crudelissimæ flagellationi adhibitis funibus, catenis, iunciisque marinis expositus; spinis coronatus, veste purpureâ illusus, iussus sedere fune cinctus, arundine in manu gestata, ignominiosis modis Rex salutatus.

3. Denuò ad Pilatum circumductus fuit, ab eoque examinatus

iterum, & planè innocens repertus, ab ipsomet Pilato in pergulam quandam productus, ita miserè tractatus, & deformatus in conspectum omnis populi, ut ad compassionem moveret; sed persuadentibus Principibus ac Scribis, crudeli vociferatione clamore populi dignus proclamatus, qui omninò crucifigeretur.

DIE SABBATI.

Septimum iter à palatio Pilati ad Montem Calvariæ.

VIdens Pilatus obstinationem Iudæorum, & timens ne perderet amicitiam Cæsaris, manus lavit, vt se monstraret innocentem; & nihilominus

ledens pro Tribunali pronunciavit Sententiam, ut circa IESVM satisfieret petitioni Iudæorum.

2. Raptatus fuit Dominus IESVS per gradus deorsũ. vestibus propriis, ut agnosceretur malè ductus, crucis ligno oneratus, denuò ligatus; & subsannatus magis quam unquam, ad montem Calvariæ magno impiorum iubilo, magno dolore piorum, præsertim afflictæ Matris, & desolatarum sibi devotarum mulierum perductus, sæpius sub onere lapsus, verùm à Simone Cyrenæe adiutus fuit.

3. Vbi ad montem Calvariæ pervenit, vinum myrrhatum ei præbitum fuit, vestibus omni-

bus nudatus cruci cum violentia brachiorum, ac pedem sanctissimorum extensione, ut ad foramina, quæ in illa iam facta erant, pertingerent, affixus, inter duos latrones suspensus, dum in ea vixit, orationem pro se, & crucifixoribus suis Patri obtulit, matrem Ioanni & Ioannem matri commendavit, bono latroni paradisum promisit, magnam sitim se pati ostendit, consummatas esse prophetias declaravit, spiritum in manus Patris commendavit, voce magna clamans expiravit, post mortem latus eius lancea apertum fuit, pro Deo à multis agnitus, & pro tali, à crea-

turis

turis inanimatis suo modo declaratus.

FINIS.

Laus Deo & Beatissimæ Virgini.

BENEVOLE LECTOR.

Ignosce erroribus Typographicis gravioribus.

POst *Dedicationem In Praxi applicendi sensus* in fine. *penetraverit p.* 55. *deduci.* 90 *obtinenter.* 107. *alius* 128. *proficisci.* 138. *modos* 141. *me bis est, semel deleatur.* 145. *Dominum suum.* 182. *concessa;* 195. *inde* 198 *receptissimis.* 200. *lota.* 204 *vere* 213. *quin quod* 221. *teum tecum.* 244. *rectitudinem.* 226. *meum mecum.* 253. *ipsa ipse.* 268. *est &.*

FACVL

FACVLTAS

R. P. Provincialis Soc. Iesu Provinciæ Rheni Inferioris.

EGo HIERONYMUS WARMOLDI *Præpositus Provincialis Societatis Iesu in Provincia Rheni inferioris, potestate mihi facta ab Admodum R. P. N. Præposito Generali,* GOSVVINO NICKEL, *concedo facultatem* D. IOANNI KINCHIO *excudendi libellum de* PRAXI BENE MEDITANDI, *primùm Italicè scriptum à* R. P. NICOLAO BERZETTO *Soc. Iesu Sacerdote; nunc Latino versum ab alio nostræ Societatis Iesu Sacerdote. In cuius rei fidem subscripsi, & hasce officii mei sigillo munivi. Coloniæ Aggripinæ ipso S. Vrsulæ & Sociorum Virg. Anno* 1657. 21. *Octobri.*

HIERONYMUS WARMOLDI

Locus † sigilli.

TABVLA

TABULA CAPITVM PRAXIS BENE MEDITANDI.

Et Rerum magis notabilium quæ in ea continentur.

PROOEMIUM

Quid faciendum ante meditationem.

CAPUT I.

PRæparationes remotæ. 1
Præparationes propinquæ. 2
Præparationes proximæ, 7

CAP. II.

Quid faciendum ipso tempore meditationis. 11
Modus comparendi coram Deo. 11
Quinq; modi formandi sibi Deum præsentem. 13

Quæ

INDEX

Quæ in præsentia Dei formanda observari debeant. 16
Actus post constitutam Dei præsentiam exercendi. 18
Oratio Præparatoria. 22
Primum præludium. 23
Secundum præludium. 24
Triplex modus formandi.
Secundum præludium. 25
Tertium præludium. 27
Exercitatio potentiarum circa puncta meditationis. 28
Modus intellectum prolixè exercendi. 31
Modus intellectum exercendi prolixior.
In quo differant duo supra dicti modi. 68
Quædam circa exercitium trium potentiarum notanda. 71
Quædam circa personas verba, & actiones considerandæ. 78
Conditiones Personarum. 78
Conditiones verborum. 89

Con-

Conditiones Actionum. 92
Unde prædictæ conditiones petantur. 95
Modus breviter percurrendi mysteria.
Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, 58.
Cur quomodo, quando. 99
Primus modus meditandi pro festis SS. 100
Secundus modus profestis Sanctorum. 101
Tertius modus pro iisdem festis. 107
Modus textum Scripturæ meditandi. 108
Affectus in meditando excitandi. 115
Motiva voluntati, ut bonum amplectatur, proponenda. 121
Motiva ad malum fugiendam. 130
Motiva conjuncta cum modis exercendi affectus. 138
Modus excitandi, continuandi, & dilatandi affectus. 142
Modi triginta seq. ibid. usque.
Vsus & Praxis supradictorum modorum

dorum. 193. usque 248
Moderatio in usu exercitii supradicti potentiarum adhibenda. 248
Postrema Colloquia meditationis. 256

Caput III.

Quid post meditationem faciendum. 262
Examen successus meditationis. 263
De distractionibus. 262
De consolationibus. 269
De desolationibus. 173
De fecunditate & Ariditate. 271
De luminibus. 273
De Affectibus. 275
De Resolutionibus. 276
De iis quæ annotanda sunt. 278
Modus fructus meditationis annotandi. 280
Praxis ejusdem. ibid.

PRAXIS

Quinque sensus mysteriis Christi Domini aliisque applicandi. 283

Proœmium. f. 283

CAPUT I.

Quid ante applicationem faciendum. ibid. præparationes. ibid.

CAPUT II.

Quid ipso tempore meditationis faciendum. 290

Præsentia Dei, oratio præparatoria, & præludia. ibid.

Exercitatio sensuum. 291

Modus exercendi sensus. Obiecta sensuum, & primo. 292

Oculorum. 297

De Auribus. 300

De Gustu. 302

De Odoratu. 304

De Tactu. ibid.

Objecta metaphorica & Spiritualia. 306 (309

Observanda in supradicto exercitio.

Postrema Colloquia. 311

CAPUT III.

Quid post peractam sensuum applicationem faciendum. 313
Materia meditandi pro singulis diebus unius hebdomadæ. 311
Die Dominico primam iter à cœnaculo ad Hortum. 316
Formula ex punctis meditationis, personas, verba, & opera seligendi, 317
Formula seligendi materiam pro Applicatione sensuum, 323

DIE LUNÆ.

Secundum Iter ab Horto ad Domum Annæ, 335
Die Martis tertium Iter ab Anna ad Caipham, 337
Die Mercurii quartum, 339
Iter à Caipha ad Pilatum Die Iovis. Quintum Iter à Pilato ad Herodem, 340
Die Veneris Sextum iter ab Herode ad Pilatum. 342
Die Sabbati, à Palatio Pilati ad Montem Calvariæ, 344

FINIS.

INDICVLVS

Rerum præcipuarum huius Praxis bene meditandi.

A.

Actionum conditiones expendendæ. p. 92.
Affectus excitandi in meditatione. 60. 68. 115. 138. *continuandi.* 41. 43. 46.
Affectus affirmationis 144. *admirationis* 146. *Benedictionis* 147. *Communicationis* 148. *Confessionis* 150. *Confortationis* 151. *Detestationis* 152. *Dubitationis* 153. *Exhortationis* 155. *Fiduciæ* 156. *Gratitudinis* 158. *Humiliationis* 159. *imitationis Dei.* 161. *Laudationis* 162. *Comminationis* 164. *Negationis* 166 *oblationis* 169. *obsecrationis* 170. *Petitionis* 172. *Propositi* 174. *Prosopœiæ* 177. *Querelæ* 179. *Gratiam actionis* 182. *Reprehensionis* 183. *sollicitutionis* 184. *Æstimationis* 185. *Taxationis* 187. *Vi-*

tuperationis 188. *Zeli* 190. *Praxis supradictorum affectuum* 193. *&c.*
Moderatio horum affectuum. 252.
Affectuum examen post meditationem. 275.
Amor Dei erga genus humanum. 53. 4.
Annuntiatio D. V. meditanda 48. 50.
ab Archangelo Gabriele. 54. 60.
Applicatio sensuum. V. sensus quinque. 290. *quid post faciendum.* 313. *modus seligendi materiam pro applicatione sensuum.* 323.
Ariditates in meditatione. 271. *& fecunditates.* *ibidem.*
Circumstantia & adiuncta personarum considerandæ. 84. 99.
Colloquia meditationis 256. *& seqq.*
Colloquia postrema. 311.
Consolationes in meditatione. 268.
Desolationes in medit 270.
Distractiones in medit. 163.
Dominicâ die meditatio. 316.
Examen successus meditationis. 162

FEstis SS. meditandi 1. modus 100. 2. p. 101. 3. 107.
HEbdomada per singulos dies meditationes. 314.
Historia in meditatione, vel gesta expendenda quomodo. 29 31. 45
INcarnatio Christi meditanda 48 per tres potentias, memoriam, intellectum, & voluntatem. 50. 60. Eiusdem propositapia. 131.
Intellectus exercitatio in meditatione p. 29. modus prolixior. 31. 45. 46. 55.
Iovis die meditatio. p.
LVmina meditationis. 273.
Lunæ die meditatio.
MAli fugiendi motiva. 130.
Martis die meditatio.
Materia meditandi pro hebdomada singulis diebus. 314.
Memoria exercitatio in meditationem, 29 46. 55.
Mercurij die meditatio.
Mysterium aliquod breviter percurrendi modus. 98

Notanda & annotanda post meditationem. 278.
Annotandi modus. 280.
Obiecta metaphorica spiritualia in meditatione. 306
Oratio præparatoria meditationis. p. 22
Personæ in meditatione expendendæ. p. 46. 74.
Personarum conditiones meditandæ. 78.
Potentiarum Trium exercitatio circa puncta meditationis 28. memoriæ intellectus, & voluntatis 29. Notanda quædam circa hæc. 71. 50. 60. 68.
Moderatio circa hæc. 148.
Præludia ante concipienda. 5.
Præludium 1. & 2. p. 23. & 24. Triplex modus formandi. 2. 25.
Præludium tertium. p. 27.
Præparatoria oratio. 22.
Præparatio meditationis remota mortificatio passionis distractionum. p. 1.
Propinqua distributio in tria vel plura puncta v. g. de vita Christi. p. 3.

Puncta hæc pridie in memoriam redigenda. 6.
Proxima fervens desiderium, præsentiæ Dei, aspirationes iaculatoriæ 89.
Præsentia Dei in meditatione coram Angelo custode. 11.
Præsentiæ Dei formandæ modi quinque. p. 13. Quid in ea servandum. 16. Actus tunc exercendi timor Dei & fiducia &c. 18. vel instar Lazari mendici. 38.
Proposita in meditatione peccati fugiendi, virtutis sectandæ 42. 67. 130.
Resolutiones & proposita. 276.
Resignationis actus. 269.
Sabbati die meditatio.
S. Scripturæ textum meditandi módus. 108.
Sensus literalis, allegoricus tropologicus 110. anagogicus. 113.
Sensus quinque hominis. 81. applicandi ad mysteria Christi aliaque. 283.
Præparatio 282. Præsenti Dei. 290. modus 292. oculis 297. auribus 300.

gustu 302 *odoratu* 304. *tactu* 305. *observanda circa* 5. *sensus.* 309

Veneris die meditatio.

Verba personarum in meditatione considerandæ. 47 60 74

Verborum conditiones expendendæ. 43. 121

Voluntas in meditatione quomodo exercenda. 43. *Moderatio circa hæc.* 252

FINIS.

Ad majorem Dei Gloriam & animarum asceticarum utilitatem.

Th
4449